

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki w z. Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego w z. Roman Fengler, wiadomości pocelnych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 378

Poznań, czwartek dnia 20 sierpnia 1931

Rok XXVI

O akcję społeczną na rzecz bezrobotnych

Słyszymy wprawdzie, co pewien czas pocieszenia, że już minął punkt szczytowy przesilenia gospodarczego, że już wkraczamy w okres lepszy, ale sumienność i trzeźwość każe nam stwierdzić przykrą prawdę, że jesień, a szczególnie zima będzie znacznie jeszcze cięższą od lata. Będzie nią dla sfer gospodarczych i będzie przedewszystkiem dla szerokich rzesz robotniczych, których część poważna pogrążona będzie w głódzie i chłodzie.

Świadomość ta nakłada na społeczeństwo w stosunku do warstw pracowniczych wielki obowiązek, — obowiązek ulżenia doli mas. Trzeba tym masom pomóc, bo mają one do tego prawo moralne, bo ratowane być muszą. Pomoc ta będzie zarazem skutecznym przeciwdziałaniem fali czerwonej, czyhającej na nędzę ludzką, by ją wyzyskać i objąć swoim koliskiem.

Podkreślamy obowiązek społeczeństwa. Podobno rząd przygotowuje się do akcji, mającej złagodzić skutki bezrobocia. Bardzo to pożądana i słuszna. Będzie to jednakowoż niedostateczne, jeżeli do dzieła nie zabierze się społeczeństwo jako takie.

Dzisiejszy system usiłuje konsekwentnie, we wszystkich dziedzinach, usunąć inicjatywę społeczną, stojąc na stanowisku omnipotencji państwa. Omnipotencję tę ma reprezentować rząd z podległymi sobie władzami państwowymi.

Wykazaliśmy niejednokrotnie na tem miejscu zasadniczą błędność tej tezy. Daje ona w praktyce rezultaty ujemne, tem bardziej, że dzierżyciele owej omnipotencji państwowej nie cieszą się zaufaniem bardzo przeważającej części społeczeństwa i że ich metody działania zgoła nie odpowiadają temu, czego sobie życzy opinia publiczna.

Spółeczeństwo ma już dosyć tworzenia posad, urzędów, uposażeń, funduszy dyspozycyjnych itp. i ma dosyć wyciskania na wszystkim stempla „sanacyjnego”. Czas największy wrócić do dawnych metod pracy, tak wypróbowanych przed wojną, w czasie wojny i w pierwszych latach po wojnie, i rozwinąć z całą swobodą inicjatywę społeczną. Społeczeństwo nie może być gromadą manekinów, lecz musi być zespołem żywym, czującym, myślącym i działającym według swojej woli, za pomocą swoich sił zorganizowanych.

Inicjatywa i akcja społeczna w naszej dzielnicy ma piękną tradycję. Rozwija ona dużą i bardzo pożyteczną pracę i dzisiaj, dość wspomnieć np. chwalebna działalność „Caritasu”. Ale zbliżają się ku nam czasy bardzo ciężkie, czasy wyjątkowe, które będą wymagały wyładowania wyjątkowej energii i pościągnięcia do współpracy jak najszerszych kół ludzi, obdarzonych instynktem społecznym, gotowością do czynu ofiarne.

Do akcji społecznej na rzecz biedy

Nadzwyczajna sesja parlamentu angielskiego

London, 20. 8. (Tel. wł.) Dziś rano odbyło się na Downing Street posiedzenie rady ministrów, na którym zapoznano się z wnioskami rządowej podkomisji oszczędnościowej.

London, 20. 8. (Tel. wł.) Jak się dowiadujemy, parlament zwołany w drodze wyjątkowej celem rozpatrzenia i uchwalenia projektu ustawy finansowej dla zrównoważenia budżetu, zbierze się zapewne 15 września na sesję czterotygodniową.

London, 20. 8. (PAT.) Biuro Reutersa dowiaduje się, że gabinet na wczorajszym swym posiedzeniu doszedł do porozumienia co do programu, mającego zapewnić równowagę budżetu. Nie przyjęto jeszcze żadnej decyzji w sprawie nowej taryfy celnej. Rada ministrów zbadala sprawozdanie komisji oszczędnościowej, wnioski jednak rządu nie są podobno całkowicie zgodne z wnioskami komisji.

Abdel Krim przygotowuje nowe powstanie

Przywódcą Riffenów uciekł z wyspy Reunion — Zaniepokojenie w Hiszpanii

London, 20. 8. (Tel. wł.) Jak donosi korespondent biura Reutersa z Madrytu, w stolicy Hiszpanii obiega uporzędkowane pogłoski, że sławny przywódca powstania w Rifie, Abdel Krim, uciekł z wyspy Reunion, gdzie był internowany. Znajduje on się rzekomo w Marokku i przygotowuje nowe powstanie.

Pogłoska ta wywołuje duże zaniepokojenie w Madrycie dlatego, że wojska hiszpańskie w Marokku są podobno mocno zdemoralizowane. Żołnierze

sami podobno sprzedają broń tubylcom i nie jest dla nikogo tajemnicą, że Marokko zalane jest wprost agentami komunistycznymi. Hiszpańskie pisma konserwatywne ostro krytykują stanowisko rządu, który zmierza do redukcji wojska. Znany polityk, członek Cortezów Garcia, oświadczył wczoraj, że można się spodziewać powtórzenia zajść z roku 1921, gdy w Annual 10.000 Hiszpanów przez powstańców zostało wyciętych w pień.

Hakatystyczne zjazdy w Pile

Pila, 20. 8. (PAT.) W Człuchowie odbył się zjazd Związku Ewangelickiego Pogranicza, na którym wygłoszono mowę, zwracającą się przeciw traktatowi wersalskiemu i Polsce. M. in. przewodniczący pastor Bechtold z Pily, mówiąc o odłączeniu od Rzeszy Poznańskiego i Pomorza, oświadczył: „Co zostało wymuszone brutalną siłą, nie zostanie wieczne. W tej nadziei pozdrawiamy naszych braci po drugiej stronie granicy. Rozwijamy sztandar nadziei, że znów zostanie złączone to, co razem powinno być.” Dyrektor Związku, pastor Fahrhorst z Berlina, w przemówieniu o kościele ewangelickim nazwał

ruch hitlerowski „przenaczeniem boskiem” i bardzo ostro zaatakował centrowców oraz Kościół katolicki i Ojca św.

Pila, 20. 8. (PAT.) W Pile odbył się zjazd delegatów nacjonalistycznego Związku królowej Luizy okręgu północnej Brandenburgii i Pogranicza. Uczestniczki udały się nad granicę do Motylewa, gdzie przy kamieniu granicznym przewodnicząca Związku wygłosiła mowę, ziejącą nienawiścią do Polski. Jako symbol nadziei, że Poznańskie i Pomorze powróci do Niemiec, posadzono przy kamieniu granicznym drzewo.

odebraniem subwencji, względnie zjednywała je sobie zapowiedzią — udzielenia subwencji. Metoda ta okazała się fatalną dla organizacji społecznych. Oduczała społeczeństwo od ofiarstwa społecznego na cele publiczne, a przyzywając do traktowania ich jako terenów — zarobkowych. Bo tworzono zaraz płatne stanowiska sekretarzy, instruktorów, prezesów, dyrektorów itd. Było to wyprzedzanie społeczeństwa z idealizmu, którego niestety po wojnie niema nadmiaru.

A dzisiaj widać już konsekwencje. Np. z towarzystwami rolniczymi co się dzieje? Na Wołyniu sprzągnięto trzy organizacje razem, a dzisiaj, gdy wskutek przesilenia nie otrzymują one subwencji dostatecznych, praca ich zamarła, tak, że grozi im wszystkim zachwianie się poważnie. To samo mamy do zanotowania z Centralnem Tow. Rolniczym, gdzie narzucono groźbą odebrania subwencji „swoich” ludzi, a dzisiaj nie można się ani odwoływać do ofiarności społecznej (wskutek kryzysu zaufania), ani też nie dysponuje się subwencjami (wskutek kryzysu budżetowego).

Kosztem wielkich ofiar wybija się znowu zasada bezinteresowności społecznej. Przychodzi okres ciężkiego doświadczenia społecznego, aby wysiłkiem i ofiarnictwem społeczeństwa wydobyc wóz publiczny z trzęsawiska, w które go wepchnięto.

Zpóród członków episkopatu naszego wydał z kolei biskup podlaski ks. dr. Przeździecki do swoich diecezjan list pasterski w sprawie pomocy dla bezrobotnych. W liście tym znajdują się następujące praktyczne wskazówki:

Już dzisiaj każdy powinien obliczyć się, czem może dopomóc biednym i wyznaczyć sobie czas, w którym będzie składał ofiarę: w groszu, w płodzie rolnym, w ubraniu, w mieszkaniu dla bezdomnych, dla sierót.

Ksiądz proboszcz i parafianie, zajmujący się opieką nad biednymi, jak Konferencje św. Wincentego, Caritas, Liga Katolicka, Akcja Katolicka, będą przyjmowały ofiary, wydawały kwity, liczyły grosze składane św. Antoniemu do puszek na chleb dla biednych, będą również przyjmowały zgłoszenia o zaofiarowanych mieszkaniach dla bezdomnych, dla sierót i dla zaofiarowanej pracy dla bezrobotnych.

Niech żadna parafia nie mówi: U nas biednych niema, więc temi sprawami nie potrzebujemy się zajmować. Na to odpowiadamy: U was niema biednych, dziękujcie za to Bogu, lecz na ziemiach naszych, szczególnie w miastach, jest ich bardzo, bardzo wielu i pomocy potrzebują. Kto w Bogu wierzy, nie może być dla nich nieuczulym, bez serca!

Parafia, po zaspokojeniu potrzeb co do swych wiernych, niech zawiadomi Kurję diecezjalną o ofiarach zbywających, o pracy i mieszkaniach proponowanych. Parafia, która sama nie mogła dopomóc wszystkim swoim biednym, niech też o tem zawiadomi Kurję diecezjalną. Kurja zaś diecezjalna przy pomocy swej organizacji dobroczynności prześle zapomogi potrzebującym parafiom, nadesłane z innych parafii, a zbywającą resztę, o ileby się ta okazała, wyśle poza granice diecezji, do miast, najbardziej potrzebujących pomocy.

Wspólnym wysiłkiem wiele dobra zdziałamy, bardzo wiele lez obetrzemy i nie pozwolimy, aby bracia nasi z głodu i zimna ginęli.

(w) Projekty rządowe niesienia pomocy bezrobotnym nie są jeszcze zupełnie ujawnione. Będą znane dopiero po posiedzeniu komitetu ekonomicznego ministrów, któremu przedłoży je komisja międzyministerjalna. Na jej czele stoi sekretarz komitetu ekonomicznego p. Jastrzębski, a poza nim stanowią ją delegaci ministrów: spraw wewnętrznych, skarbu, przemysłu i handlu oraz pracy i opieki społecznej. P. Jastrzębski jest ekonomistą ze szkoły rosyjskiej. Już za rewolucji pracował w różnych instytucjach, wskutek czego tem silniej ulega dawnym koncepcjom.

Opowiadają, że głównie pomoc rządowa ma polegać na t. zw. dożywianiu ludności. Proceder postępowania ma być następujący: Wielu włóścian zalega z podatkami; będą je musieli zwrócić w postaci zboża. Zboże zaś będzie oddane do młynów, które je zmiażdżą również za zaległe podatki.

Część artykułów spożywczych będzie rozdawana darmo, a część za niższą cenę.

W kołach rządowych liczą się z konsekwencjami, jakie przyjęcie planu p. Jastrzębskiego musiałoby pociągnąć. Mianowicie niektóre projekty nie będą mogły być uskutecznione, jak tylko drogą ustawodawczą. Dlatego też wylania się znowu kwestja sesji nadzwyczajnej. Stąd też mówią w sferach rządowych, że decyzja, czy ma być zwołana sesja nadzwyczajna czy też nie, decyzja zasadnicza miała by zapaść w połowie przyszłego tygodnia.

Bardzo poważny jest prąd, by sesji nadzwyczajnej nie zwoływać, a natomiast przyspieszyć zwołanie sesji zwykłej.

Przed zjazdem mniejszości narodowych

(Korespondencja własna „Kurjera Poznańskiego“)

Warszawa, 19 sierpnia.

W najbliższych dniach w Genewie odbędzie się zjazd przedstawicieli mniejszości narodowych. Zjazdy takie zaczęły się odbywać w czasie wojny, ale tam zbierali się przedstawiciele narodów uciemiężonych, teraz zaś, po wojnie, Niemcy, którzy posiadają więcej wszędzie mniejszości, przyczynili się do powstania instytucji zjazdów mniejszości narodowych corocznie, tuż przed dorocznym zgromadzeniem Ligi Narodów.

Faktycznie, i tak też uważano przed wojną, jest to zdrada swego państwa, a przynajmniej niełojalność wobec niego, a także mieszanie się w wewnętrzne sprawy obcego państwa. Coprawda wojna nadała pewne prawa mniejszościom narodowym, ale tylko w niektórych państwach, tak, że mają one pewne podstawy do — wytaczania skarg na swoje rządy i państwa.

Z początku czynny udział brali w zjazdach także przedstawiciele Polaków. Jesteśmy rozsypani po wielu państwach. W wielu powinniśmy mieć pozycję bardzo ważną. Tymczasem tak się dzieje niewiele, że wszędzie mamy trudności. Nie mówimy już o Niemczech, gdzie najchętniej wysiedlonoby Polaków z obręb państwa niemieckiego. Niemiec prawo o mniejszościach narodowych nie obowiązuje, ale za to obowiązuje postanowienia konstytucji wejmarskiej, która gwarantowała prawo rozwoju narodowego każdemu obywatelowi republiki. Pożałujcie, jak w stosunku do Polaków te prawa są szanowane. Dość wskazać na szkanowanie szkolnictwa polskiego w Pomeranii, na Śląsku, Mazurach i Warmji.

Traktat o mniejszościach obowiązuje w t. zw. „młodych państwach“, więc w Polsce, Czechosłowacji, Rumunii, Jugosławii, państwach bałtyckich.

Zywiół polski w Czechosłowacji siedzi w dużej liczbie, posiada swych przedstawicieli w parlamencie, sprawuje władzę w szeregu gmin, zorganizowany jest sprężysto, bo jeszcze z czasów przedwojennych wyniósł swoje organizacje społeczne. A jakkolwiek stosunki pomiędzy Polską a Czechosłowacją są dobre i jakkolwiek w traktatach wzajemnych są postanowienia, dotyczące gwarancji rozwoju narodowego mniejszości, jednakże natrafia często na trudności przy gospodarce samorządowej, nie mówiąc już o nadużyciach, dokonanych w roku bieżącym przy spisie ludności.

Polacy w Rumunii posiadają najsil-

niejsze skupiska na Bukowinie, gdzie już przed wojną cieszyli się dużymi wpływami i posiadali swoje szkolnictwo państwowe. Po wojnie z trudem po kilku latach interwencji dyplomatycznej zdobyliśmy polskie szkolnictwo prywatne. Odszkodowania za wyłączenie, przeprowadzone w Besarabji, uzyskaliśmy dopiero po wielkich interwencjach dyplomatycznych, a przeciw Rumunji to nasz sojusznik, związany traktatem przyjaźni i traktatem wojskowym.

Na Litwie posiadaliśmy szeroką autonomię narodowościową, która uległa zawieszaniu, jak cała dawna konstytucja podczas zamachu Woldemarasa. Do obecnych wakacji posiadaliśmy jeszcze szkolnictwo rdzennie polskie, a teraz wydano rozporządzenia, które niweczą całkowicie nasze szkolnictwo nawet prywatne.

Łotwa ma w stosunku do nas szczególnie zobowiązania wdzięczności. Myśmy ją uratowali i zabezpieczyli jej niepodległość. Tymczasem teraz jesteśmy świadkami naganki na Polaków, a nawet „liberalni“ socjaliści wyłonili osobną komisję, która chce dopatrzeć się zdrady państwa u tych Polaków w powiecie ilukszańskim, którzy się do polskości poczuwają, jakkolwiek... kwestja przynależności sześciu gmin tego powiatu do Polski czy do Łotwy faktycznie nie została jeszcze rozstrzygnięta.

Teraz myśmy się ze zjazdów genewskich wycofali, okazuje się bowiem, że na zjazdach pierwsze skrzypce grają i wyszukują je dla własnych celów — Niemcy. Przy swej brutalności postępowania poczynają oni zrażać do siebie różnych kierowników polityki zagranicznej, którzy uważają, że pierwszym obowiązkiem obywatela, choćby chronionego przez traktat o mniejszościach, jest — lojalność wobec własnego państwa. To też zjazdy tracą stale swe znaczenie. I to dobrze. Niepodobna przecież zezwalać na gospodarowanie przez obcych w swoim państwie zupełnie bezceremonjalnie. Tak wolnościowa Francja nie uznaje zgola zagadnienia mniejszości i nie dopuszcza do powstania u siebie żadnej, nawet prywatnej szkoły powszechnej. Ona najlepiej czuje, że traktat mniejszości nie może być uważany za odszkodowanie niemiecką do mieszanania się do spraw innych państw.

I w tym kierunku pójdą zabiegi dyplomatyczne szeregu państw, a także i Polski. H. W.

jego towarzyszami. Pozostawała pewna odmienność metody: Curtius operował duchem Stresemanna, a Hugenberg manifestacjami w rodzaju wrocławskiej. Dzisiaj chodzi o wytworzenie jednolitego frontu rewizjonistycznego wobec zbliżających się rozmów z Lavalem i Briandem. Wilhelmstr. przyrzeka aktywizację polityki zewnętrznej, a „opozycja narodowa“ powstrzymanie się od sabotowania zagranicą wysiłków kanclerza i Curtiusa, zdążających do tego samego celu.

Porozumienie to jeszcze niepełne, szczególnie pod względem wytycznych polityki wewnętrznej, odbywa się kosztem socjalistów i komunistów. Ci ostatni zostali zużyty jako oficjalne straszaki na wróble. Do chwili plebiscytu groźono Europie zachodniej groźnemi konsekwencjami faszyzmu. Zmianę taktyki spowodował rezultat plebiscytu. Znalaziono więc nowy środek presji, a mianowicie groźbę komunizmu. Brüning wygłosił mowę, zapowiadając 7 milionów bezrobotnych. „Germania“ rozwodzi się nad niebezpieczeństwem czerwonej rewolucji i wogóle można zauważyć wszelkie symptomy planowego przygotowania terenu pod nową kampanię prasową, obliczoną w pierwszym rzędzie na zrobienie wrażenia w krajach anglosaskich. Zaznaczyć trzeba raz jeszcze, iż organa prasowe tych krajów cieszą się specjalnemi względami Reichs-pressestelle.

Celem tej całej akcji jest przede wszystkim usprawiedliwienie znaczących rozmów Hindenburga z Hugenbergiem, jako też flirtów urzędu kanclerskiego z prawicą, a także chodzi o wywołanie wrażenia, w przeddzień dyskusji genewskich, iż Niemcy stoją jak jeden mąż za Brüningiem i Curtiusem, oczekując z ufnością stopniowej realizacji programu rewizyjnego.

M. N.

Laval — Briand

„Journal de Genève“ ogłasza sensacyjną korespondencję z Paryża, pisaną przez pana Bernusa, redaktora „Journal des Debats“, o stosunkach, jakie panują między premierem Lavalem a min. Briandem. Ze stosunki te od dłuższego czasu nie są najlepsze — o tem powszechnie było wiadomo, ale że przybrały one tak ostrą formę, o tem dowiedziano się z okazji odroczenia podróży pp. Lavalą i Briandą do Berlina.

Jak wynika z tej korespondencji, p. Laval, korzystając z choroby p. Brianda, chciał jechać do Berlina sam w końcu sierpnia i w towarzystwie tylko p. Berthelot, sekretarza generalnego we francuskim ministerstwie

spraw zagr. P. Briand oczywiście do tego nie chciał dopuścić. W tym celu z Quai d'Orsay wyszedł za pośrednictwem agencji Havasa poufny telegram do Berlina, że członkowie rządu francuskiego przyjadą tam dopiero po wrześniowej sesji Ligi Narodów.

Można sobie wyobrazić zdumienie i irytację p. Lavalą, gdy przeczytał ten telegram, o którym nic nie wiedział oraz niezyczliwe komentarze prasy niemieckiej. Irytacja jego była tem większą, gdyż rząd francuski wówczas jeszcze nie posiadał oficjalnego zaproszenia do Berlina.

Gdy mimo tego nieporozumienia zaproszenie niemieckie przyszło wreszcie do Paryża, p. Laval starał się wytłumaczyć p. Briandowi, przebywającemu w Cocherel, że wyjazd do Berlina jest konieczny w końcu sierpnia. Briand odmówił kategorycznie, powołując się na swój stan zdrowia, a w razie wyjazdu do stolicy Rzeszy samego p. Lavalą zagroził dymisją. Premier Laval ustąpił. P. Briand udaje się teraz do Genewy, gdzie ma nadzieję spotkać się w cztery oczy z Niemcami i przygotować osobiście wizytę w Berlinie.

W każdym razie stosunki między p. Lavalem a p. Briandem doznały ogromnego zaostrzenia. Popsuły się one od czasu ujawnienia projektu „Anschluss“, co, jak wiadomo, nastąpiło w dwa tygodnie po wielkiej mowie p. Brianda, który dowodził, że „Anschluss“ jest raz na zawsze pożyteczny. Premier Laval wystąpił wówczas na radzie ministrów z wielkimi pretensjami pod adresem p. Brianda, zapytując, czy jego polityka ciągle będzie prowadziła do porażek. W kilka miesięcy potem p. Briand dał się znowu zaskoczyć propozycją Hoovera, która wywołała we Francji ogromne niezadowolenie. Premier Laval zapobiegł przyjęciu tej propozycji bez zastrzeżeń, czego pragnął p. Briand i od tej chwili można powiedzieć uchwycił ster polityki zagranicznej Francji z dużym już powodzeniem. Zaznaczyło się to zwłaszcza w Londynie, gdzie p. Laval prowadził rokowania, a p. Briand był odsunięty. Po konferencji p. Laval podziękował publicznie towarzyszącemu mu do Londynu min. Flandinowi, ale zapomniał o p. Briandzie. Ten odczuł to tak silnie, że wyjechał demonstracyjnie pierwszy do Paryża, nie chcąc odbywać tej podróży ze swymi kolegami, poczem zachorował i wyjechał do Cocherel.

Nie wiadomo, do czego te stosunki doprowadzą. P. Briand już dwukrotnie składał dymisję. Zdaje się jednak, że p. Laval woli mieć z nim kłopoty w rządzie, niż walczyć z nim jako niebezpiecznym przywódcą opozycji.

O przymierze Brüninga z prawicą

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 19 sierpnia.

W dniu 9 bm. doszło do krwawych rozruchów na Bülow Platzu, będącym niejako tradycyjnym terenem rozgrywek partyjnych pomiędzy bojownikami komunistycznymi a kontrolowaną przez socjalistów policją berlińską. Czy zarząd stronnictwa komunistycznego wydał wyrok śmierci na dwóch kapitanów policji, czy też nie, to nie ma zasadniczego znaczenia? Tak samo trudno się dopatrywać w organizowaniu demonstracji w dniu owej krwawej niedzieli plebiscytowej wpływów Moskwy mimo sympatii tutejszej ambasady sowieckiej dla niemieckiego ruchu komunistycznego. Gdyby było prawdą, iż Moskwa aprobowała przymierze komunistów z prawicowymi radykałami, to byłoby poważny błąd taktyczny.

Kosztom stronnictw, starających się zmonopolizować obronę interesów klasy robotniczej, a więc socjalistów i komunistów, wzmożła się bowiem radykalna prawica, a więc „Stahlhelm“, hitlerowcy i te stronnictwa, których duchowym wodzem jest Hugenberg, uważany ogólnie za przedstawiciela burżuazyjnego kapitalizmu. Ponieważ około 8 i pół miliona głosów padło ze strony „opozycji narodowej“, okazało się, wbrew doniesieniom niektórych pism zagranicznych, iż ugrupowania, należące do tego bloku, odniosły przynajmniej połowiczne zwycięstwo. — Kanclerz Brüning pierwszy zorientował się w położeniu. Pośrednio dezwolował premiera Brauna za zbyt dowolną interpretację ustawy prasowej i za pośrednictwem „nietykalnego“ prezydenta v. Hindenburga nawiązał kontakt z Hugenbergiem jeszcze przed plebiscytem. Obecne wakacje sędziwego marszałka w Bawarii, gdzie udał się również Hugenberg, nastroją

sposobność do dalszych poufnych rozmów zdala od kontroli opinii publicznej.

Krew, która się połała na Bülow Platzu, jest dosadnym przykładem nadużywania łatwości robotników. Przywódcy partyjni kryją się dziś za komunikatami prasow., stwierdzającymi, iż wypadki, o których mowa, nie miały nic wspólnego ze świadomym ruchem partyjnym. Nie zmienia to jednak faktu, że odpowiedzialność spada na tych, którzy walkę konkurencyjną, jaką jest współzawodnicstwo socjalistów z komunistami, doprowadzili do absurdu przymierza lewicy ze skrajną prawicą.

Rezultatem plebiscytu było nie zwycięstwo Brüninga czy Hugenberga, lecz klęska klasy robotniczej i zbliżenie umiarkowanych elementów obecnego rządu do prawicy. Nie można oczywiście jeszcze mówić o rekonstrukcji gabinetu, lub bezpośredniej współpracy Hitlera z Wilhelmstrasse. Można jednak wywnioskować z nastroszeń, iż Brüning oddala się stopniowo od socjalistów, którzy kilkakrotnie uratowali jego gabinet, i okietuje prawicę, której się znużyło wyczekiwanie na okazje utworzenia własnego rządu.

Trudność porozumienia jest raczej natury wewnętrzno-ustrojowej a nie leży w zakresie polityki ogólnej, lub międzynarodowej. Między pp. Brüningiem i Curtiusem a Hugenbergiem nie istnieją zasadnicze różnice zapatrywań w odniesieniu do zagadnień polityki zagranicznej. Od chwili, w której Curtius wygłosił przed rokiem swe znane przemówienie, w którym oficjalnie wszedł na drogę rewizjonizmu, przestały istnieć rzeczywiste przeszkody porozumienia między Wilhelmstrasse i Hugenbergiem wraz z

Lotnictwo Sowietów

O lotnictwie Sowietów pisze „Revue des Deux Mondes“:

Zdaniem znawców, Rosja Sowiecka rozwinęła w ostatnich latach bardzo znacznie swe lotnictwo. Obliczają oni, że w r. ub. osiągnął Z. S. S. R. drugie miejsce w świecie pod względem liczby samolotów, fabryk samolotów, oraz pilotów, a jeśli pójdzie w tem samym tempie, zajmie w ciągu dwu lat pierwsze miejsce. Cała armia techników, Rosjan i cudzoziemców sowiecie opłacanych, zajmuje się studjowaniem i budową nowych modeli. A rzecz niesłychana, niemiecka Reichswehra pomaga w tym rozwoju potęgi politycznej Rosji sowieckiej.

Oczywiście, jak wszystkie organizmy w Z. S. S. R., lotnictwo cywilne jest zmilitaryzowane, a na pierwszym konferencji jego, 20 lutego b. r., p. Kuibiszew, wiceprezes rady komisarzy ludowych, oświadczył: „Trzeba pamiętać, że kraj wogóle, a rząd w szczególności budują wielkie nadzieje na rozwoju cywilnej floty powietrznej, nie tylko pod względem jej znaczenia gospodarczego, ale także dla obrony państwa, a kadry przyszłych bojowników wielkiej wojny między kapitalizmem i socjalizmem będą czerpane ze szkół lotnictwa cywilnego.“

W tym celu otwarto nowe szkoły lotnicze głównie w okolicach najbliższych od Moskwy. Aby pociągnąć do tych szkół uczniów od lat 18-tu, pozostających w szkole półtora roku, dopuszcza się nawet dziewczęta. Wszystko jest bezpłatne, mieszkanie, zaopatrzenie, nadto zaś daje się uczniom płace i pokrywa się koszty ich podróży.

Zarazem stworzono nowe linje powietrzne: Moskwa — Soczy (Morze Czarne), Moskwa — Baku (ku Persji), Moskwa — Swierdłowski — Nowosybirsk (Syberja), Moskwa — Samara —

Orenburg — Taszkient (ku Afganistanowi), tak, że do końca r. b. całość linij powietrznych sowieckich wyniesie ponad 50 tys. kilometrów.

Wedle moskiewskiej „Prawdy“, suma przyznana w r. b. na lotnictwo cywilne tylko w budżecie sowieckim wynosi 150 milionów rubli. Dołącza się do tego 3 milionów rubli z organizacji społecznych miejscowych. Wedle urzędowego kursu waluty sowieckiej wynosi to 2 miljardy 250 milionów franków, czyli około 800 milionów złotych, na samo lotnictwo cywilne. Program wydatków obejmuje urządzenie 55 lotnisk, 2 stacyj powietrznych, w Moskwie i w Taszkencie, otwarcie 3 nowych szkół itd. Zarazem fabryki sowieckie, pracujące pod kierownictwem specjalistów cudzoziemskich, rozpoczęły budowę serijną motorów samolotowych o sile 300 do 450 koni parowych, które mogą utrzymać się w powietrzu 50 godzin nawet przeciw wiatrowi.

Porażka powstańców na Kubie.

Havana, 20. 8. (PAT). Rząd podał do wiadomości, że wojska regularne przy pomocy samolotów i kanonierki wyrzuciły powstańców z Gibara, zdobywając 57 karabinów maszynowych, wielką ilość karabinów ręcznych i 1 milion naboł. Liczba rannych i zabitych nie jest dotąd ustalona.

Pomoc amerykańska dla ofiar powodzi w Chinach.

Waszyngton, 20. 8. (PAT). Amerykański Czerwony Krzyż przeznaczył 100.000 dol. na pomoc dla ofiar powodzi w Hankou. Część tej sumy została przekazana przez departament stanu amerykańskiemu konsulowi w Hankou do rozdzielania między potrzebujących.

Raport rzeczoznawców finansowych stwierdza ciężkie położenie Rzeszy

„Bez odzyskania zaufania — nie można Niemcom udzielić pożyczki

Berlin, 20. 8. (PAT). „Biuro Wolfa“ ogłasza prowizoryczny tekst podpisanego wczoraj raportu sir Waltera Laytona, członka komisji rzeczoznawców finansowych do zbadania sytuacji finansowej w Niemczech. Raport przewiduje dwie możliwości, dzięki którym Niemcy mogłyby bez pomocy z zewnątrz powrócić do normalnej sytuacji finansowej.

Pierwszym sposobem byłoby dalsze wyzbywanie się przez Niemcy swoich aktywów zagranicznych, które z końcem lipca b. r. wynosiły 8,5 miliardów mk. Komitet rzeczoznawców finansowych nie uważa za możliwe przeprowadzenie planu, opartego na mobilizacji niemieckich depozytów zagranicą.

Drugą możliwość polegałaby na tem, że Niemcy prowadziłyby politykę, zmierzającą do gromadzenia dewiz zapomocą ostrych ograniczeń importu, przy równoczesnym forsowaniu eksportu. Według obliczeń urzędu statystycznego Rzeszy, Niemcy mogłyby w okresie drugiego półrocza 1931 r. ścieśnić import do 2½ miljarða mk. i zarazem podwyższyć eksport do 4,5 miliardów. Nadwyżka eksportu w wysokości 2 miliardów mk. byłaby zjawiskiem nienormalnym. Pewne ograniczenie importu w porównaniu do eksportu przy równoczesnym ściśnięciu zastosowaniu zarządzeń oszczędnościowych zarówno w wydatkach publicznych, jak i w gospodarce prywatnej, byłoby konieczne dla umożliwienia Niemcom w przyszłości wywiązywania się z zobowiązań płatniczych wobec zagranicy, jednakowoż wywóz, którego wysokość przewyższyłaby dwukrotnie import, spowodowałby poważne zakłócenie życia gospodarczego w Niemczech.

Z powyższych względów komitet finansowy w ogólnym interesie uważa za w najwyższym stopniu niewskazane, ażeby Niemcy wybrały tego rodzaju skrajne rozwiązanie.

Raport przypomina następnie poglądy, wyrażony przez konferencję londyńską, że brak zaufania do Niemiec, który spowodował wycofanie kredytów i zastrzył obecny kryzys, nie jest usprawiedliwiony przez same gospodarstwo położenie kraju. Najlepszym tego dowodem jest szybkie odprężenie się niemieckiego eksportu w ostatnich latach. Poza tem jasnym jest, że bez odzyskania zaufania w przyszłości niemożliwe jest udzielenie Niemcom pożyczki długoterminowej, zagwarantowanej samymi kredytami niemieckimi.

Pozostają jednak dwie zasadnicze trudności, które należy otwarcie wymienić — zaznacza dalej raport. Pierwsza z nich to połączone z pożyczką ryzyko polityczne; dopóki stosunki między Niemcami i innymi mocarstwami europejskimi nie będą oparte na gruncie przyjaznej współpracy i wzajemnego zaufania i nie zostanie usunięta tem samem istotna przyczyna trudności wewnętrznie — politycznych Niemiec, dopóty nie będzie istniała żadna gwarancja dla trwałego i pokojowego rozwoju stosunków gospodarczych. Następnie dopóki zagraniczne zobowiązania Niemiec, zarówno prywatne, jak i publiczne powodować będą albo trwały lawinowy wzrost nie-

mieckich długów zagranicznych albo też tego rodzaju dysproporcję pomiędzy importem i eksportem niemieckim, że zagrażać to będzie rozkwitowi gospodarstwu innych krajów, dopóty wierzyciele zagraniczni nie będą mogli uważać sytuacji Niemiec za ustaloną lub na trwałe ustabilizowaną.

Zarządzenia finansowe same nie będą w stanie przywrócić rozkwitu gospodarstwa świata, o ile polityka, oparta na obstrukcji, nie dozna podstawowej zmiany, a handel światowy, od którego zależy przytem wszelki postęp cywilizacyjny, nie będzie mógł powrócić do swego naturalnego rozwoju. Dopiero potem udzielona mogłaby być jakakolwiek długoterminowa pożyczka Niemcom bez względu na to, jakie będzie miała pokrycie. Raport zaznacza w końcu, że jeżeli wstrzymuje się od występowania ze szczególnym naciskiem w sprawie konsolidacji części niemieckich długów krótkoterminowych, to czyni to jedynie w tem przekonaniu, że zanim udzielona mogłaby być Niemcom jakakolwiek długoterminowa pożyczka bez względu na to, jakie miałaby pokrycie, należałoby się pierwszej zdecydować na wydanie takich zarządzeń, na których podjęcie autor nie ma żadnego wpływu.

Od redakcji: Raport komitetu rzeczoznawców finansowych w Bazylei jest doniosłym dokumentem politycznym. Nie zamierzamy narazie omawiać jego wniosków finansowych. Stwierdzają one wyraźnie ogromne zadłużenie Niemiec wobec zagranicy. Rzesza Niemiecka jest, biorąc rzeczy formalnie, bankrutem. Ratuje ją jedynie sześciomiesięczne moratorium dla spłaty kredytów krótkoterminowych. Właściwie jedynie kredyt długoterminowy mógłby postawić Niemcy na nogi.

Ale tu rzeczoznawcy postawili sprawę jasno. Związali oni silnie sprawę naprawy finansów w Niemczech z kwestią zaufania, stwierdzając, że dopóki Niemcy nie uzdrowią swoich stosunków wewnętrznie — politycznych i dopóki nie nawiążą stosunków z innymi państwami, w oparciu o wzajemne zaufanie, dopóty mowy nie będzie o wyprowadzeniu ich z katastrofy gospodarczej. Jest to zwycięstwo tezy francuskiej, oraz zwycięstwo idei pokoju w oparciu o status quo.

Niemcy pragnęły ratować się ostatnio przed przyjęciem zobowiązań w sprawie zaniechania akcji rewizjonistycznej, próbując realizować naprawę finansów własnymi siłami. Raport rzeczoznawców rozwiewa te nadzieje, stojąc na stanowisku, że współdziałanie międzynarodowe jest konieczne. Niemcy narazie mają moratorium 6-miesięczne. Tylko dzięki temu moratorium mogą mówić o ratunku „własnymi siłami“. Ale co się stanie, gdy ono upłynie? Wówczas „własne siły“ okazały się niewątpliwie niewystarczające. I na to nie pomogą swoiste komentarze niemieckie do uchwał w Bazylei. Raport rzeczoznawców otwiera nowe możliwości polityczne w Europie. Chodzi tylko o to, aby były we właściwy sposób wykorzystane.

Obrady senatu gdańskiego

Bankructwo dotychczasowej polityki Gdańska we wszystkich dziedzinach, a szczególnie w stosunku do Polski — Przyjęcie ustawy o nowych pełnomocnictwach finansowych dla senatu

Gdańsk, 20. 8. (PAT). Wczoraj zwołane zostało po raz pierwszy po ferjach wakacyjnych posiedzenie senatu gdańskiego. Pierwszy punkt porządku obrad poświęcony został pierwszemu czytaniu projektu ustawy o nowych szerokich pełnomocnictwach finansowych dla senatu. Dłuższe ekspozycje wygłosił senator finansów Roppenroth, podkreślając poważną sytuację finansową Gdańska, wynikającą nie tylko z warunków wewnętrznych lecz i z kryzysu ogólno-swiatowego, szczególnie w Polsce. Przemówienie senatora skarbu przerywane było niejednokrotnie okrzykami opozycji, szczególnie z ław komunistycznych.

Po sen. skarbu zabrał głos socjalista Gehl, którego spokojne a równocześnie obfitujące w ściśle argumenty

przemówienie miało na celu wykazanie całkowitego bankructwa dotychczasowej polityki senatu we wszystkich dziedzinach. W szczególności p. Gehl podkreślił kompletne fiasco polityki zagranicznej Gdańska w stosunku do Polski, z którą żadne pertraktacje absolutnie nie zostały przez senat nawiązane, mimo buńczucznej w tym kierunku zapowiedzi. Nawiązując do ostatnich incydentów p. Gehl wykazał, że w przeddzień sesji genewskiej senat dzięki swej nieudolności został odosobniony, rozbiwszy całą porcelanę i nie ma już nic do bicia.

Przemówienie Gehla zostało wystuchane na ławach senackich z uwagą lecz również z wielkim zakłopotaniem, szczególnie w chwili, gdy mówca poruszył sprawę ostatnich zajęć.

Po odczytaniu długiej deklaracji

partij rządowych, w której m. in. podkreślono konieczność uzyskania koncesji ze strony Polski i po przemówieniu socjalisty Brühla, któremu po 3-krotnym przywołaniu do porządku za zbyt ostre wyrazy pod adresem senatu i partyj prosenackich, odebrano głos, oraz jeszcze jednego komunisty, ustawa została przyjęta w pierwszym czytaniu.

Warszawa bez wody

Warszawa, 20. 8. (Tel. wł.) Wczoraj około godziny 9-tej rano większa część Warszawy, wszystkie wyżej położone dzielnice znalazły się nagle bez wody. Zabrakło jej w dwóch największych szpitalach stolicy „Dzieciątka Jezus“ i „Sw. Ducha“, w oddziałach straży ogniowej, w pałacu Belwederskim, na ratuszu i w tysiącach prywatnych mieszkań.

Niespodzianka ta, która przypadła w okresie najbardziej ożywionej pracy w gospodarstwach, wywołała zrozumiałe poruszenie. Tembardziej, że zrazu nie można się było dowiedzieć, jaka jest tego przyczyna. Zaczęły krążyć pogłoski o strajku w wodociągach, zepsuciu stacji pomp itd. Obiegana zapytaniem dyrekcja wodociągów, wyłączyła telefony i dopiero o 10.30 magistrat rozesał komunikat do prasy z wyjaśnieniem stanu rzeczy.

Komunikat ten twierdzi, że przerwa w dostarczaniu wody nastąpiła skutkiem zamulenia filtrów, które występuje wprawdzie corocznie na jesieni, tym razem jednak przyszło niespodziewanie wcześniej, wskutek nagłego, niebywałego dotąd rozwoju w Wiśle mikroorganizmów, wydzielających śluz. Dyrekcja wodociągów czyni wszelkie wysiłki w celu usunięcia mułu, ale przywrócenie normalnego dostarczania wody obiecuje dopiero za kilka dni.

Obrady

zw. dyr. teatrów z ZASP-em

Warszawa, 20. 8. (PAT). Odbywające się od dwu dni obrady Związku dyrektorów teatrów z Z. A. S. P. nie doprowadziły jeszcze do pozytywnego wyniku. Z obszernej porządku obrad konferencja nie zdołała zatwierdzić nawet pierwszego punktu a mianowicie sprawy skrócenia sezonu teatralnego. Pertraktacje prowadzone są w atmosferze nerwowej. Sprawa obniżki pensji aktorów stanowi główną trudność w osiągnięciu porozumienia. Po kilkugodzinnych pertraktacjach obrady stanęły na martwym punkcie. Dalsze obrady toczyć się będą w dniu dzisiejszym.

Katastrofa na Pomorzu

Warszawa, 20. 8. (Tel. wł.) Około Olszusa podczas ćwiczeń spadł naraz wojskowy aparat bombardowy 2 pułku lotniczego. Aparat został strzaskany. Lotnik i obserwator cudem ocaleli. (w)

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 20. 8. 1931

Na dzisiejszej giełdzie nie zaszła żadna zasadnicza zmiana.

Z papierów procentowych względnie lokacyjnych poszukiwano 5% pożyczkę konwersyjną po 43¼%, natomiast oddawano 8% listy dolarowe Pozn. Ziem. Kredyt. stare po 88¼% (przy dewizie 8,90), 4% listy zastawne konwertowane ziemskie po 31.— i 6% listy żytnie po 14,75 (za 1 ctr. mtr.). Zauważono zaofiarowanie na 8% listy dolarowe amortyzacyjne po 79% jednakże nie było odbiorców.

Z akcji bankowych doszło jedynie do notowania Bankiem Polskim, który był w zaofiarowaniu po 112.—. Akcje przemysłowe bez tranzakcji.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 43¼% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 88¼% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 31% O.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt. 14,75 O.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję):
Bank Polski I em. 112.— O.
Tendencja bez zmiany.

Kurs złotego, Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,9675 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8,93 zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 172,94 do 173,20 zł., gotówką 172,60 złotych.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 20. 8. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań	
Zyto nowe — zdrowe, suche	19,75—20,00
Usposobienie słabsze.	
Pszennica nowa zdrowa sucha	19,50—20,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	16,25—18,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	20,50—22,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	15,50—16,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	31,25—32,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenista 65% wł. work.	32,00—34,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	13,25—14,00
Otręby pszenne	13,25—14,25
Otręby pszenne (grube)	13,75—14,75
Rzepak	26,00—27,00
Groch Victoria	24,00—27,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 510 tonn, pszenicy 150 tonn, jęczmienia 120 tonn, owsa 15 tonn.

Uwaga: W wczorajszej cedule ceny siano brzmieć były powinny następująco: siano luźne 5,50—6,00, siano luźne nadnośkie 6,50—7,50, siano prasowane 6,00—7,00.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 20. 8. 1931.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,95¼; sp.: 8,97¼;
kup.: 8,93¼.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Gdańsk	173,28	173,71	172,85
Holandja	360,10	361,00	359,20
Kopenhaga	238,70	239,30	238,10
Londyn	43,37¾	43,48½	43,27
Nowy Jork czek	8,924	8,944	8,904
Nowy Jork kabel	8,928	8,948	8,908
Paryż	35,00½	35,09	34,92
Szwajcaria	173,72	174,15	173,29
Sztokholm	238,90	239,50	238,30
Wiedeń	125,50	125,81	125,19
Włochy	46,71	46,83	46,59

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest.	82,25
5% poz. konw.	44,25

Akcje w złotych:

Bank Polski	0,00—113,50
Lilpop	0,00—15,25
Ostrowieckie Zakłady	0,00—33,50
Parowozy	0,00—10,50

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Dla papierów państw. i listów zast. tendencja niejednolita, dla akcji cokolwiek mocniejsza. Z bankowych utrzymany Bank Polski, zaś z metalurgicznych Lilpop, parowozy i Ostrowiec mocniejsze.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 20. 8. 1931

Pszennica march. nowe zbiory	226,00—228,00
Zyto march. nowe zbiory	173,00—175,00
Tendencja niejednolita.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	152,00—162,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	149,00—156,00
Stary owies i dobre gatunki ponad notowania.	
Mąka pszenista	27,50—33,75
Tendencja mocniejsza.	
Mąka ze starej pszenicy i dobre gatunki ponad notowania.	
Mąka żytnia	24,35—27,00
Tendencja mocniejsza.	
Otręby pszenne	11,75—12,15
Tendencja mocniejsza.	
Otręby żytnie	10,25—10,75
Tendencja mocniejsza.	
Rzepak	140,00—150,00
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	24,00—31,00
Groch pastewny	18,00—20,00
Makuchy lniane	13,20—13,30
Wytłoki suche paryt Berlin	7,00—7,10
Srót Soja	11,70—12,40
Ziemniaki jadalne białe	1,40—1,50
Ziemniaki jadalne czerwone	1,50—1,60
Ziem. jad. żół.	1,60—1,80

Ogólna tendencja osłabiona.

Tendencja do pszenicy: po mocnem otwarciu osłabiona.
Tendencja dla owsa: po mocnem otwarciu osłabiona.

Z dyrekcji kolejowej

Poznańska dyrekcja kolei państwowych przysłała nam następujące sprostowanie w sprawie korespondencji z Ostrowa, zamieszczonej w piśmie naszym w numerze 346:

„Nieprawdą jest, jakoby ze względów oszczędnościowych przeprowadzono w czasie służbowym na terenie warsztatowym wszelkie przygotowania do przedstawień i że poza tem wykonano w warsztatach wszelkie kulisy i urządzenia sceniczne, co do których znawcy twierdzą, że kosztowały kilka tysięcy złotych.

„Prawdą natomiast jest, że prace takie, których koszty wynoszą około 442,79 zł za materiały, 124 zł za robociznę, zapłacono z funduszy prywatnych i około 1500 pracogodzin bezinteresownie oddanych przez pracowników zwolenników Przystosowania Wojskowego i Wychowania Fizycznego oraz „Strzelca“ wykonywano w jadalni warsztatów wagonowych w Ostrowie, i to w godzinach wolnych od zajęć służbowych, a mianowicie w poniedziałki i soboty, jako w dniu, wówczas podczas redukcji dni pracy, zupełnie wolnych od pracy, względnie też po godzinach służbowych.

„W warsztatach wagonowych żadnych prac prywatnych nie wykonano, ani też zarząd tych warsztatów polecił na takie prace nie udzielać, ani nie przyjmować, czyli, że nadużycia pod tym względem nie zachodziły, i zarząd kolejowy nie został w niczem uszkodzony.

„Nieprawdą jest również, że próbnym asesor, a nie kierownik biura rachuby tychże warsztatów, p. Żurawski, podczas wyborów przez blisko cztery miesiące zjawiał się w warsztatach tylko po odbiór swojej pensji, resztę zaś czasu przesiadywał w restauracji, w której znajdował się lokal wyborczy B. B. „Prawdą zaś jest, iż Żurawski od

dnia 25. 8. 1930 do 16. 12. 1930 był zgłoszony jako chory i nie mógł się w tym czasie jawić do służby. Po wyzdrowieniu korzystał z przysługującego mu jeszcze urlopu wypoczynkowego. Na dowód, że Ż. był istotnie chory, przedkładał on swej władzy odpowiednie poświadczenia lekarza.

„Co do działalności p. Żurawskiego, odnośnie rzekomo nienależytego sprawowania przezeń czynności członka zarządu w Spółdzielni Budowlanej w Ostrowie, dyrekcja z uwagi na to, że jest to instytucja o charakterze prywatnym, zajmie w tej sprawie odpowiednie stanowisko po zbadaniu i wyswietleniu tego faktu przez władze do tego powołane.“

Tyle sprostowanie. Przeczy ono także twierdzeniu korespondenta, że p. Żurawski „przesiadywał w restauracji, w której znajdował się lokal wyborczy B. B.“ (czemu widocznie — choroba jego nie przeszkadzała), ale nie wiemy, jak to sprostowanie zrozumieć.

Co do Spółdzielni Budowlanej w Ostrowie, przypominamy, że korespondent nasz pisał:

„Zarząd Spółdzielni Budowlanej, istniejący przy warsztatach wagonowych, uchylał się przez kilka miesięcy od rewizji kasy, tak, że komisja rewizyjna była zmuszona zawiesić skarbnika zarządu. Przy rewizji stwierdzono, że w kasie spółdzielni brak ok. 2500 zł, których skarbnik nie mógł komisji rewizyjnej przedstawić, twierdząc, że został okradziony, zwrócił jednak sumę, której brak, o ile uzyska pożyczkę w banku. Należy zaznaczyć, że skarbnikiem tym był p. Żurawski, kierownik rachuby warsztatów wagonowych, sekretarz okręgowego komitetu wyborczego B. B., oraz sekretarz okręgowy „Strzelca“.

Czas byłby wielki, żeby opinia publiczna otrzymała w tej sprawie miarodajne wyjaśnienie.

Woda orzeźwia chwilowo i wznieca silniejsze jeszcze pragnienie. Stale orzeźwia tylko

skarbowego w Gnieźnie. Gdy go policja legitymowała, Przysiecki odezwał się do policjantów dosłownie: „Ja, komendant „Strzelca“, ja wam pokażę, każę was przesiadzić na kresy“...

Znowu fałsze o O. W. P.

Agencja „Iskra“ podała za sanacyjny „Dniem Pomorskim“, że hallerczycy i zwłaszcza sam gen. Haller nadzwyczaj niechętnie odnieśli się do Młodych, którzy przybyli na uroczystości hallerowskie do Grudziądza. Gen. Haller miał jakoby nie przyjąć raportu i defilady Młodych. Nadto „Dzień Pomorski“ utrzymuje, że Młodzi wyprowadzili burdy.

Są to wierutne kłamstwa, obliczone na naiwność tych, którzyby mogli nie znać jeszcze przysłowiowej „fantazji“ agencji i pism „sanacyjnych“. Gen. Haller raport i defiladę przyjął, osobiście był ze swoim sztabem na akademii Młodych w „Tivoli“ i tam do nich przemawiał, serdecznie im winszując postawy dziarskiej i wzorowej karności oraz porządku. Pomiedzy hallerczykami i Młodymi panowały harmonja i zgoda, której intrygi sanacyjne nie mogły zmącić. Hallerczycy wznosili na cześć Młodych serdeczne okrzyki.

Niemna także mowy o żadnych burdach, ponieważ Młodzi zachowywali przykładowy porządek.

Występy „Dnia Pomorskiego“ i półurzędowej „Iskry“ są jeszcze jedną jaskrawą manifestacją iście wschodniego manipulowania fałszem, tylokrotnie przez nas napiętnowanego.

Z Trzemeszna

W sprawie korespondencji z Trzemeszna w nr. 366 p. t. „Wysługiwanie się Niemcom“ otrzymujemy następujące wyjaśnienie:

W Trzemesznie odbywają się targi na nierogaciznę dwa razy tygodniowo na dworcu. Kupcami są „Viehverwertung“ z Gniezna i miejscowy handlarz żydowski. Istnieje zatem konkurencja. Handlarze polscy są tylko pośrednikami tych dwóch firm i samodzielnie żaden Polak nierogacizny nie skupuje, aby ją wagonowo odstawić na inne rynki. Do p. Kubskiego z Winnicy przystąpił przedstawiciel firmy „Viehverwertung“, p. Heinze, z propozycją wydzierżawienia kawałka gruntu przy torze kolejowym, pod wagę i ogrodzenie, ponieważ kolej wypowiedziała p. H. dzierżawę wagi, wobec czego musiałby zaprzestać z odbiorem trzody w Trzemesznie. P. Kubski po skomunikowaniu się z miejscowym wójtem, p. Paluchem postanowił wydzierżawić rolę p. Heinzemu, wychodząc z założenia, że w interesie rolnictwa leży utrzymanie konkurencji między handlarzami bydłem. Rolę wydzierżawiłem na pięć lat za 600 zł.

Cofnięcie biletów kolejowych dla emerytów

Ministerstwo komunikacji wydało ostatnio polecenie kasjerom kolejowym, aby nie wydawali emerytom wojskowym, zgłaszającym się do kas w umundurowaniu, biletów za opłatą według taryfy wojskowej. Bilety te na podstawie osobistych legitymacji mogą jedynie otrzymywać wojskowi w stanie czynnym. Emeryci wojskowi korzystają na podstawie swoich legitymacji z normalnych ulg przejazdowych i nie są objęci taryfą wojskową.

Z Stronnictwa Narodowego

Chodzież, 18 sierpnia. W niedzielę dnia 16. bm. o godz. 12 odbyło się w Morzewie zebranie Stronnictwa Narodowego przy współudziale około 300 osób. Zebranie zagał prezes miejscowego koła p. Mąka, udzielając głosu posłowi na Sejm p. Witkowskiemu. W dłuższym przemówieniu zabrał p. poseł ogólne położenie kraju oraz zilustrował szczegółowo przyczyny dzisiejszego kryzysu gospodarczego. Referatu wysłuchano z wielkim zainteresowaniem i nagrodzono mowę gorącymi oklaskami. W dyskusji zabrało głos kilku obecnych, którzy zaprobowali stanowisko Stronnictwa Narodowego bez zastrzeżeń, nawołując obecnych do skonsolidowania całego zdrowego społeczeństwa w Str. N. Po-

wyczerpaniu dyskusji i odśpiewaniu „Roty“ zebranie zamknięto.

„SUGUS“ owocowy miętowy

Pw 6084-70,151

W niedzielę dnia 16. bm. o godz. 20,30 odbyło się na sali Hotelu Dworcowego w Chodzieży zebranie Stronnictwa Narodowego przy współudziale około 600 osób. Zebranie zagał znany ze swej sprężystości prezes zarządu powiatowego Str. N. p. Strzeziński, witając obecnych. Następnie udzielił głosu p. redaktorowi Szymańskiemu, który w gorących słowach zobrazował przyczynę klęską zakończoną wyprawą na Kijów aż do chwili walnego zwycięstwa narodu polskiego nad bolszewikami. Interesującego referatu wysłuchano w skupieniu i nagrodzono gorącymi oklaskami.

Następnie zabrał głos poseł p. Witkowski, który w szczegółowym referacie omówił wszelkie zagadnienia kraju tak na gruncie politycznym, jak i gospodarczym. Również i tego referatu wysłuchano z wielkim zainteresowaniem, a mowę nagrodzono niemiłkającymi oklaskami.

Na sali panował nastrój uroczysty, odpowiadający powadze chwili. Charakterystycznym objawem zebrania był fakt, że wśród tak licznie zgromadzonych słuchaczy nie znalazł się ani jeden mówca z obozu przeciwnego, któryby się przeciwstawił wywodom posła Narodowego. Po odśpiewaniu pieśni „Boże coś Polskę“, przewodniczący p. Strzeziński solwował zebranie o godz. 22,30. Na specjalne uznanie zasługują miejscowi działacze narodowi pp. Strzeziński i Grabowski, którzy, nie szczędząc trudu i poświęcenia, zorganizowali oba powyższe zebrania, będące w treści swojej poważną demonstracją narodową.

Sukces Polski na terenie akademickim

Trzynasty Kongres Konfederacji Międzynarodowej Studentów (C. I. E.), który obecnie odbywał narady w Bukareszcie, wybrał, jak już donosiliśmy, na prezesa Polaka, p. Jama Pożaryskiego, studenta wydziału prawa uniwersytetu warszawskiego.

Konfederacja narodowa studentów jest wielką organizacją międzynarodową, obejmującą cały świat. Członkami jej mogą zostać związki studenckie, obejmujące organizacje studenckie całego państwa.

„Narodowy Związek Polskiej Młodzieży Akademickiej“ jest jedną z najlepiej zorganizowanych organizacji, w skład konfederacji wchodzących. W międzynarodowym życiu studentów Związek nasz odgrywa też bardzo poważną rolę. Fakt obrania Polaka na prezesa tej wielkiej organizacji, zdarza się nie po raz pierwszy: w swoim czasie piastował tę godność p. Jan Baliński-Jundziłł. Corocznie wszakże polscy studenci mają udział we władzach Konfederacji.

Powierzenie ponownie Polsce prezesury Konfederacji, świadczy wymownie o tem, jak poważnie Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akademickiej reprezentuje nasz kraj na międzynarodowym terenie młodzieży akademickiej, zwłaszcza, jeśli się zważy, że z terenu tego bynajmniej nie są eliminowane zagadnienia bieżącej polityki międzynarodowej.

Pisząc o tym sukcesie, nie sposób zamilczeć o tem, jak odnosi się do polskiego Związku nasze ministerstwo spraw zagranicznych: utrudnia ono mianowicie wyjazd delegacji, wyznaczanej na zjazd w Bukareszcie, w liczbie kilkunastu osób, ofiarowując związkowi tylko... jeden paszport ulgowy!

Tak się traktowało studentów, którzy naprawdę mają coś do zrobienia dla kraju, a jednocześnie za paszportami ulgowymi puszcza się przeszło 200 osób na wycieczkę do Paryża i na Riwierę.

Jeszcze jeden

„Gazeta Warsz.“ donosi, co następuje:

W pabjanickiej kasie chorych wykryto niedawno temu poważne nadużycia, których się dopuścił jej dyrektor Władysław Zięba, działacz „sanacyjny“, cieszący się dużym u „góry“ zaufaniem.

Występna działalność dyr. Zięby

zatoczyła szerokie kręgi. Benjaminek „sanacji“ sprzeniewierzył około 40 tys. złotych. Nie wystarczała mu, widać, pensja miesięczna w wysokości 1.200 złotych plus różne dodatki, więc, by dogodzić swoim „skromnym“ wymaganiom uciekł się do malwersacji.

„Dyrektor“ Zięba pełnił od dłuższego czasu funkcję komendanta Związku Strzeleckiego w Pabjanicach. Występował oficjalnie na różnych uroczystościach, paradach i galówkach. Był wysuwany do komitetów i zarządów. Należał do komitetu wyborczego B. B. i wyróżnił się swoistą aktywnością przy wyborach.

Kiedy malwersacje wyszły na jaw, „sanacyjna“ „Gazeta Pabjanicka“ doniosła tylko, że Zięba wyjechał na urlop. Tak też było istotnie. Zięba wyjechał do Kazimierza nad Wisłą!

Naskutek doniesień i oskarżeń ze strony uszkodzonych przez Ziębę osób urząd prokuratorski w Łodzi polecił, by go aresztowano i sprowadzono do Pabjanic. Ale Zięba nie czekał, aż go capną, jeno zrezygnował z wypoczynku i zbiegł w niewiadomym kierunku.

Dopiero ub. soboty jeden z wywiadowców warszawskich zwrócił uwagę na elegancko ubranego osobnika, wesoło zabawiającego się w „Adrii“. Twarz wydała mu się znajoma — z listów gończych. Wywiadowca zwrócił się o pomoc do urzędu śledczego. Obsadził wejście restauracji i posłał po Ziębę kelnera, który oświadczył wesołemu „dyrektorowi“, że chce się z nim widzieć jakaś pani.

Wywiadowcy okazali Ziębę rozkaz aresztowania. Defraudant błyskawicznie, rozepchnął policjantów i rzucił się do ucieczki. Ujęto go i odstawił do Łodzi, gdzie osadzony został w więzieniu przy ulicy Kopernika do dyspozycji sądziego śledczego.

Zięba piastował stanowisko dyrektora pabjanickiej kasy chorych od lat trzech.

„Ja komendant „Strzelca“...

Nasz korespondent gnieźnieński (br.) donosi:

Ostatnio w nocy na ul. Chrobrego powstała awantura, przyczem pobity został Marjan Rolloff z Gniezna. Na wszczęty alarm przybyła policja i przystąpiła do wylegitymowania awanturnika, którym okazał się znany w Gnieźnie ze swych nocnych występów niejaki Marjan Przysiecki z Poznania, zamieszkały przy ul. Patrona Jackowskiego 40. Przysiecki według przedłożonej policji legitymacji, jest delegatem Wielkopolskiej Izby Skarbowej z Poznania i zastępcą naczelnika urzędu

Dokuczliwe upały

powodują częstokroć mocne bóle głowy. Dobrym lekiem okazują się wówczas tabletki Aspirin.

Istnieje tylko jedna Aspirina!

Każde opakowanie i każda tabletka prawdziwej Aspiriny nosi jako znak ochronny napis BAYER w kształcie krzyża.

nrw 5 115

PANI STRACI SWÓJ

WDZIĘK

o ile nie usunie puszkę, szpecącego ciała. Aby być wytworną i elegancką należy używać TAKY. Krem ten posiada przyjemny zapach, usuwa w ciągu kilku minut zbyteczne włosy i puszek i czyni jednocześnie skórę białą i gładką. Zażądajcie jeszcze dziś kremu TAKY.

Do nabycia we wszystkich lepszych perfumeryjach i składach aptecznych. Cena za tubę zł 5,-

TAKY
DO NABYCIA WSZĘDZIE.
T w 291

DZIAŁ GOSPODARCZY

O zastosowanie przykładu francuskiego

Porównując sytuację gospodarczą największych państw europejskich, widzimy, że właściwie tylko jedna Francja wyszła z obecnego kryzysu obronną ręką. Co więcej, mimo rozpaczliwej wprost ogólnej depresji wykazuje kwitnący stan swych interesów. Warto zastanowić się nad przyczynami tego zjawiska.

Często można się spotykać ze zdaniem, że Francja nie odczuwa przesilenia, ponieważ: 1) nie posiada nadmiaru ludności, 2) ma kolonie, które stanowią doskonały rynek zbytu dla francuskich towarów.

Należy jednak podkreślić, że Francja niedobór ludności, wynikający z biernego salda ruchu naturalnego, pokrywa ludnością napływową. Całe południe Francji roi się od emigrantów pochodzenia włoskiego; północne zaś okręgi przemysłowe mogą wykazać się bardzo liczną imigracją polską. Co się zaś tyczy roli kolonii francuskich, jako rynków zbytu, trzeba zaznaczyć, że Anglja i inne państwa dotknięte kryzysem poza Niemcami, również posiadają kolonie zamorskie, nawet jak w wypadku Anglii co do obszaru i ludności większe od francuskich, a mimo to przechodzą ostry kryzys gospodarczy. W Ameryce cyfra bezrobotnych sięga 7 milionów, w Wielkiej Brytanji przekroczyła 2,6 milionów.

Przyczyny fatalnego położenia przedewszystkiem należy dopatrywać się w błędnej polityce gospodarczej, która gospodarcze znaczenie kolonii zredukowała do roli dostawczyce surowców i odbiorcy gotowych wyrobów przemysłowych. Cały przemysł ześrodkowany został w metropolji i w okresie dobrej konjunktury rozbudował się stosownie do rozmiarów zapotrzebowania na rynku kolonialnym. Taki stan rzeczy trwać mógł tylko tak długo, póki kolonjom nie sprzykrzyło się stanowisko biernego konsumenta i nie stworzyły sobie przemysłu własnego. Z tą chwilą przemysły eksploatujące na rynki obce, straciły rację istnienia i volens nolens muszą szukać oparcia jedynie na rynku wewnętrznym. Gdyby Francja szła tą samą drogą, jej sytuacja gospodarcza dziś zupełnieby inaczej wyglądała.

Francuska polityka gospodarcza dąży do celu zupełnie odmiennego. Na terenie właściwej Francji nie możemy zaobserwować przerostu jakiegokolwiek gałęzi gospodarstwa narodowego. Strukturę gospodarczą Francji charakteryzuje harmonja i celowość. Przemysł i rolnictwo nastawione są zasadniczo na rynek wewnętrzny. Wyjątek stanowią tylko te nieliczne zrzeszone gałęzi przemysłu, które na rynkach zagranicznych posiadają trwałe i zapewniony zbyt. Włączając kolonie do ogólnego systemu gospodarczego, Francja uprzemysłowia je w ten sposób, że przemysły obsługujące rynki kolonialne buduje w miarę możliwości na terenie samych kolonij. Pomyślność gospodarczą zawdzięcza Francja nie tyle posiadaniu kolonij, ile mądrej i celowej polityce gospodarczej. Dlatego też i w przyszłości nawet w wypadku całkowitej utraty kolonij Francji nie może grozić przesilenie gospodarcze w tej formie, w jakiej obserwujemy dziś np. w Niemczech lub Wielkiej Brytanji, bo nie robi ona ze swego kraju centrali przemysłowej dla całego imperjum łącznie z kolonjami.

Polska posiada wszelkie dane, aby pod względem gospodarczym upodobnić się do Francji. Mamy bardzo pracowitą i oszczędną ludność, bardzo pojemny i równocześnie zaniedbany rynek wewnętrzny i wkońcu wszelkie potrzebne nam bogactwa naturalne. Jesteśmy dopiero w pierwszym stadium rozwoju gospodarczego. Nie posiadamy tylko stałego, głęboko przemysłanego planu gospodarczego. Punktem wyjścia tego planu powinno być zaspokojenie rynku wewnętrznego i scharmonizowana i celowa rozbudowa wszystkich gałęzi gospodarstwa narodowego. Nie znaczy to, abyśmy mieli zrezygnować z wszelkich możliwości eksportowych. Zabiegi czynione w tym kierunku winny być utrzymywane, jednakże, o ile chodzi o naszą ekspansję wybitnie eksportową, w rachubę mogą wchodzić tylko te rodzaje produkcji, które poza granicami naszego obszaru gospodarczego nie posiadają, lub posiadają w niedostatecznej mierze niezbędne do prawidłowe-

go funkcjonowania warunki naturalne.

Wszystkie poczynania gospodarcze już teraz muszą być w zgodzie z tym planem, aby później nie okazało się, że zrobiono coś, co jest niepotrzebne lub zgoła szkodliwe.

Chodzi głównie o dokładne opracowanie rynku wewnętrznego. Tymczasem nasze oficjalne sfery stale obniżają i tak już bardzo niską zdolność nabywczą społeczeństwa. Ze zmuszone są do tego inne kraje, dotknięte kryzysem, zrozumiemy, gdy uprzytomnimy sobie, że w tych krajach stopa życiowa ukształtowała się w dobie wielkiego ogólnego dobrobytu i jest naogół bardzo wysoka. Obecnie obniżenie tej stopy stało się tam koniecznością. U nas stopa życiowa jest bardzo niska a zważywszy, że od stopnia faktycznej zdolności konsumpcyjnej szerokich mas uzależnione jest rychłe opanowanie kryzysu, powinna cieszyć się ona specjalną opieką rządu. Nadmierny fiskalizm utrudnia zadanie, ponieważ z jednej strony zmniejsza pojemność rynku, a z drugiej uniemożliwia dostosowanie cen wyrobów przemysłowych do rolniczych i wogóle do ogólnego poziomu materialnego szerokich warstw społeczeństwa. Zapowiedzi nowych ciężarów podatkowych oddalają chwilę wejścia polskiej polityki gospodarczej na drogę właściwą. Rewizja systemu podatkowego jest konieczna. Przedewszystkiem należy skasować bezsensowny podatek obrotowy, dalej zredukować świadczenia socjalne. Liczymy się z rzeczywistością i wiemy, że na zupełne skasowanie niektórych podatków względnie ich wydatniejsze obniżenie rząd zgodzić się nie może ze względu na sytuację budżetową naszego państwa. Cóż więc pozostaje? Jedyne wyjście widzimy w długoterminowej niskoprocentowej większej pożyczce zagranicznej z tem zastrzeżeniem jednak, że zużyta zostanie tylko wyłącznie do ostatecznego uregulowania systemu podatkowego.

Należałoby wykorzystać obecną, dość dobrą dla Polski konjunkturę finansowo-kredytową, uwidocznoną po ostatnim krachu finansowym Niemiec. Dla polskiego przemysłu, rolnictwa i handlu trzeba stworzyć odpowiednie warunki rozwojowe i jesteśmy przekonani, że po skasowaniu dotychczasowych ciężarów podatkowych polskie życie gospodarcze w niedługim czasie tak okrzepnie i wzrośnie, że nie tylko pozwoli na punktualne spłacenie pożyczki, lecz zapewni państwu stałe i wielkie dochody nawet przy minimalnym obciążeniu podatkiem. Decydującym momentem jest nie wysokość ciężarów podatkowych, nałożonych na jednostkę gospodarczą, lecz ilość jednostek płacących podatek.

Rozpocznijmy pracę u fundamentów na podstawie dokładnego opracowanego planu, wzorując się na Francji, jako kraju odpornego na wszelkiego rodzaju przesilenia gospodarcze i wykazującego stale wzrastający dobrobyt. Wszelkie warunki mamy po temu.

I jak mówi się dziś, że Warszawa jest drugim Paryżem, postarajmy się, aby w przyszłości Polska pod względem pomyślności gospodarczej była drugą Francją.

Stefan Kinowski.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ulgowa taryfa na kolei przy przewozie uznanych ziemiopłodów.** Wobec zbliżającego się sezonu jesiennego, przypomina Wielkopolska Izba Rolnicza, że 50 proc. ulga taryfowa na przewóz kwalifikowanych nasion zbóż, strączkowych, traw i innych, obowiązuje przez cały rok, a na przewóz sadzeniaków ziemniaczanych jesienią, tylko w czasie od 20 września do 20 listopada. Świadczenia ulgowe wydaje wydział nasienny Wielkopolskiej Izby Rolniczej za opłatą 70 gr od sztuki. Przy zamówieniu świadectwa ulgowego należy podać stację nadawczą i odbiorczą, adres nadawcy i odbiorcy, nazwę odmiany ziemioprodu, który ma być przewożony oraz wagę przesyłki w kilogramach. Taryfa ulgowa dotyczy tak przesyłek drobnicowych jak i wagonowych. Powyższa ulga taryfowa może mieć zastosowanie tylko raz jeden przy przewozie nasion i sadzeniaków bezpośrednio do wysiewu w gospodarstwach rolnych. Nie wydaje się przeto świadectw ulgowych na przesyłki przeznaczone dla „Rolników” lub innych firm rolniczo-handlowych.

Jutro wieczorem

mycie włosów Shampoo'nem Elida!

Aby uczynić włosy czystymi i pięknymi na niedzielę, trzeba już zawnazasu w piątek wieczór umyć je Shampoo'nem Elida!

... układają się dobrze

i lśnią jak jedwab!

Po umyciu głowy Shampoo'nem Elida włosy łatwo dają się czesać, a trzymając się dobrze przyczyniają się do miłego spędzenia niedzieli.

Co piątek
zatem mycie głowy

SHAMPOO ELIDA

Pw 5 725-62.275

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Ogólnokrajowy kongres gospodarczy**, który pod nazwą Zjazdu naprawy gospodarczej odbędzie się w dniach 5 i 6 września rb. we Lwowie, wzbudził w kołach gospodarczych duże zainteresowanie. Zgłoszenia na zjazd przyjmuje oraz udziela wszelkich informacji biuro Polskiej Ligi Gospodarczej w Warszawie, ul. Sienna 19, tel. 317-94 oraz Polskie Biuro Turystyczne „Połturyst” w Warszawie, ul. Złota 4, które organizuje wyjazd zbiorowy do Lwowa i na projektowaną dwudniową wycieczkę uczestników zjazdu do Worochty. W dniu 18. bm. odbyło się o godz. 6 po poł. w sali malinowej magistratu m. st. Warszawy posiedzenie w sprawie zjazdu. Do prezydium komitetu tego zjazdu zostają zaproszeni przedstawiciele naczelnych organizacji gospodarczych kraju oraz pracowników umysłowych i fizycznych.

(k) **Wybory do sekcji żeglugowo-morskiej w Gdyni.** W dniu 16 sierpnia odbyły się wybory do sekcji żeglugowo-morskiej Izby handlowo-przemysłowej w Gdyni. Dwa tuziny firm, uprawnionych do głosowania i zorganizowanych w związku armatorów, maklerów, spedytorów i przemysłowców portowych, wystawiły jedną wspólną listę. Stanowiska czterech radców obsadzono następującymi osobami: dyr. Kollat z „Polsko-Brytyjskiego Tow. Okret”, dyr. Jasiński z „American Scantific Line”, dyr. Laurecki z firmy „Skarbo-pol” i dyr. Garbowicz z firmy „Elihor”. Na zastępców powołano: dyr. Marszałka z firmy „Harwig”, dyr. Muchę z firmy „Pantarei”, dyr. Mosiewicz z firmy „Atlantic” i dyr. Zaleskiego z firmy „Boismine”.

(k) **Nowa fala reemigrantów z Ameryki.** Wobec nadal krytycznej sytuacji w Stanach Zjednoczonych, osiedli tam Polacy w dalszym ciągu wracają tłumnie do Polski. Ostatnio odbił od kontynentu amerykańskiego polski statek transatlantyczny „Kościszko” z 514 pasażerami; przyjazd statku do Gdyni zapowiedziany jest na dzień 26. b. m. Wśród pasażerów są prawie wyłącznie podróżni 3 klasy — reemigranci, w tem 54 osoby z Kanady, zaś reszta ze Stanów Zjednoczonych. (S. B.)

(k) **Porozumienie wierzycieli „Widzewskiej manufaktury”.** W ostatnich dniach podjęte zostały ponownie pertraktacje wierzycieli Widzewskiej Manufaktury z przedstawicielami zarządu i dyrekcji tego przedsiębiorstwa. Pertraktacje te doprowadziły do częściowego porozumienia według propozycji, wysuwanych przez Widzewską Manufakturę. Część wierzycieli zamierza zrezygnować z 50 proc. swych wierzytelności, względnie zastosować moratorium z długoterminowymi ratami. Ta część wierzycieli, po sfinalizowaniu pertraktacji uzyskałaby swych przedstawicieli w zarządzie i dyrekcji Widzewskiej Manufaktury. Istotną trudność w obecnym stadium rokowań stwarza mniejsza grupa wierzycieli, która nie chce zrezygnować ze swych wierzytelności i popierając w dalszym ciągu podanie o nadzór, zamierza złożyć apelację, na wypadek gdyby wydział handlowy Sądu Okręgowego w Łodzi nie przyznał Widzewskiej Manufakturze odroczenia wyplat.

(k) **Jeszcze o rejestracji posiadaczy polis niemieckich.** Posiadacze polis towarzystw ubezpieczeniowych niemieckich, podlegających przeliczeniu i wypłacie na podstawie układu waloryzacyjnego polsko-niemieckiego z dnia 5 lipca 1928 r. (Dz. Ust. R. P. nr. 19 z 1931 r. poz. 106), oraz w myśl komunikatów ministerstwa skarbu (Monitor Polski nr. 118 z dnia 23 maja i nr. 143 z dnia 24 czerwca 1931 r.), mogą zgłaszać swe roszczenia, celem 1. przeprowadzenia formalności, wymaganych przez urząd kontroli ubezpieczeń min. skarbu; 2. rejestracji i realizacji tych roszczeń wobec niemieckich towarzystw ubezpieczeniowych, względnie waloryzacji i prolongaty posiadanych polis: do Polskiej Spółki Powierniczej w Warszawie, Al. Jerozolimska 20, telefon 603-16, która powierniczo wykonywa powyższe czynności. Termin rejestracji i składania tytułów upływa z dniem 15 listopada 1931 r.

Z ZAGRANICZY

(z) **Niemcy nie otrzymają kredytu bawełnianego.** Zarząd niemieckiego giełd bawełnianych otrzymał negatywną odpowiedź amerykańskiego urzędu rolniczego w sprawie bezpośredniej sprzedaży 800 000 bel Niemcom na warunkach 3-letniego kredytu, oprocentowanego na 4½ proc. rocznie. Amerykański urząd rolniczy odmowę udzielenia kredytu bawełnianego Niemcom, motywuje szeregiem wygórowanych warunków oferty niemieckiej, których realizacja oznaczałaby pogłębienie kryzysu wśród farmerów amerykańskich. Obecna polityka finansowa Rzeszy nie zapewnia też w dostatecznej mierze gwarancji, iż dewizy, potrzebne na zakup bawełny będą dostarczone bez trudności. Z tych względów kontrahent amerykański uważa akcję kredytu bawełnianego dla Niemiec za niemożliwą.

(z) **30 banków w Szwecji.** Według ostatniego sprawozdania kontrolera banków istnieje w Szwecji w chwili obecnej 30 przedsięwzięcia bankowych, posiad. ogółem 1045 oddziałów, czyli, że na 5 870 mieszkańców wypada 1 oddział. Kapitały własne banków wynosiły w końcu ub. r. 821,43 milj. koron, a obrót ich wyrażał się w r. 1930 kwotą 5 706,63 milj. koron czyli wzrósł w stosunku do r. 1929 o 6 proc. Czysty zysk wszystkich banków wynosił w r. ub. 57,26 milj. koron.

(z) **O jednolity pomiar statków handlowych.** W Folkesione (Anglja) odbyło się zebranie komisji technicznej dla sprawy obliczania tonażu w marynarce handlowej, komisji, którą powołała do życia konferencja komunikacyjna Ligi Narodów. Komisja przyjęła projekt międzynarodowych przepisów na mierzenie statków. Przyjęty projekt przesłany będzie celem aprobaty poszczególnym zainteresowanym państwom. W posiedzeniu komisji wzięli udział delegaci: Anglii, Francji, Holandji, Japonji, Niemiec, Norwegji i Stanów Zjednoczonych. (S. B.)

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Echa katastrofy lotniczej

Dalsze szczegóły wstrząsającego wypadku — Powstały wskutek eksplozji pożar wyrządził olbrzymie straty

Nasz korespondent pomorski donosi nam z Grudziądza następujące szczegóły wstrząsającej katastrofy lotniczej:

W środę 19 b. m. wystartował w Grudziądzu samolot wojskowy typu „Fokker” do lotu ćwiczebny. Samolot, na którym znajdowali się por. Michał Mazurek, ppor. Gustaw Dąbrowski, plut. pilot Jerzy Daszkiewicz i plut. Jan Keller, przeleciał nad drugi brzeg Wisły, udając się w kierunku Nowego. W miejscowości Krusze spadł statek na zabudowania osadnika Osmańskiego. Wskutek zderzenia nastąpiła momentalnie eksplozja benzyny, od czego znowu zapalił się budynek. W płomieniach zginęli wszyscy wymienieni lotnicy, a dwaj robotnicy, 35-letni Stefan Wojtaszewski i 16-letni Fr. Jędrzejewski, którzy spalili w budynku, na który spadł samolot, odnieśli ciężkie poparzenia i odstawiono ich do lecznicy miejskiej w Grudziądzu.

Wiadomość o strasznej katastrofie, jaka znowu spotkała nasze młode lotnictwo, wywołała w mieście ogromne przygnębienie; zginęli dzielni ludzie, rokujący najlepsze nadzieje.

Według dalszych wiadomości, grudziądzka straż pożarna otrzymała około godziny pierwszej w nocy telefoniczną wiadomość o pożarze, zaobserwowanym przez grudziądzką szkołę

lotniczą, która jednak nie jeszcze nie wiedziała o katastrofie jako przyczynie pożaru. Straż pożarna, przybywszy na miejsce wypadku, powiadomiła pierwszą stację lotniczą w Grudziądzu o nieszczęściu, jakie ją dotknęło.

Według dalszych informacji prywatnych zauważono w Kruszu przelatujący w nieznacznej wysokości samolot, którego motor nie pracował, tak samo, w chwili, gdy spadał na dach dwupiętrowego budynku Osmańskiego. Robotnicy Wojtaszewski i Jędrzejewski, będący w pierwszej chwili mniemania, że zostali napadnięci przez bandytów, gotowali się do odparcia napastników, lecz w następnej już chwili ogarnęły ich płomienie z palącej się benzyny. Pastwą płomieni padła stodoła z tegorocznym żniwem, stajnia i przybudówka wraz z narzędziami rolniczymi; poza tem w ogniu zginęło 35 świń, 2 jałowice i około sto sztuk drobiu. Konie i bydło wyratował pewien strażak grudziądzki, który przypadkowo bawił w Kruszu.

O przyczynie katastrofy lotniczej dotąd nic pewnego nie wiadomo. Według obiegających pogłosek, nieszczęście spowodowane zostało wskutek defektu motoru, poza tem przypuszcza się, że lotnicy wskutek panującej na nizinach mgły nie zauważyli wczas przeszkody, jaką stanowił budynek dwupiętrowy na równinie nizinnej.

Holandja powiększa się

o 1/7 część swego dotychczasowego obszaru dzięki osuszeniu jeziora Zuiderkiego. Niezwykle zajmujący, bogato ilustrowany o tem artykule ostatni (47) numer Ilustracji Polskiej. W tym samym numerze znajdują Czytelnicy oryginalne zdjęcia z ostatniej katastrofalnej powodzi w Chinach, która sprawiła, że

23 milionów ludzi jest bez dachu

Piękne zdjęcia ilustrują barwny feljeton, p. t.

„Polonia“ we fjordach Norwegii

Trudno wyliczyć wszystkie artykuły i artykułiki składające się na bogaty i piękny numer. Uzupełniają go liczne zdjęcia aktualne z kraju i zagranicą, wreszcie działa stałe.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu”, w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1.50 zł. kwartalnie 4.— zł., bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70)

Jeszcze skutki burzy

Uderzenia piorunu wnieciły kilka pożarów — W powiecie wrzesińskim grom zabił człowieka

Krótką burza, która przechodziła nad Poznaniem i okolicą w niedzielę wieczorem, i druga burza, która naziutrz srożyła się nad powiatami położonymi na północ od Poznania, wyrządziły dość poważne szkody w ogrodach przez gradobicie i gwałtowną ulewę, zwłaszcza jednak przez liczne uderzenia gromów w zabudowania gospodarskie. Donosiliśmy już w dniach poprzednich o kilku pożarach, powstałych od piorunów podczas wymienianych burz, o innych pożarach wybuchłych z tej samej przyczyny otrzymujemy dziś dalsze wiadomości.

W powiecie poznańskim w Glinnie w dniu 16 bm. uderzył piorun w zagrodę p. Kozickiego Józefa, wskutek czego spalił się dom mieszkalny, chlew, stodoła, szopa, maszyny rolnicze i żywy inwentarz. Poszkodowany jest ubezpieczony w K. U. O.

W tymże dniu uderzył piorun w dom mieszkalny p. Stanisława Nalepszaka w Zaborowcu pow. leszczyńskiego. Spalił się dach domu. Strata wynosi 3 000 zł, którą pokrywa ubezpieczenie w K. U. O. Jednocześnie piorun poraził lekko żonę poszkodowanego.

W dniu 17 bm. uderzył piorun w stodołę p. Zdzisława Drostego w Uchorowie pow. obornickiego. Stodoła spa-

liła się doszczętnie. Strata wynosi 2 700 zł, którą pokrywa ubezpieczenie w K. U. O.

W tymże dniu uderzył piorun w stodołę rolnika Pfeifera Ewalda w Przybychowic pow. obornickiego. Spaliła się doszczętnie stodoła, stajnia i tegoroczne zboże. Poszkodowany jest ubezpieczony w K. U. O. na sumę 16 425 zł.

W pow. szamotulskim w dniu 17 bm. uderzył piorun w chlew rolnika Helda Pawła w Witoldowie. Chlew spalił się doszczętnie wraz z słomą. — Strata wynosi 1 800 zł. Poszkodowany jest ubezpieczony w Tow. „Samopomoc” na sumę 600 zł. (z)

W poniedziałek w godzinach popołudniowych w powiecie wrzesińskim szalała znowu nawałnica połączona z piorunami.

Na polach w Jarząbkowie paśl było 14-letni Tadeusz Słomiak z Jarząbkowa i grom uderzył w niego, zabijając go na miejscu.

Mniej więcej o tej samej godzinie grom uderzył w zabudowania rolnika Józefa Szuby w Sobiesiarni, wskutek czego spłonął doszczętnie chlew. Szkoła wynosi przeszło 12 000 zł. Poszkodowany był ubezpieczony. (br)

W drodze do lombardu

Rzekomy student z zagranicy zastawia bezwartościową „biżuterję”

Na terenie miasta Poznania pojawiła się szajka oszustów, którzy nabierają ludzi w następujący sposób:

Jeden z oszustów zagaduje przechodnia, już przedtem upatrzonego, najczęściej człowieka w starszym wieku, przedstawia się jako akademik zagraniczny i prosi żeby mu wskazać lombard, gdzieby mógł pieniądze zmienić. W tym momencie przystępuje drugi osobnik — współnik pierwszego — i mówi, że teraz lombard zamknięty, a on może pieniądze zmienić po urzędowym kursie. Następnie pierwszy oszust prosi zagadniętego pana, by szedł z nimi i po drodze wprowadzają go do bramy. Tam pierwszy oszust wyciąga z kieszeni 2 pierścienie i łańcuszek (imitacja złota), za które żąda kilkaset złotych. Na to drugi osobnik mówi, że da około 60 złotych za jeden pierścienek. Pierwszy niby przystaje na to, lecz chce zobaczyć wpiersze pieniądze. Gdy jego współnik pieniądze pokazuje, pierwszy oszust nie dowierza znów, czy są prawdziwe, i prosi zagadniętego pana, by pokazał swoje pieniądze, aby je mógł porównać. Pan, chcąc być uprzejmym wobec gościa z zagranicy, godzi się na propozycję i wręcza mu (jeżeli posiada), kilka polskich banknotów, biorąc tymczasem pierścienki. Na ten moment oszuści tylko czyhali i ulatniają się coby prędzej, pozostawiając bezwartościową imitację złota w ręku swej ofiary. Podano policji następujące rysopisy oszustów: 1) wzrostu niskiego, lat około 25, oczy małe, twarz pociągła, ospowata; 2) nieco wyższy od pierwszego, w tym samym wieku, wygląd żydowski. Policja uprasza, w razie napotkania wymienionych, o przytrzymanie ich i oddanie w ręce najbliższego posterunkowego P. P. wzgl. Komisarjatu P. P.

Skutki nierozumnego żartu

Rewolwer w ręku nietrzeźwego

Nasz korespondent toruński (wd) donosi:

Dzisiejszej nocy w restauracji hotelu „pod Orlem” rozegrało się krwawe zajście, które było wynikiem nierozumnego żartu nietrzeźwego wojskowego. W sali dancingowej bawilo do późnej nocy towarzystwo, do którego należał również pewien oficer lotniczy. Towarzystwo było w dość wysokim stopniu podniecone alkoholem. W pewnej chwili oficer dobył rewolweru i zaczął nim wywijać nad stołem. Gdy towarzystwo poprosiło go o schowanie broni, oficer wyszedł na korytarz i strzelił kilka razy „na wiat”. Niedługo potem, około godziny 3-ciej, zaczęto się rozchodzić do domów. Gdy w szatni portjer Bronisław Felberg podał oficerowi czapkę, ten ponownie dobył rewolweru i począł na żarty mierzyć w głowę portjera. P. Romanowski, z tego samego towarzystwa, był dzierżawcą tej restauracji, chcąc przerwać nierozumną zabawę, nadbiegł i odciągnął rękę oficera od celu, przeginając ją w tył. W tej chwili jednak padł strzał i kula ugodziła p. Romanowskiego w brzuch i utknęła w wątrobie. Nieszczęśliwego przewieziono w stanie bardzo poważnym do szpitala. Sprawcą zajścia zajęła się żandarmerja wojskowa.

Między żołnierzami

Krwawy zatarg o nieoddanie honorów

Z Grudziądza donosi nam (wd):

Dzisiejszej nocy około godziny 23,30 pewien kapral, będący w towarzystwie sierżanta z 64 pułku piechoty, zatrzymał na ul. Trynkowskiej dwóch szeregowców, którzy nie salutowali. Gdy zatrzymani odmówili wylegitymowania się i ponadto zaczęli podoficerów głośno lżyć, kapral dobył bagnetu i pchnął jednego z nich w okolicę serca. Ciężko poranionego żołnierza odwieziono do szpitala wojskowego. Kapral zbiegł, lecz żandarmerja wojskowa czyni starania celem jego wyśledzenia.

KALENDARZYK

Czwartek, 20 sierpnia 1931.
Słońce: wschód 4,43 — zachód 19,09 —
długość dnia 14 godzin 26 min.
Księżyc: wschód 13,56 — zachód 0,27 —
i kwadra.

Przy otyłości, artretyzmie i chorobie cukrowej naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa wzmacnia czynności żołądka i kiszek oraz ułatwia trawienie.
nr 5 116

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn:
Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 14 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowy. Ciśnienie atmosferyczne niskie 747 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 20 st. C., najniższa plus 13 st. Cels.

Przepowiednia pogody na piątek: Pogoda w dalszym ciągu zmienna.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś minus 0,02 m.

Kal. rzk.: Bernard Op. — jutro Joanna.
Kal. słow.: Sobiesław — jutro Kazimira.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka Sapeżyńska, plac Sapeżyński 1. — Apteka pod Złotym Lwem. Stary Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską”, ul. Dąbrowskiego 76.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wilddeckiej, ul. Górna Wilda 3.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody** obchodzą dnia 21 bm. znani w szerszych kołach Poznania pp. Szczepan i Apolonja z Nykielów Muszkietowie. Jubilat jest znany z zasług około organizacji handlu trzodą i byłtem i należy do współtwórców bekonarni w Janówcu i Kościanie. Na intencję Jubilatów odbędzie się 21 bm. o godz. 7,30 nabożeństwo uroczyste w kościele OO. Salezjanów.

PODZIĘKOWANIA

— * **Tow. Powstańców i Wojaków im. śp. Fr. Ratajczaka** składa serdeczne podziękowanie browarom Braci Koteckich za łaskawe bezinteresowne użyczenie samochodów na przewóz 100 powstańców do Kórniku z okazji rocznego apelu I Okręgu.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Na Złot Towarzystwi Absolwentek Seminarjum Naucz. im. J. Słowackiego**, który rozpocznie się 27 bm. o godz. 18,15 w Sierocińcu na Śródcie (zbiórka: końcowy przystanek tramw. nr. 2) Zarząd Koła Absolwentek zaprasza wszystkie Sodaliski i Koleżanki. W następnym dniu msza św., wspólna komunja św., śniadanie, zebranie Koła Absolwentek i zebranie towarzyskie.

— * **Związek Hodowców i Wytwórców nasion i ziemniaków siewnych „Cerealia”** organizuje pod protektoratem Wielkopolskiej Izby Rolniczej jarmark nasienny na zboża ozime. Jarmark ten odbędzie się dnia 28 i 29 bm. na dużej sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Poznań, ul. Mickiewicza 33.

— * **Wycieczka Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”** do Kórniku odbędzie się w niedzielę 23 bm. Odjazd o godz. 9 rano z ul. Ewangelickiej, przedłużenie ulicy Woźnej, przyjazd o godz. 20.

— * **Wyjazd na Kat. Tydzień Społeczny w Lublinie**. W dniach od 23 do 30 sierpnia rb. odbędzie się X. jubileuszowy Tydzień Społeczny, urządzony przez Stow. Mi. Akad. „Odrodzenie”, tradycyjnym zwyczajem na terenie Katolickiego Uniw. w Lublinie. Wspólny wyjazd z Poznania nastąpi w nocy na sobotę 22 bm. Zbiórka uczestników w hallu głównego dworca w piątek 21 bm. o godz. 23,30.

— * **Nowa szkoła higienistek społecznych**. We wrześniu r. b. powstanie w Poznaniu staraniem Okręgowego Związku Kas Chorych szkoła higienistek społecznych, która ma szkolić odpowiednie siły dla potrzeb instytucji, tworzonych przez Kasy Chorych. Nauka trwać będzie półtora roku, przez czas jej trwania uczniom muszą mieszkać w internacie. Od kandydatek do powyższej szkoły wymagane jest posiadanie przynajmniej 6-klasowego wykształcenia. Opłata wraz z internatem wyniesie będzie 120 zł miesięcznie. — Szkoła higienistek społecznych w Poznaniu będzie trzecią szkołą tego rodzaju w Polsce; jedna istnieje przy wydziale medycznym Uniwersytetu w Krakowie, druga przy szpitalu starozakonnych na Czystem w Warszawie.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Uroczystości Święta Bataljonowego 7. Bataljonu Saperów** odbyły się dnia 14 bm. w obecności dowódcy O. K. VII. gen. Dzierżanowskiego, oraz przedstawicieli władz samorządowych, cywilnych i t. d. Uroczystości rozpoczęły się mszą połową na dziedzińcu koszarowym, po której dowódca bataljonu major Skąpski

udekorował odznaką pamiątkową 7 Bataljonu Saperów gen. Dzierżanowskiego, płk. Więckowskiego, dowódcę bryg. III. sap. płk. Zachorowskiemu oraz kupca Jana Luczaka (który w roku 1922 ofiarował sztandar 7 Pułkowi Saperów) i kilkunastu podoficerów i szeregowców. Następnie odbyła się defilada baonu przed gen. Dzierżanowskim. W południe podejmował baon zaproszonych gości śniadaniem w kasynie oficerskim. Po południu odbyły się zawody i gry sportowe dla szeregowych, a wieczorem raut w kasynie oficerskim. W uroczystościach brał udział twórca kadr w powstaniu i pierwszy dowódca saperów wlkp., inż. i ofic. rez. Wacław Leitgeber, który w dniu 2 stycznia 1919 na czele saperów powstańców wkroczył do koszar 29 pułku pionierów pruskich, gdzie w czasie wojny światowej odbywał służbę.

— **Nowe przedsiębiorstwo.** Dnia 17 bm. poświęcił ks. Misiołek z parafii św. Marcina nowo otwarty magazyn kapeluszy damskich pod firmą „Krystyna”, Poznań, ul. Fredry 6. Firma ta jako chrześcijańska zasługuje na poparcie. Kierownictwo spoczywa w rękach fachowych p. Krystyny Dominiki Majtasowej, byleż długoletniej pracownicy firm „Bronisława” i „Boscha” w Warszawie.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Krwawe zajście w parku.** W Grudziądzu w dniu 19 bm. około godziny 14 gajowy miejski napotkał w parku miejskim bezrobotnego czeladnika piekarskiego Bolesława Kminikowskiego przy kradzieży drzewa. Gdy zatrzymany usiłował zbiec, gajowy strzelił do niego i poranił go tak ciężko, że tenże zmarł po kilku godzinach w szpitalu. (wd)

KRONIKA POLICYJNA

— **Czyje kury.** Wczoraj późno wieczorem, przechodząc ulicą Jarochowską, komisarz policji p. Graf zauważył podejrzanego mężczyznę, niosącego worek i wezwał go do zatrzymania się. Nieznajomy rzucił worek i uciekł. W worku były trzy czarne żywe jeszcze kury, oraz inne przedmioty, pochodzące niewątpliwie z kradzieży. Przedmioty te złożono w VIII komisariacie p. P. Wdrożono dochodzenia celem ujęcia złodzieja. (z)

— **Policja ujęła i osadziła za kratkami niejakiego Marjana Poltowicza (Rynek Łazarcki 9) i Józefa Polczyńskiego, wychowanka zakładu wychowawczego w Antoniewie, który stamtąd zbiegł. Wyminieni dokonali kilku kradzieży, między innymi u pp. St. Filipiaka (Pamiętkowa 7) i Ottona Niczkiego (ulica Śniadeckich 5). (z)**

— **Kradzieże i włamania.** Do składu papieru p. M. Kołodziejkiej przy ulicy Szewskiej 20, włamali się złodzieje i skradli 850 zł gotówki. (z)

JARMARKI

— **Bnin.** Jarmark ogólny odbędzie się we wtorek 25 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Włamanie.) W nocy na 11 bm. włamano się do mieszkania Emmy Grunhold w Komorowie pow. gnieźnieńskiego i skradziono większą ilość odzieży, wartości 600 zł. — Też w nocy, przypuszczalnie ci sami złoczyńcy, włamali się do mieszkania Kazimierza Klemińskiego w Dzekanowicach pow. gnieźnieńskiego, gdzie również skradli odzież, oraz artykuły kolonialne. Sprawcy dostali się następnie z mieszkania Klemińskiego do mieszkania Skotarczyka Franciszka, któremu skradli walizkę. Dochodzenia wdrożono. (z)

— **Rogoźno.** (Zjazd.) W ubiegłą niedzielę odbył się w Rogoźnie pierwszy zjazd okręgowy dla członków Związku Robotników Rolnych i Leśnych. W czasie obrad wygłoszone zostały referaty organizacyjne o treści kulturalno-oświatowej.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) Podczas jazdy na rowerze p. L. Szymański z Rogoźna uległ nieszczęśliwemu wypadkowi. Spadł z roweru tak nieszczęśliwie, że doznał ogólnego potłuczenia. Pierwszej pomocy udzielił nieszczęśliwemu p. dr. Woźny.

— (Ostrożnie ze szkłem.) W czasie zabawy dziecko p. Waścińskiego wpadło na rozbitą butelkę, rozcinając sobie szyję i raniąc się dotkliwie w krtań. Zawezwany lekarz dr. Woźny stwierdził groźny stan dziecka i po udzieleniu pierwszej pomocy przewiózł je do szpitala w Wągrowcu. (ska)

— **Nowemiasto n. Wartą.** (Odpust.) W niedzielę 16 bm. odbył się w Mieszku pow. Jarocin doroczny wielki odpust św. Wawrzyńca, na który przybyli państwo nawet z bardzo dalekich stron. Mszę św. celebrował ks. proboszcz Teofil Poprawski z Dębna a podniosłe kazanie wygłosił ks. proboszcz Brandt z Cielczy.

— (Pożar od piorunu.) Podczas burzy 18 bm. uderzył piorun w chlew urzędnika poczty Juszczynskiego w Wolicy Puściej pod Mieszkiem i spalił go doszczętnie. Inwentarz zdolano uratować. Straty wynoszą około 2500 zł a są tem dotkliwsze, że chlew był bardzo nisko ubezpieczony. (an)

— **Rogowo.** (Włamanie do wójtostwa.) W nocy na 14 bm. nieznani złoczyńcy włamali się do biur wójtostwa oraz miejskiego urzędu pol. i skradli z podrzędnej kasety 75 zł a z szuflady 130 zł oraz browning, cal 6,35 mm., nr. 127 828. (z)

Pleszew

Agencję Kurjera Poznańskiego przejmuję z dniem 1 września r. b. p.

Henryk Heyducki

skład artyk. szkolnych i biurowych

Pleszew, Rynek 7.

Zamówienie oraz przedpłatę na **wruszeń** i dalsze miesiące, prosimy **uskutecznić** odtąd tylko u **p. Heyduckiego**. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

SPORT

Gry sportowe

— **„Warta” — „AZS”,** zawody w koszykówkę pań o mistrzostwo okręgu odbędą się w niedzielę, o godz. 11 na boisku „Warty”.

Lekka atletyka

— **Barw Polski** w meczu z Węgrami w Królewskiej Hucie w dniu 30 bm. bronąć będzie następujący zespół: 100 m — Trojanowski II, Siliwak, 400 m — Biniakowski, Piechocki, 800 m — Kostrzewski, Lesicki, 1500 m — Kusociński, Petkiewicz, 5000 m — Kusociński, Strzałkowski, 4x200 m — Biniakowski, Sikorski, Piechocki, Trojanowski II, 110 m pl. — Nowosielski, Zajusz, 400 m pl. — Maszewski, Kostrzewski, skok w dal — Sikorski, Nowak, w wyż — Pławczycki, Chmiel, dysk i kula — Heljasz, Siedlecki, oszczep — Żyłka i Mikrut Fr.

Na mecz z Czechosłowacją w dniach 5 i 6 września wyznaczono następującą reprezentację: 100 m — Trojanowski II, Sikorski, 200 m — Trojanowski II, Biniakowski, 400 m — Biniakowski, Piechocki, 800 m — Petkiewicz, Kostrzewski, 1500 m — Petkiewicz, Kusociński, 5000 m — Kusociński, Strzałkowski, 110 m pl. — Nowosielski, Zajusz, 400 m pl. — Kostrzewski, Maszewski, 4x100 m — Sikorski, Trojanowski II, Nowosielski, Nowak, 4x400 m — Biniakowski, Piechocki, Kostrzewski, Maszewski, skok w dal — Sikorski, Nowak, w wyż — Pławczycki, Chmiel, o tyczce — Adamczak, Majtkowski, kula i dysk — Heljasz, Siedlecki, oszczep — Fr. Mikrut, W. Mikrut.

— **„Warta” C — „SMP”** Boże Ciało, zawody międzyklubowe odbędą się w niedzielę, o godz. 10 na boisku „Warty”.

Pięściarstwo

— **Kl. S. „Warta”** organizuje z dniem 1. września nowy kurs pięściarski dla początkujących, pod kierownictwem trenera p. Sztama. Zgłoszenia przyjmuje sekretariat „Warty”, Aleje Marcinkowskiego 26 II, dom ogrodowy.

Piłka nożna

— **Zarząd P. K. S.** wyznaczył na niedzielę następujących sędziów ligowych: „Legia” — „LKS” inż. J. Grabowski, „Wisła” — „Polonia” Wardęskiewicz, „Czarni” — „Garbarnia” por. Jarosz, „Warta” — „Cracovia” Marczewski.

Pływanie

— **O mistrz. Europy.** Zawodnicy nasi w turnieju o mistrz. Europy w Paryżu wylosowali następujących przeciwników: 100 m st. dow. II. przedb. Bocheński, Haas (Niemcy), Guillini (Belgia), Biancelli (Włochy), Lesueur (Francja) i Barany (Węgry). 400 m st. dow. I. przedbieg — Bocheński, Getreuer (Czech), Bulic (Jugosł.), Roig (Francja), Deiters (Niemcy) i Svensson (Szwecja). 100 m wznak II. przedbieg — Karliczek, Kicskey (Węgry), Deutsch (Niemcy), Koller (Austria), Noual (Francja) i Rasco (Jugosławia).

— **Długodystansowe mistrzostwa Polski** odbędą się 30 sierpnia w Bydgoszczy na torze regatowym „BTW.” w Brdyjuściu. Zgłoszenia przyjmuje Pom. Okr. Zw. Pływ. Bydgoszcz, ul. Petersona 15.

— **W zawodach P. T. P.** które jak wiadomo odbędą się w niedzielę o godz. 15 na własnej doskonałej pływalni na Ratajach (teren fabryki chemicznej „Herolda”), przewidziane są następujące konkurencje: 100 m dow. i 200 kl. pań i panów, 50 m dow. dla chłopców do lat 16, 100 m wznak panów, 50 m dow. „old-boyów”, sztafety 3x100 m st. zmiennym panów, oraz 5x50 m st. dow. dla chłopców. Skoki z wieży i z trampoliny, oraz mecz w piłkę wodną „Warta” — „P. T. P.”. Ponieważ w zawodach biorą udział najlepsi zawodnicy klubów poznańskich, wszystkie biegi zapowiadają się bardzo ciekawie. Dojazd autobusami P. K. E. ze Starego Rynku do przystanku „Herold”, oraz od strony Warty za łazienkami miejskimi jest zapewniony przejazd łodzią.

L. O. P. P.

Uroczyste zakończenie kursu Instruktorskiego III kategorii

L. O. P. P. Komitet miasta Poznania zorganizował kurs drużyn obrony przeciwgazowej na miasto Poznań, który rozpoczął się dnia 13 czerwca br.

i trwał do dnia 14 bm. Na kurs zgłosiło się 62 kandydatów z których kurs ukończyło i świadectwo otrzymało 57 słuchaczy. Kierownikiem kursu oraz wykładowcą był inspektor obrony przeciwgazowej na miasto Poznań, por. w s. s. Łyskawa Stefan.

Sluchacze podzieleni byli na dwie partie. W pierwszej partii urzędnicy województwa, gazowni, elektrowni i rzeźni miejskiej, słuchali wykładów rano od godziny 7,30—8,30, w drugiej partii urzędnicy P. K. E., fy. H. Cegielski oraz drużyny i b. wojskowych słuchali wykładów w godzinach popołudniowych w wtorki, czwartki i piątki od godziny 17,30—19,30.

Uroczyste zakończenie kursu nastąpiło dnia 14 bm. przy współudziale zarządu Komitetu L. O. P. P., oraz przedstawicieli władz wojskowych i cywilnych.

Na uroczystości przemawiał prezes Komitetu L. O. P. P. p. gen. Serda Teodorski na temat obrony przeciwgazowej i zadaniu drużyn, poczem wręczył świadectwa słuchaczom, którzy dnia poprzedniego złożyli egzamin.

Na zakończenie uroczystości jeden z absolwentów kursu p. Bol. Kliszyński wyraził w gorących słowach serdeczne podziękowanie zarządowi Ligi, władzom wojskowym i cywilnym, oraz specjalne podziękowanie prezesowi p. gen. Serdzie Teodorskiemu i kierownikowi kursu por. Łyskawie. Po uroczystości odbyła się wspólna fotografia uczestników.

Z życia Towarzystw

— **Z Towarzystwa „Akord w Poznaniu.”** Pierwsze walne zebranie towarzystwa śpiewaczego „Akord” (Poznań - Jeżyce) odbyło się dnia 13 bm. w lokalu p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego. Obrady zagal prezes p. Edmund Zalewski, art. opery poznańskiej, protokół z ostatniego walnego zebrania odczytał sekretarz p. Wawrzyniak. Następnie powołano do stołu przewodniczącego w charakterze przewodniczącego dyrygenta chóru, p. Matuszewskiego, sekretarza — p. Rosińskiego, oraz radnych pp. Edmunda Dziurkiewicza i Jana Pawlaka.

Po wysłuchaniu sprawozdania z uroczystego obchodu pierwszej rocznicy istnienia Towarzystwa i rocznych sprawozdań prezesa, skarbnika, sekretarza, bibliotekarza i komisji rewizyjnej, odczytanych przez pp. Zalewskiego, Marciniaka, Wawrzyniaka i Króla — na wniosek przedstawiciela komisji rewizyjnej, p. Grabarkiewicza, udzielono jednogłośnie ustępującemu zarządowi absolutorjum i wyrażono podziękowanie za owocną pracę. W dalszym ciągu przystąpiono do wyboru nowych władz towarzystwa. Skład nowego zarządu jest następujący: prezes — p. Zalewski (ponownie), zastępca — p. Grabarkiewicz, sekretarz — p. Dziurkiewicz, zastępca — p. Przybylska, bibliotekarz — pp. Król i Nowacki, skarbnik — p. Rosiński oraz radni pp. Kraszewska i Pawlak. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Lempe, Szymborska i Tomaszek. Jak wynika ze sprawozdań, Towarzystwo „Akord” rozwija się pomyślnie i posiada obecnie około 150 członków. Lekcje śpiewu odbywają się w sali p. Tomikowskiego w poniedziałki i czwartki pod kierownictwem p. Matuszewskiego. Członkowska składka miesięczna wynosi 1 zł., wpisowe — 2 zł.

Ucieszna premiera w Teatrze Polskim

Kończący się sezon letni przyniesie publiczności poznańskiej jeszcze jedną arcywesołą i pełną beztrojskiego humoru i wery premjerę niegranej dotąd w Polsce farsy „Skandal u Ropferów”, która ukaże się po raz pierwszy w piątek 21 bm. w Teatrze Polskim.

Wśród nowoczesnych fars żadna nie do-

Przez szybkie

Kredyty

Dla człowieka nie obznajmionego z ekonomją dzieją się teraz na świecie rzeczy wprost niesamowite. Okazuje się naprzykład, że ludzie głodują, ponieważ na świecie jest za dużo zapasów. Jedynym ratunkiem przed głodem byłby nieurodzaj. Czem cięższy, tem lepiej. Gdyby przez dwa lata nie urodziło się ani jedno ziarno pszenicy, to dopiero wtedy byłoby zupełnie dobrze.

Tak, proszę państwa! Bez ekonomji teraz ani rusz. Człowiek jest ciemny, jak tabaka w rogu tabakierki — nie rozumie najprostszyczych rzeczy, dziwi się i ma głupią minę.

Poco daleko szukać przykładów? Weźmy nasze stosunki.

Jest w Poznaniu masę nowych ulic, które nie mają jezdni, ani chodników, niektóre nawet gazu, elektryczności, czy kanalizacji. Mieszkańcy narzekają, stękają, brodzą w czasie niepogody po błocie i czekają cierpliwie lepszych czasów,

równuje przygotowywanej przez zespół Teatru Polskiego nowości, której wartko tocząca się akcja, pełna uciesznych quipro-quo, nieoczekiwane zabawnych sytuacji i typów czynią najweselszym wypadkiem farsowym sezonu.

Przygotowana pod reżysem kierunkiem p. Nowackiego nowość otrzymała dobrą obsadę z pp. Wierzejewską, Sachnowską, Liebekówną, Sierską, Bracką, Czajkowskim, Nowackim, Piotrowskim, Przystańskim, Tylczyńskim w rolach główniejszych.

„Skandal u Ropferów” będzie zakończeniem beztrojskiego letniego repertuaru, którego najgłówniejszym zadaniem było rozweselać widownię, odrywać ją od codziennej myśli o troskach i kłopotach kryzysowych, kazać zapomnieć o deszczu i niepogodzie.

Dziś w czwartek 20 h. m. ostatnie przedstawienie ślicznej angielskiej komedji „Roxy” z gościnnym występem p. Jadwigi Zaklickiej.

KAZIMIERZ KRUKOWSKI w Poznaniu

KAZIMIERZ KRUKOWSKI, najpopularniejszy polski piosenkarz, gwiazdor teatru „Morskie Oko” w Warszawie, ulubieniec stolicy, znany z filmów „Tajemnica Starego Rodu”, „Niebezpieczny Romans” i „Jan-ko Muzykant” — popularny „Lopek” przybywa niebawem do Poznania i wystąpi jedyny raz w naszym mieście w sobotę, dnia 22 sierpnia r. b., o godz. 11 wieczorem w teatrze „Słońce”.

KAZIMIERZ KRUKOWSKI należy do tych nielicznych artystów, którzy w naszym mieście reklamy nie potrzebują. Wystarczy nazwisko tego znakomitego humorysty i niezrównanego piosenkarza przeczytać na afiszu a zgóry można być pewnym, że na jego wieczorze sala wypełniona będzie po brzegi. Jest to bowiem może jedyny w Polsce artysta, który nie potrzebuje się obawiać kryzysu. W Krakowie występował niedawno KRUKOWSKI dwukrotnie przy wyprzedanej widowni a publiczność szalała ze śmiechu. Jest to najlepszy dowód jak publiczność kocha swego „Lopka”. Na sobotnim wieczorze w „Słońcu” KRUKOWSKI wykona szereg nowych przebojów, które niewątpliwie do łez rozśmieszą naszą publiczność. W wieczorze przyjmą ponadto znakomici artyści stołecznych teatrów rewjowych a to: głośna „vedetta” „Morskiego Oka” popularna piosenkarka, ulubienica stolicy IRENA CARNERO, która wykona szereg popisowych piosenek swego bogatego repertuaru oraz świetny, nastrojowy piosenkarz ADAM RAPACKI, który przedstawi się naszej publiczności w swym najlepszym repertuarze. Część choreograficzną wykona wysoce utalentowana tancerka W. WŁODARCZYKÓWNA. Zarówno nazwiska znakomitych artystów, jak też i wyborowy program są najlepszą rekomendacją, że sobotni Wieczór w „Słońcu” będzie prawdziwą ucztą humoru, piosenki i tańca. Bilety po cenach najniższych od 2—6 zł są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38. zw 10 552-a

Teatr Polski

DZIŚ — „Roxy”
Piątek, 21. 8. „Skandal u Ropferów”. Premiera.
Sobota, 22. 8. „Skandal u Ropferów”.
Niedziela, 23. 8. „Skandal u Ropferów”.
Poniedziałek, 24. 8. „Skandal u Ropferów”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”
Piątek, 21. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Sobota, 22. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej.

— Narazie nie można zrobić, bo niema na to kredytów!

Jakoś na wiosnę czytamy w sprawozdaniach z posiedzenia Rady Miejskiej. „Zostały uchwalone kredyty na budowę takich i takich ulic”.

— Hurra! — krzyknęli wielkim głosem mieszkańcy tych ulic — nie będziemy już brodzić po kolana w błocie, rozbijając nosów w ciemności, wywachiwać na ulicach rynsztokowych zapachów.

Zapanowała wielka radość i... trwa tak już blisko pół roku! Bo kredyty są uchwalone, a o budowie ani mowy, ani słychu.

Widocznie to należy do zasad najnowszej ekonomji: uchwała się kredyty naprzykład na budowę ulicy Ostroroga, Palacza itp. bo tam jest dużo domów, w których mieszka dużo ludzi, ale buduje się ulicę, naprzykład, imienia Skarbka, bo tam jest tylko jedna willa, w której mieszka tylko jedna rodzina.

Skarbek był też ekonomistą, ale wątpię, czy on wyrozumiałby logikę takiego postępowania z kredytami.
X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

PRUSY KSIĄŻĘCE A POLSKA W XVI WIEKU

Wśród wielu rozpowszechnionych, a mało uzasadnionych sądów, szczególną popularnością wśród szerszego ogółu, ba, nawet u historyków fachowych, cieszy się pogląd, według którego Jagiellonowie, rozszerzając nasze kresy wschodnie, zaniedbali całkowicie granice zachodnie. Zapatrywanie takie już z tego powodu jest zupełnie błędne, że zasadniczy zwrot naszych dziejów w kierunku wschodnim dokonał się właśnie za ostatnich Piastów. Wszak Kazimierz Wielki pierwszy wkroczył do Lwowa, a unia Polski z Litwą była dziełem panów małopolskich, wychowanych w jego szkole państwowej. Za Piastów odpadło od Polski Pomorze, które powróciło dopiero za Kazimierza Jagiellończyka. Gdybyśmy dalej chcieli snuć analogię pomiędzy polityką wschodnią Jagiellonów i Piastów, to niewątpliwie doszlibyśmy do wniosku, że obydwie dynastie w obronie naszych kresów zachodnich mają, obok przerożnych błędów i niepowodzeń, cały poczet znakomych zasług.

Nowe światło na te właśnie wysiłki Jagiellończyków, do ściślejszego zespolenia Prus z Koroną, rzuca gruntowna praca dra Vetulaniego*) wydana przez Polską Akademię Umiejętności.

Autor postanowił sobie zbadać, jakim był stosunek państwa Polskiego do Prus Książęcych po traktacie krakowskim w r. 1525. We wstępie autor cofa się do pokoju toruńskiego r. 1466. Tak zwana wojna trzynastoletnia (1454 do 1466), jak wiadomo, nie urzeczywistniła planów polskich. Chodziło o to, aby znieść Zakon zupełnie i wszystkie jego ziemie przyłączyć do Polski. Tego nie udało się osiągnąć. Powróciło Pomorze z Gdańskiem; pozostał — z siedzibą w Królewcu — Zakon, który był obowiązany do wierności i złożenia hołdu państwu polskiemu. Zbadanie, na jakich prawnych podstawach opierał się stosunek Zakonu do Polski, stanowi przedmiot rozważań naszej książki.

Autor po raz pierwszy zadał sobie trud porównać warunki traktatu toruńskiego i formuły przysięgi, składanej przez mistrza, z rotami przysięgi na zachodzie. Po skrupulatnym zestawieniu doszedł on do wniosku, że wbrew — zapatrywaniom historyka niemieckiego, piszącego o Polsce, Cara — pomiędzy Polską a Zakonem istniał stosunek lenny. W stosunkach wewnętrznych Polski nie rozszerzył się na większą skalę system feudalny, natomiast stosowano często system lenny do ziem, znajdujących się poza obszarami Korony, i luźno z nią związanych, jak np. do Mazowsza, Oświęcimia, Łatowa i innych. Ten sam stosunek lenny określał stanowisko Zakonu do Polski po r. 1466. Jednak przeszczerpiając stosunki lenne z Zachodu, politycy polscy starali się dostosować je do wymagań lokalnych.

Pomimo obowiązku wierności i przysięgi holdowniczej, Zakon nie spełnił swych obowiązków. Za Zygmunta Starego wybuchła wojna, której wynikiem był traktat krakowski, który w dalszych swych następstwach doprowadził nie tylko do odpadnięcia Prus królewskich i Pomorza, ale do wzrostu państwa pruskiego. Jeżeli jednakże skutki hołdu krakowskiego tak fatalnie zacięły na Polskę, to sam akt krakowski zapewnił państwu znaczne korzyści. Przewidywalnym dążył on do wyraźnego zaznaczenia zwierzchnictwa polskiego nad Prusami. Książę pruski uważał siebie za lennika polskiego, a król polski był zwierzchnim panem wszystkich ziem, należących do księcia. Pomiędzy Prusami a Koroną był ściśły związek. Król polski i Senat dążyli do tego, aby ograniczyć samodzielność księcia i nie dopuścić nietylko do zerwania stosunków z Polską, lecz również usiłovali wywierać wpływ na stosunki wewnętrzne księstwa. Albrecht domagał się tego aby brać udział w elekcjach królów polskich, a także zasiadać w Senacie. Obawiano się w Polsce, że będzie mógł on w ten sposób szkodzić państwu, wyzyskiwać wpływy zagraniczne na niekorzyść Rzpltej, zasilać partję protestancką itd. Te względy polityczne i wyznaniowe skłoniły polityków polskich do stanowczego odmówienia Albrechtowi zarówno prawa zasiadania w Senacie, jak i głosowania podczas elekcji.

*) Vetulani Adam: Lenno pruskie od traktatu krakowskiego do śmierci ks. Albrechta 1525—1538. Kraków 1930.

Nie dopuszczając Albrechta do wywierania wpływu na politykę zagraniczną i wewnętrzną Polski, królowie polscy starali się ograniczyć suwerenne prawa księcia w jego księstwie. Korzystając z częstych zatargów pomiędzy księciem, a jego poddanyimi, królowie polscy domagali się, zgodnie z traktatem krakowskim, aby w sprawach apelacji odwoływano się do trybunałów mieszanych, złożonych z senatorów polskich i panów pruskich. Słowem w stosunku do księcia daje się zauważyć stałe dążenia ze strony polskiej do zaznaczenia, że ks. Albrecht nie jest księciem suwerennym, ale znajduje się w ściślejszej zależności od państwa polskiego.

Interwencje Polski w sprawy pruskie ułatwiała znacznie szlachta pruska, która prowadząc sprawy za księciem udawała się do króla polskiego o ich rozstrzygnięcie. Również i Gdańsk a także inne miasta pruskie w zatargach z Albrechtem zwracały się do Polski. — Dzięki poparciu stanów pruskich, komisarze polscy wysyłani przez Zygmunta Augusta, mogli skutecznie wpływać na bieg spraw wewnętrznych. W ten sposób udało się osiągnąć, że

ochmistrem t. j. wychowawcą ks. Albrechta, został człowiek, znający dobrze język polski. Chciano bowiem, aby następca Albrechta przez znajomość języka polskiego był bliżej związany z interesami Polski. W ostatnich chwilach życia Albrechta z inicjatywy części społeczeństwa pruskiego, powstała myśl złożenia z tronu księcia i mianowania polskiego gubernatora. Jednakże wszystkie te plany, zmierzające do zacieśnienia węzłów pomiędzy Koroną a Prusami nie zostały zrealizowane. W r. 1563 Polska zgodziła się na dopuszczenie do sukcesji pruskiej także linii bocznej Hohenzollernów. Doprowadziło to w końcu do zupełnego zaprzeczenia Prus książęcych i wzrostu potęgi Prus przedwojennych.

Pomimo tego okropnego błędu ze strony polityków Jagiellońskich, Polska w tym czasie, dopóki mogła, stała i konsekwentnie dążyła do wykazania swych praw suwerennych nad Prusami, zaznaczając, że Prusy to tylko część Korony, nad którą prawa zwierzchnie należą do króla polskiego.

Dr. K. Chodynicki.

Poznań.

LUDZIE I KSIĄŻKI

Hauptmann o Goethem. Z Berlina donoszą nam: Rok Goethego (1932) będzie obfitował w wielkie uroczystości. W Heidelbergu również odbędzie się solenny obchód, na którym główną mowę miał wygłosić słynny biograf Goethego, prof. dr. Fryderyk Gundolf. Śmierć jego zmusiła komitet do ogładnienia się za zastępcą i wybrało Gerharda Hauptmanna. Świat literacki wyciekaje tej mowy ze zrozumiałym zaciekawieniem.

KOBIETA NIEMIECKA I KSIĄŻKA

U nas w Polsce urządza się corocznie tani tydzień książki; Niemcy zaś poświęcają książce w każdym roku t. zw. „Tag des Buches“, który w roku obecnym miał za hasło: „Kobieta i książka („Frau und Buch“). Z tej okazji niemiecki „Buchhändler - Börsenverein“ ogłosił ankietę do kobiet od 15—20 roku życia, by wypowiedziały swe zdania w zakresie książek. Wpłynęło 1900 odpowiedzi, które dają żywy i wymowny obraz dzisiejszej kobiety niemieckiej.

W ankiecie brały udział uczennice szkół wyższych, średnich, handlowych, stenotypistki itd. Odpowiedzi wszystkich tych kobiet pochodzących z różnych sfer i klas mają jedną wspólną cechę: realizm. Dzisiejsze panny niemieckie patrzą na świat realnie, nie chcą nic wiedzieć o mrzonkach romantycznych, o wierszach i zbiorach poezji lirycznej. Nie nęcą też ich t. zw. klasyki. Tylko jedna 19-letnia panna (na 1900 uczestniczek) wyróżniła dramaty Szekspira, a druga z uznaniem odniosła się do — Goethego. Większość panien niemieckich żąda książek, które im pomagają zrozumieć życie. Jedna chciała w książce znaleźć obiektywne przedstawienie przejawów życia politycznego, inne zaś proszą o książki, które mają za temat życie i losy kobiet pracujących, zmuszonych walczyć o byt codzienny. Inne znow chcą książek, „któreby im odświeżyły najgłębszą tajemnicę życia“. Naogół kobieta niemiecka daje pierwszeństwo książce, z której nauczyć się można sztuki wesołego życia, a nie ceni sobie ciemnych i zawilich zagadek życiowych, których przeczytanie nastraja pesymistycznie.

Uczestniczki ankiety wypowiedziały się przeciwko t. zw. „Mädchenbücher“, t. j. książkom specjalnie opracowanym dla dorastających panienek, które zawierały zawsze pewną dozys niedrowej i nieprawdziwej romantyki. Dzisiejsza kobieta — powiadają — prowadzi walkę o byt, więc chce też być traktowana i mierzona miarą mężczyzny.

T. P.

„Szpiegostwo“. Wydawnictwo „Mrówka“ wydało przekład niemieckiej broszury N. B. Berndorffa p. t. „Szpiegostwo“. Zapostrzono ją w propagandową okładkę z sensacyjnym napisem: „Polska otoczona szpiegami! Przeciwoobrona jest naszym obowiązkiem!“ Treść książki stoi w jaskrawej sprzeczności z treścią tego napisu. Książka jest propagandową z niemieckiego stanowiska. Stara się ona wmówić w czytelnika, że Niemcy przed wojną nie uprawiali nigdzie poważniejszego szpiegostwa. Natomiast ententa otoczyła ich siecią szpiegostwa, nie krepującą się żadną etyką i posuwającą swe postępowanie do niegodziwości. Fakty, zawarte w tym fabrykacie, znane są już z innych uczciwych i bezstronnych publikacji. Tutaj zostały oświetlone tendencyjnie i fałszywie. Najlepszym przykładem jest oświetlenie wołającego do nieba o pomstę zbrodni, popełnionej na Edycie Cavell, brukselskiej siostrze miłosierdzia, rozstrzelanej przez Niemców za rzekome szpiegostwo. Przekład tej książki na język polski był zupełnie niepotrzebny, a nawet szkodliwy. To też przestrzec trzeba polskiego czytelnika przed nią, jako przed publikacją, poświęconą nieczystej robocie niemieckiej. (ln)

Książki nadesłane

„Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Wymiany Literacko-Artystycznej między Francją a Polską za czas od 17 lutego 1929 do 23 czerwca 1931“. Paryż 1931.

Dr. Witold Rybczyński: „Repetitorium matematyki w zadaniach. Dla uczniów gimnazjum wyższego w szczególności do użytku abiturjentów“. Książnica-Atlas. Zjednoczone Zakłady kartograficzne i wydawnicze Tow. Nauz. Szkół Średn. i Wyższych, Sp. Akc. Lwów-Warszawa 1931.

Dr. Antoni Sawicki: „Czystość ciała i kąpiele“. Biblioteczka higieniczna powołana przez Towarzystwo Higieniczne we Lwowie. Zeszyt 4. Książnica-Atlas, Zjednoczone zakłady kartograficzne i wydawnicze Tow. Nauz. Szkół Średn. i wyższ. Lwów-Warszawa 1931.

ŻYCIE KULTURALNE

NAD MOGIŁĄ UCZONEGO.

Z Krakowa piszą nam: Przed kilku dniami zmarł profesor chemii fizycznej na uniwersytecie Jagiellońskim, Bohdan Szyszkowski. Zmarły odznaczał się rozległą wiedzą i pozostawił bogatą spuściznę naukową. Urodził się na Ukrainie. W Kijowie odbywał początkowe studia, poczem wyjechał zagranicę. W Lipsku pracował w laboratorium prof. Wilhelma Oswalda. Po powrocie do Kijowa kontynuował pracę naukową z zakresu elektrochemii. Jego praca o działaniu soli obojętnych cytowana jest w każdym niemal podręczniku chemii fizycznej. W czasie wojny prowadził wykłady w polskim Kolegium uniwersyteckim w Kijowie. Przebywał też jakiś czas w Szwecji, przygotowując prace pt. „O zastosowaniu w chemii teorii J. J. Thomsona budowy atomów i cząsteczek“. W roku 1919 został powołany na katedrę zwyczajną chemii fizycznej uniwersytetu jagiellońskiego. Był członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności, prezesem Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Nauka polska straciła w nim jednego z wybitniejszych przedstawicieli. (np)

POLONICA WŁOSKIE

Tow. włosko - polskie w Rzymie, znajdujące się w stadum organizowania się, posiada osobną sekcję naukową, do której należą m. in. prof. Mavet, Lo Gatto, Damiani, Salvini, z Polaków: Michałowski, Piszczykowski itd. Pierwsze zebranie dyskusyjne odbyło się dnia 23-go maja. Młody polonista p. Salvini wygłosił referat o pieśniach ludowych polskich, z których sporo przełożył na jęz. włoski. Fakt zorganizowania tego rodzaju sekcji jest wymownym dowodem poważnych postępów naszej akcji na terenie włoskim. (P.)

OCHRONA PRZYRODY

Kwartalny Biuletyn Informacyjny rozpoczął wydawać Delegat Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody (Kraków, Lubicz 46). Dotychczas ukazały się dwa numery (za pierwszy i drugi kwartał), każdy objętości czterech stron druku, zawierające przegląd ważniejszych wydarzeń na polu ochrony przyrody. Informują one w formie nader treściwej o ustawach, rozporządzeniach i zarządzeniach władz państwowych, o działalności Państwowej Rady Ochrony Przyrody, o międzynarodowych akcjach na tem polu i ważniejszych dziełach literatury naszej i obcej. Biuletyn otrzymują bezpłatnie zainteresowane władze i urzędy, a ponieważ przynosi on źródłowy materiał informacyjny, powinna otrzymywać go również prasa, gdyż przez nią jedynie docierać mogą wiadomości o postępach ochrony przyrody do szerszych kół społeczeństwa. Nowemu wydawnictwu należy życzyć, aby jego skromna, dostosowana widocznie do obecnych warunków objętość, uległa zwiększeniu i aby jak najrychlej przekształciło się na miesięcznik, wypełniając w ten sposób brak perjodycznego organu poświęconego ochronie przyrody. (wo)

TEATR

Nagroda za komedję. Z Paryża donoszą nam: Nagrodę im. Toirac za utworz dramatyczny przyznała Akademia Francuska w roku bieżącym Karolowi Vildrac za trzaktową komedję pt. „La Brouille“. Komedję tę wystawiał w ubiegłym sezonie „Theatre Français“. Nagroda wynosi 4 tysiące franków. (tz)

Łatający Reinhardt. Z Berlina donoszą nam: Maks Reinhardt rozpoczął wielki objazd, jako inscenizator Offenbacha. W Rydze będzie wystawiał „Orfeusza w piekle“, w Londynie, Kopenhadze i Paryżu „Piękną Helenę“. (tb)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Konkurs na opracowanie dzieł teatru amatorskiego. Z Katowic piszą nam: Śląskie Tow. Przyjaciół Nauk ogłosiło konkurs na opracowanie historii teatrów amatorskich na Górnym Śląsku, aż do plebiscytu. Chodzi o przedwzrostkiem o prace, obejmujące cały teren, a dopiero w braku takich mogą być odznaczone opracowania poszczególnych okolic. Termin nadsyłania prac konkursowych upływa dnia 1 lipca 1932 roku. Wyznaczone są dwie nagrody, w wysokości trzystu — pierwsza i stu złotych — druga. Sąd konkursowy składają: ks. dziekan J. Kudera, ks. kan. E. Szramka, dyr. Pampucha i radca K. Prus. (rg)

PIĘKNE WYDAWNICTWO ŁODZI.

Magistrat miasta Łodzi opublikował zbiorowe wydawnictwo poświęcone przeszłości tego miasta p. t. „Rocznik Łódzki t. II“ (t. I wyszedł w 1928 r.) Na bogatą treść złożyły się rozprawy ks. Morawskiego o archiwaljach kapituły wrocławskiej dotyczących Łodzi, dr. Zanda (obszerna i gruntowna), o Łodzi „rolniczej“, t. j. w czasach, gdy była wsią, potem miasteczkiem biskupim, aż ją w 1793 r. w czasie rozbiórów rząd pruski na swą własność zagarnął. Znany naszym czytelnikom młody historyk poznański J. Staszewski opisuje początki przemysłu lnianego w Łodzi. W szeregu innych rozpraw porusza ono sprawy samorządu miejskiego w latach 1810—1830, przedsiębiorstw tkackich, udziału w nich Żydów, pierwszego buntu robotników w 1861 r., formacji gwardji narodowej w czasach Księstwa Warszawskiego. Zamykają obszerny, 520 stron liczący tom, dwa opisy miasta z 1820 i 1860 r., bibliografja łódzka za lata 1928—30, oraz sprawozdanie z działalności archiwum miejskiego. (M. Pr.)

MUZYKA

Jan Strauss redivivus. Z Wiednia donoszą nam: Nietylko najlepsze operetki Straussa weszły na stałe w repertuar wielkich scen jako opery komiczne, np. „Baron cygański“ i „Nietoperz“. Do słabszych także zabierają się obecnie teatry, adaptując je i przerabiając, aby wyzyskać ich lepsze strony, usunąć zaś braki. Tak np. będzie obecnie z „Indigo“, przebrzmiała już, zdawałoby się zupełnie operetka króla walców. Przeróbki dokonał dr. Feliks Guenther i podobno wypadła doskonale.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Wypadkowo odkryte cmentarzysko. Z Łodzi piszą nam: Na gruntach majątku Stolec w pow. sieradzki pod Złoczowem, robotnicy, kopiąc piasek dla celów gospodarczych, odkryli starożytne cmentarzysko. Właściciel zawiadomił o tem odkryciu Muzeum Etnograficzne w Łodzi; przedstawiciel działu archeologii przedhistorycznej przybył na miejsce, zbadał i zabezpieczył wykopalisko. Cmentarz pochodzi z 3-go okresu brązu tj. z XII wieku przed Chr., czyli z okresu kultury łużyckiej. (oz)

Pisma nadesłane

„Tęcza“. Zeszyt 33. Treść: Od Redakcji — „List do Tęczy“ przedziwny — J. Kisielewski: „Konservacja zabytków jest przedewszystkiem sprawą społeczną“ — J.: „Profil życia“ — At.: „Na bezdomnej Pewucie“ — A. Z.: „Baccarat“ — A. Czekałski: „Dubno — gród kresowy nad Ikwa“ — Set: „Pani i pies“ — T. Kraszewski: „Książęcy i ich strój“ — Notatki — Światłocienie — W. Noskowski: „Życie teatralne“ — Życie społeczne — Powieść i nowela — Rozrywki umysłowe — Humor i satyra.

Canis vulpes

Niema prawie stworzenia, dokoła którego tyle nagromadziło się podań, opowiadań i legend i która w bajkach tak poczesne zajmuje miejsce, jak lis. I słusznie poniekąd; jest on bowiem rzeczywiście zwierzęciem nader przemyślnym i w wysokim stopniu interesującym. Lecz przesadą jest przypisywać mu inteligencję prawie ludzką, czy zgoła nadludzką, bo wcale nie rzadko popełnia on też nieostrożności sprzeczne ze zwykłą swą chytrą i przebiegłością, które bywają potem błędnie policzone na konto rzekomej jego śmiałości i zuchwałości.

Inaczej ocenia go myśliwy, inaczej rolnik; lecz opinie te częstokroć nie są dostatecznie uzasadnione. Jeśli wielu myśliwych uważa go za skończonego hultaja, bezwzględnie szkodnika i najgorszego wroga wszelkiej zwierzyny — lub wielu rolników życzyłoby, aby otoczył go opieką i ochroną, widząc w nim niesłychanie pożytecznego sprzymierzeńca i przyjaciela, żywiącego się prawie wyłącznie gryzoniami — to jedno i drugie zdanie jest grubo przesadzone. Prawda leży pośrodku. Ani hodowca go, ani też wytepiacz go nie należy.

Z pewnością nikt nie będzie go tolerował w intensywnie prowadzonych łowiiskach z drobną zwierzyną — jak n. p. w bażantarniach; tu szkodliwość lisa nie może ulegać wątpliwości. Ale śmieszne jest twierdzenie, że lis tak ogromne sprawia spustoszenia między drobną zwierzyną, iż przez wytepienie go wzrosłaby liczba n. p. zajęcy dziesięć — czy nawet dwudziestokrotnie, jak obliczyli z matematyczną dokładnością niektórzy gorliwcy.

Oczywiście, gdyby pozwolono rodowi lisowemu bez przeszkody rozrastać się i gospodarzyć w łowiiskach z drobną zwierzyną po swojemu, wnet polityka taka odbiłaby się na liczebności zwierzyny użytecznej i wkrótce przekonałby się gospodarz łowiska, że błędnie gospodarzy. Trzeba w takich rewirach nie dać się panoszyć lisom. Znajomość nor lisich i energiczna akcja regulacyjna przeciw zbytnej rozmoży jest w czasie karmienia młodych nieodzowna, jeśli gospodarka łowiecka ma być racjonalna i opłacaliwa. Dobre usługi mogą tu oddać cięte jamniki. Obowiązkiem jednak ścisłym myśliwego, który karmiacą liszkę ubił, jest wykopanie lub odstrzeżenie całego pomiotu, który nie potrafi jeszcze samodzielnie się utrzymać. Kto tego trudu sobie nie zadaje, nie godzien jest zaszczytnego miana prawidłowego myśliwego, lecz jest bezlitosnym, pogardy godnym frycem.

Sposoby łowów lisich są znane. Lisa strzela się, czatując na stanowisku w pobliżu stałego jego przesmyku, albo wabiąc go za pomocą naśladowania krzyku zająca lub pisku myszy, albo wyszczuwając go z nory za pomocą jamnika, albo wreszcie z okazji leśnych lub polnych naganek.

Ustawa nasza łowiecka z grudnia 1927 roku zabrania powszechnie używanego dawniej zestawienia żelaz lub zakładania trutek.

W miocie leśnym lis wychodzi rychło na linię strzelców, bo rozstawienie naganek, zawsze dość hałaśliwej i nieliczącej się z wrażliwością tak podejrzliwej i przecznej zwierzyny, jaką jest lis, natychmiast zwraca jego uwagę i każe mu zawczasu uchodzić z ostępu, gdzie macą ciszę niezwykle szmery i szelesty. Zaledwie więc naganka rozpocznie przepłaszając ostęp, lis już wysuwa się na dukt, gdzie rozstawieni są myśliwi i bywa często przesłonięty, po części dla tego, że niedoświadczeni strzelcy nie spodziewają się tak rychłego ukazania się mikioty, lub dla tego, że wielu ma naganny zwyczaj, porozmawiania jeszcze z sąsiadem, zanim sygnał oznajmi rozpoczęcie miotu, albo też w inny sposób zachowuje się na stanowisku nieprawidłowo. Kto zaraz po zajęciu miejsca wskazanego przez stannowiczego potrafi stać spokojnie i nieruchomo, bystro śledząc wzrokiem otoczenie, ten największe ma widoki oddania celnego strzału do lisa, który tam właśnie, skąd go nie dochodzi najmniejszy szmer lub ruch, będzie starał wymknąć się z miotu. Powodzenie więc łowca nie zależy od „szczególnego szczęścia”, o jakie go trochę zazdrośni współtowarzysze posądżają, lecz ściśle związane jest z jego prawidłowym, umiejętnym zachowaniem się.

Zdarza się jednak, wtenczas zwłaszcza, gdy się naganka bardzo hałaśliwie podczas miotu zachowuje, że lis w ostatniej dopiero chwili wyprysnie nagle z zakrycia, przyczaiwszy się poprzednio w gąszczu przed linią strzelców aż do momentu, gdy naganiacze praw już do-

chodzą do duktu, gdzie rozstawieni są myśliwi. Strzały, w pośpiechu oddane, bardzo często wtedy chybiają celu. — Anglicy, znani z przesadnego konserwatywności, żadnego z dozwolonych u nas sposobów łowienia lisa nie uznają. Jak angielscy mężowie stanu noszą dzisiaj jeszcze z okazji uroczystych występów duże, staromodne peruki i dziwaczne kostiumy i jak wogóle w angielskim życiu publicznym mnóstwo przechowało się z czasów zamierzchłych zwyczajów, niestosownych zupełnie w czasach i warunkach obecnych, tak też w dziedzinie łowiectwa, zwłaszcza w łowach lisich, rozmiłowani w sporcie konnym Anglicy uznają jedynie tradycyjne polowanie par force. W tym celu trzymają mnóstwo ogarów czyli gończych, odznaczających się znakomitą zdolnością gonięcia lisa po szlaku. Zależnie od terenu jeden gon może trwać kwadrans, ale może też trwać kilka godzin. Ubija się w ten sposób w Anglii rocznie około 10.000 lisów. Nikogo też tam nie razi, jeśli w takich parforsach także duchowieństwo bierze udział.

Strzelanie natomiast do lisa uchodzi w Anglii za występki myśliwski. Jeśli w miocie lis zjawi się przed myśliwym na stanowisku, oddaje mu tenże rewerencję i salutuje go, ściągając czapkę czy kapelusz.

Co kraj, to obyczaj! W Polsce wzbrowione jest polowanie z gończymi lub chartami w obwodzie łowieckim mniejszym od 2000 hektarów.

W południowej Badenji około Donaueschingen, niedaleko źródeł Dunaju, urządza się naganek leśne na lisy, jak u nas na zające. Warunkiem dobrego wyniku i opłacalności takich łowów jest ścisła ochrona lisów przez cały rok. W każdym miocie pada po kilkadziesiąt lisów, tak że w ogólnym wyniku parudniowych naganek kilka set lisów jest na rozkładzie. Uderza, że w miotach z taką ilością lisów, doznających ciągłej ochrony z wyjątkiem owych trzech czy czterech dni dla nich feralnych, kiedy się odbywają łowy, zachodzą także zające i króliki, acz w niewielkiej liczbie.

Począwszy od 15 wieku rozpowszechniły się, najpierw na dworach książęcych, później też gdzieindziej, zabawy, polegające na podrzucaniu w płachtach różnej zwierzyny. Bawilo ludzi, gdy za pomocą płacht na łokieć szerokich i parę metrów długich podrzucano i znów podchwytywano zwierzynę, dopóki biedna ofiara nie odeszła od zmysłów, albo nie skonała. Nietylko mężczyźni, lecz i panie brały udział w tej dzikiej rozrywce. Podrzucano lisy, zające, zбіki, nawet warchlaki i paciuki.

A jeżeli dzisiaj czytamy, że takimi widowiskami urozmaicano obchody weselne w domach cesarskich, jak n. p. w roku 1666 podczas uroczystości ślubnych Leopolda I. z infantką Małgorzatą Teresą, córką Filipa IV., lub że w roku 1747 jeszcze August II. z okazji jakiegoś festynu w Dreźnie kazał podrzucić 414 lisów, 281 zające, 39 borsuków i 9 zбіków — to trudno nam zrozumieć, jak ludzie, którzy należeli przeciw do elity towarzysztwa, mogli znajdować przyjemność w czynnym lub biernym uczestnictwie w tak brutalnych według dzisiejszych pojęć zabawach czy widowiskach.

Jakże często z wykwintem i zbytkiem zewnętrznym idzie w parze niski, prawdziwie pożałowania godny poziom etyczny i estetyczny! P a x.

Nowa metoda wczesnego rozpoznawania raka

Wiadomo, jak niezmiernie doniosłe dla skutecznego zwalczania choroby raka jest dość wczesne jego rozpoznanie. Dlatego też wysiłki badaczy zmierzają do wykrycia sposobu uchwycenia strasznej tej choroby w jej zaczątku. Zrozumiałem więc jest żywe zainteresowanie świata medycznego ostatnim komunikatem dr. Alfreda Pineya, sekretarza brytyjskiego instytutu walki z rakiem, jakoby możliwość wczesnego rozpoznania raka na podstawie badania krwi była już faktem dokonany. Ręczona metoda jest odkryciem, które nauka zawdzięcza dr. Bendhermowi, lekarzowi holenderskiemu.

Wedle zapewnień dr. Pineya niezawodność próby krwi nie ulega żadnej wątpliwości. Po otrzymaniu zawiadomienia dr. Bendherma o doprowadzeniu przez niego do ostatecznego wyniku badań nad nową metodą, wzięto krew 38 chorych z jednego ze szpitali londyńskich. Z pośród tych chorych 5 tylko było rakowatych. Wszystkie te próbki zalakowane w tubkach i ponumerowane, wysłane zostały do Holandji. Dr. Pineyowi nie była znana liczba tubek, zawierających krew osobników chorych na raka, bowiem zabiegu wzięcia

Stronnictwo Narodowe

Kolo Poznań - Śródka

Zebranie miesięczne odbędzie się dziś, w czwartek, dnia 20 sierpnia, o godz. 8 wieczorem w lokalu zebrań p. Chmieli przy ul. Bydgoskiej 1.

Na porządku obrad sprawy bieżące. Pogadankę polityczną zagai red. Tadeusz Powidzki.

Wszystkich członków, szczególnie pp. obwodowych i mężów zaufania, zaprasza

Zarząd.

krwi dokonał inny lekarz, któremu nie był wiadomy cel badania dostarczonej krwi. Wobec takich ostrożności pozostało dr. Bendhermowi jedynie zbadanie zawartości nadesłanych tubek, jednakże tylko 21, jako, że pozostałe stłukły się w drodze. Szczęśliwy traf sprawił wszelako, że pomiędzy temi, które doszły cało, znajdowały się owe z próbki krwi rakowatych. Otóż dr. Bendherm wskazał je z najściślejszą precyzją, nie wyłączając tej, która zawierała krew pacjenta, znajdującego się w zupełnie wczesnym stadium tej choroby.

Pisma lekarskie komentują doniosłość tego odkrycia. Otóż nie idzie o wynalezienie nowej metody leczenia raka, ale o metodę, pozwalającą zdagnozować chorobę w sposób niezawodny także i w stadiach początkowych. Ze zaś, jak wiadomo, interwencja we wczesnym stadium daje daleko lepsze szanse wyleczenia, aniżeli w już posuniętym, jasnym jest, jak wielkiej wagi musi być dla nauki i dla ludzkości odkrycie dr. Bendherma.

Skazanie na śmierć 26 przestępców w Sing-Sing

Dwudziestu sześciu ludzi przebywa obecnie w kaźniach „domu śmierci” przy zakładzie karnym w Sing - Sing, w oczekiwaniu chwili, w której przymocują ich do krzesła elektrycznego. Po raz pierwszy od wielu lat, tak wielka liczba skazanych na karę śmierci znajduje się równocześnie w złowrogiej części słynnego więzienia amerykańskiego.

Z owych 26 skazańców, oczekujących wybita fatalnej godziny, dwóch liczy lat 18, czterech 19, trzech ma lat 20 a reszta to wszyscy ludzie poniżej lat 45. Osiemnastu wśród nich to żonaci, szesnastu posiada dzieci. Wśród 26 nieszczęśliwców, 20 skazano na karę śmierci za morderstwa rabunkowe. Wyjątkiem jest amerykańkanin William C. Downay, najstarszy wiekiem wśród skazańców, który w przystępie zazdrości zabił własną żonę.

Więzienie w Sing - Sing jest obecnie przepełnione; w ostatnich 10 miesiącach przekroczyło ponurą bramę zakładu 1393 skazanych, podczas gdy przez cały rok 1929 liczba nowych przybyszów wynosiła 1088. Wzrost zatem wynosi 33 procent. S. F.

Wyrafinowany przymus pracy

Władze sowieckie wpadły na pomysł zarówno ponury jak oryginalny. Jak wiadomo, setki inżynierów i techników odsiaduje więzienie w oczekiwaniu sądu. Otóż czerezwycieczka (t. zw. G. P. U.) zorganizowała wydział techniczny, który odnajmuje pracę tych więźniów władzom, kierującym dziedziną gospodarczą. Jest cały szereg instytucji przemysłowych, kierowanych przez uwiezionych inżynierów, którym obiecano wolność, o ile wyniki ich działalności będą dodatnie.

Wobec drożyzny pracy inżynierów, sprowadzanych z zagranicy, należało się postarać o tanich techników. Nic prostszego! Wytacza im się procesy o sabotaż, szkodnictwo, biurokratyzm itp. przestępstwa, osadza w więzieniu i zmusza się ich do robienia bezpłatnie tego, co robili na wolności za pieniądze. W razie powołania, więzień uzyskuje wolność, w przeciwnym razie — choćby to wcale od więzienia nie zależało — niepowodzenie jest nowym nieodpartym dowodem jego „winy” i inżyniera przenosi się do rubryki „rozchodowej”, jako ostrzeżenie dla innych.

Władze sowieckie oburzają się na „oszczerców”, którzy mówią o pracy przymusowej w Rosji. Ale więź inżynierów i zmuszają ich do pracy, dając z jednej strony nadzieję wolności, z drugiej grożąc rozstrzelaniem.

Jeżeli według twierdzenia władz sowieckich, praca taka nie jest przymusowa, to dowód, jak przewrotnie mają pojęcie o podstawach prawa i moralności. L. K.

Z różnych stron Polski

300-lecie cudownego obrazu Matki Boskiej Kodeńskiej.

(KAP) Kodeń obchodzi w roku bież. trzeci setną rocznicę sprowadzenia obrazu Matki Bożej, słynącego cudami, nad którym pieczę sprawują OO. Oblaci. Na uroczystości jubileuszowe w dniu 15 sierpnia przybył poprzedniego dnia w godzinach popołudniowych ks. kardynał Prymas Hlond, witany przez zebrane duchowieństwo i tysiące wiernych, udając się bezpośrednio do bazyliki kodeńskiej. Prymasowi towarzyszyli XX. biskupi dr. H. Przeździecki z Siedlec i dr. Łukomski z Łomży, których ks. kardynał odwiedził po drodze, zwiedzając zarazem świątynię, seminarja i instytucje religijne stolic biskupich obu arcybiskupów.

W sam dzień jubileuszu, 15. bm. ks. kardynał Prymas w uroczystej procesji i w otoczeniu przeszło 70 kapłanów obu obrządków, poprowadził dwudziestotysięczną rzeszę wiernych, przybyłych z Podlasia, Polesia, Chełmszczyzny i Lubelskiego, z bazyliki kodeńskiej na Kalwarię, gdzie odprawili pontyfikalną sumę, przemawiając w nader podniosłych i serdecznych słowach oraz udzielając zebranym tak licznie rzeszom błogosławieństwa apostołskiego.

Tydzień społeczny „Odrodzenia” w Lublinie.

(KAP) W tegorocznym „tygodniu społecznym”, organizowanym w dniu 23—30 sierpnia rb. w uniwersytecie lubelskim przez Stow. Młodz. Kat. Ak. „Odrodzenie”, wezmą udział przedstawiciele episkopatu polskiego. Oprócz XX. biskupów lubelskich, Fulmana i Jełowickiego, przybędą do Lublina: ks. kardynał Hlond z Poznania, ks. kardynał Kakowski z Warszawy, ks. arcyb. Sapięha z Krakowa, ks. arcybiskup Twardowski ze Lwowa, oraz ks. biskup dr. H. Przeździecki z Siedlec.

Z Tow. Przemysłowych

Tow. Przem. Rzemieślnicze w Lesznie

W poniedziałek 17 bm. odbyło się w Lesznie w sali Hotelu Polskiego zebranie Tow. Przem.-Rzem., na które przybył jako delegat Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych p. syndyk Tadeusz Piotrowski. Zebrani przewodniczył prezes p. Placzek i po odczytaniu protokołu i sprawozdania z wycieczki udzielił głosu syndykowi p. Piotrowskiemu do referatu n. t.: „Obecny kryzys gospodarczy a rzemiosło”. W prawie godzinny referat omówił preleg. powody i obecny stan naszego kryzysu gospodarczego, z specjalnym uwzględnieniem rzemiosła i przeszedł w końcu do omówienia środków względnie sposobów, któreby umożliwiły nietylko przetrzymanie lecz przełamanie kryzysu. Referat przyjęto z wielkim uznaniem, a w obszernej i nader rzeczowej dyskusji zabierali głos p. in. pp. Misiaczyk, Domagalski, Tuliszką, Maik, mec. Wstawski, Mitelski i inni. Prelegent w końcu zdał sprawozdanie z działalności Związkowego Funduszu Zapom. I w tej sprawie wywiązała się obszerna dyskusja, tak, że zebranie skończyło się daleko po północy. (td)

**Zakupem obcego towaru
Zapredajesz Ojczyznę —
Stajesz się Jej zdrajca!**

Kupuj zawsze tylko towar krajowy!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego.

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

Wycieczka nauczycieli do Wilna

Wilno, w sierpniu.

Wzorem ubiegłych lat zorganizował oddział poznański Stowarzyszenia Chrześc. Nar. Nauczycielstwa Szkół Powszechnych wycieczkę krajoznawczą do Wilna, Nowogródka, Pińska itd. Wyjazd 50 uczestników nastąpił z początkiem sierpnia o godzinie 5 rano z dworca głównego w Poznaniu. Wycieczką kieruje bardzo sprawnie p. kolega Śniegocki z Poznania.

Czas jazdy z Poznania do Warszawy minął dość szybko przy wesołym śpiewie i koleżeńskich pogawędkach. Następowo nawiązywanie bliższych znajomości towarzyskich, oraz zlewianie się luźnych jednostek w jedną „rodzinę” wycieczkową.

Po krótkim zwiedzeniu Warszawy ruszyliśmy w dalszą drogę do Wilna. Za Białymstokiem nie przypuszczaliśmy, że następny pociąg nawiedzi owa straszna katastrofa kolejowa. Z okien wagonu zwracała uwagę coraz większa obfitość zieleni, lasów i łąk, a miłą niespodzianką sprawił nam śliczny widok malowniczo nad Niemnem położonego Grodna.

Zwiedzając miasto Wilno doznaliśmy miłych i nigdy niezapomnianych wrażeń. Podkreślić pragnę przy tej okazji ofiarą pomoc ze strony oddziału wileńskiego Stowarzyszenia. Otrzymałoby bowiem doskonałych przewodników w osobach wiel-

ce czcigodnego ks. profesora Puciaty i szanownego kolegi Popowicza. Cenne objaśnienia ks. profesora Puciaty oparte na głębokiej znajomości i umiłowaniu sztuki, zyskały nasze uznanie. Wdzięczni jesteśmy zacnemu kapłanowi, iż raczył wodzić się z nami swą wiedzą i umiłowaniem Wilna. Pomoc p. kolegi Popowicza wydatniła się szczególnie podczas wycieczek do Werek i Trok.

Silne wrażenie uczynił na każdym uczestniku wycieczki obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej, umieszczonej w kapliczce nad bramą miasta. Przypomniały nam się pełne głębokiej wiary słowa wieszczą naszego z „Pana Tadeusza”. Z ufnością też polecieliśmy się dalszej opiece Tej, co w Ostrzej świeci Bramie.

Po 3-dniowym pobycie w Wilnie wyruszyliśmy w dalszą drogę. Z zalem opuszczamy to miłe miasto kresowe, gdzieśmy tyle serdecznych chwil spędzili. Wyjeżdżamy z silnym postanowieniem szerzenia propagandy na rzecz Wilna, które z racji swego kresowego położenia i wspólnych niebezpieczeństw jest nam tak bliskie.

Tymczasem ślemy Szanownej Redakcji „Kurjera Poznańskiego” oraz wszystkim przyjaciołom i znajomym najserdeczniejsze pozdrowienia.

Uczestniczka.

cierpień i bólów. Dzięki nim właśnie była zawsze tym świecznikiem dla wszystkich, bo według Kasprowicza:

„Jak ruda w ogniu znajduje potęgę
Oczyszczającą, tak człowiek w boleści.”
Nie pamiętam Jej zdrowej, ale pamiętam tę postać ongiś pono wyniosłą a zawsze piękną, chodzącą samotnie wśród olbrzymich drzew, z których wiele sama sadziła i przystającą przed jedną z prastarych topoli, na której kazała przybić krzyż i obraz Matki Boskiej Częstochowskiej. Pamiętam niejedną wieczory, kiedy, siedząc otoczona rodziną, tłumaczyła jej błędy przeszłości i wskazywała drogi postępowania na przyszłość. A wprost przerażony byłem samotnością Jej, kiedy, mając pewną zimę do czynienia w Bydgoszczy, odwiedzałem Ją w tym milczącym dworze, gdzie żyła sama z troskliwą towarzyszką nad wielkim jeziorem wśród głuchej ciszy, przerywanej jedynie świstem wicheru lub krakaniem kruczem. I takich zim było niemal dwadzieścia pięć.

Tymczasem choroba wzmagała się z roku na rok. Jeszcze dożyła ślubu wnuczki swojej i wnuczki po bracie męża, jeszcze doczekała się prawnuczki i szczytnej miana prababki, ale odtąd siły Jej słabły z miesiąca na miesiąc.

Ostatnie godziny życia były spokojne. Rozjaśniła się Jej twarz, oczy zapatrzyły się w zaświaty i — zamilkła na wieki.

Dzień eksportacji był ciemny i smutny. Ale skoro wyniesiono Jej trumnę, zablysło słońce wieczorne, by po raz ostatni opromienić dla Niej ukochany dwór i park. Ruszył kondukt żałobny, poprzedzony licznymi delegacjami ta samą drogą, którą tylokrotnie chodziła do kościoła. Zaszumiały Jej wierzby i topole do wtóru z dzwonami kościelnymi, jakgdyby chciały pożegnać swoją panią po raz ostatni.

A kiedy nazajutrz w serdecznych słowach zegnał Ją ks. dziekan Kowalski jako proboszcz i przyjaciel, nie było niemal suchych łoż w kościele. A kiedy nad trumną przemówił Adolf hr. Bniński, zrozumiełi wszyscy, że opuściła nas kapłanka ogniska domowego i sprawy narodowej, kapłanka, jakich dzisiaj już niewiele.

Spój, droga Babko! Zanadto kochałiśmy Cię, by móc o Tobie zapomnieć.

Tertuljan Stablowski.

Wykopaliska z czasów celtyckich

Na starym cmentarzu w Pięciokościolach na Węgrzech odkryto groby z czasów celtyckich, w których znaleziono broni, oraz naczyń z brązu i gliny. Wiek tych wykopalisk określono na 2.400 lat. Jest to odkrycie o olbrzymiej wartości archeologicznej.

Co studują kobiety w Niemczech?

W Niemczech studowało w r. 1930 na wyższych uczelniach 18.453 kobiet (w Polsce w tym samym czasie 12.600), co stanowiło 15 proc. ogółu studujących. 35 proc. kobiet studowało filozofię, 24 proc. medycynę, 12 proc. prawo i ekonomję, 18 proc. przyrodę, 10 proc. pedagogikę, a 1 proc. teologię. Kobiety garną się w Niemczech do medycyny, liczba lekarek wzrosła tam w 20-lecie 1909 — 1929 z 82 do 2562.

RADJO

Programy radiofonijne:

Piątek, dnia 21 sierpnia 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 18.00 koncert

popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 19.00 odczyt p. t. „Z terenów misyjnych”; godz. 19.15 „Silva rerum”; godzina 19.30 kwadrans lotniczy; godz. 19.45 „Torrem literatury i poezji”; godz. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Doliny Szwajcarskiej z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „O wynalazku książki”; godz. 15.45 z życia polskich zespołów śpiewaczych; godz. 16.00 kącik krótkofalowy; godz. 16.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.30 „Kącik artystyczny L. S. G.”; godz. 16.50 pogadanka literacka w języku francuskim; godz. 17.10 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 „Najnowsza wyprawa na małe wyspy Sundajskie”; godz. 18.00 muzyka; godz. 19.20 muzyka gramofonowa; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Doliny Szwajcarskiej; godz. 22.00 feljton p. t. „W uściskach wroga”; godz. 22.15 dodatek do Prasowego Dziennika Radiowego; 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.00 koncert, 20.00 transm. z Salzburga; Budapeszt (550 m) 20.00 utwory Liszta; Wiedeń (516 m) 20.00 koncert z Salzburga, 22.05 muzyka lekka; Medolan (501 m) muzyka lekka.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Uczniów Handlowych sekcja Związku Pracowników Kupieckich oddział Poznań. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się 20 bm. o godz. 20 na małej sali Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1.

— Tow. Kobiet „Wspólna Pomoc” na Wildzie. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 20 bm. o godzinie 19 w salce parafialnej.

— Tow. Muzyczne „Dźwięk” Poznań. Lektura odbędzie się w piątek, dn. 21 bm. o godz. 20 w sali p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

— Stow. Absolwentów przy III Szkole Wydz. w Poznaniu. W piątek 21 b. m. o godzinie 19.30 odbędzie się zebranie informacyjne w sprawie zabawy.

— Polsko-Katolickie Towarzystwo Głuchoniemych. Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 15 na sali p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej 8.

— K. S. „Korona”. Zbiórka odbędzie się w niedzielę 23 bm. o godz. 7.30 rano celem wzięcia udziału w święcie P. Z. O. P. N. Przybycie członków obowiązkowe.

— Związek Czeladzi i Podmistrzów Murarskich. Zebranie odbędzie się w niedzielę 23 bm. o godz. 11.30 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

— Kat. Koło Abstynentów „Wyzwolenie” Poznań - Śródmieście. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 24 bm. o godzinie 19.30 w salce Księgarni Św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego nr. 22, I piętro. Wykład wygłosi ks. dyr. Gałdyński n. t. „Postannictwo Akcji Katolickiej”.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. 10 zł; — W. S. o bogostawieństwo dla syna 2 zł; — Zofia Dybizbańska za otrzymane łąski z prośbą o dalsze, 3 zł; — razem z poprzednio pokwitów 86 zł.

Na Tow. „Caritas”: N. N. 50 zł; — razem z poprzednio pokwitów 151 zł.

Ś. p. Izabella Chłapowska

(Wspomnienie pośmiertne)

Kiedy Anioł śmierci wyrzywa z pośród nas osoby starsze, wydawałoby się, jakoby stawał się zadosty odwiecznym prawem, rządzącym naszym światem. To też słyszemy w takich razach mniej rozpacz, a więcej poddania się, mniej buntu, a więcej rezygnacji. A jednak...

A jednak, kiedy ś. p. Izabella Chłapowska skonała dnia 8 sierpnia 1931 r. w 76 roku życia, zadrgały setki serc na tę smutną wieść i niezliczone rzesze podażyły złożyć jej ostatnią cześć. Dwór glesiński nie mógł pomieścić przywiązane go ludu, który tłumnie cisnął się, by po raz ostatni ujrzeć swoją panią na marach i pomodlić się za Jej duszę. To samo działo się w dzień pogrzebu, kiedy obywatelstwo zjechało się nader licznie, by oddać Jej ostatnią przysługę.

Bo dwór ten nie pamiętał od dawna takich zjazdów. Cicho i samotnie było tu, odkąd ciężkie choroby nawiedzały ś. p. Izabellę Chłapowską, której życie można określić jako jedno pasmo cierpień i poświęceń. Od dziecka patrząc na tę twarz, zrozumieliśmy, jakie tragiczne piękno może być w boleści, jakie wzniosłe posłannictwo w ofierze.

A później, chodząc z nią po starym parku glesińskim i słuchając Jej słów o przeszłości, zaczynałem głębiej pojmować istotę Jej życia. Czy może dzieciństwo być słonecznym, kiedy dzieckiem będąc traci matkę, a panienką będąc ojca? Czy może być młodość beztrojska, kiedy wychowaniem Jej kieruje prababka Kęszycza w zaraniu powstania 63 r., a następnie Konstanty hr. Bniński, więziący z Moabitą za r. 48? Więc zamlodu słyszy wyłącznie o krwawej sprawie narodowej, o powstaniach i katuszach, a wuj Jej znosi męki więzienne i całe rozczarowanie „Wiosny ludów” oraz snów o wolności.

Aż oto przeblęska nadzieja szczęścia. W 17 roku życia, w całej pełni rozkwitu i urody, wychodzi zamaż za Michała Chłap-

powskiego. Ale i tu snują się za nią wspomnienia 48 r., bo ojciec męża zginął z rąk Prusaków w Koźminie. Szczęście małżeńskie przy boku ukochanego męża, któremu daje córkę i trzech synów, nie trwa długo. Przychodzi 70 r., Michał Chłapowski zmuszony jest walczyć w szeregach pruskich. Wkrótce po powrocie rusza go paraliż.

I zostaje młoda żona przy boku ciężko chorego męża z czworgiem dzieci i z dużym majątkiem. Odtąd zaczyna się okres bohaterski Jej życia, kiedy dzięki zasadom moralnym, wyniesionym z klasztoru, i dzięki podstawom narodowym, wpojonym przez wychowawców, staje na wyżynie zadania jako Polka, jako obywatelka i jako matka. Był to czas, którego nasza generacja niemal już nie rozumie, czas walki zaszarłej o każdą piędź ziemi polskiej, czas, w którym „twardza był nam każdy próg”, a sprzedawczyk ziemi zdradca sprawy narodowej. I właśnie Glesno, leżące nad Notecią, gdzie już Fryderyk Wielki zakładał kolonje rdzennie niemieckie, należało do tych najbardziej zagrożonych pozycji.

Ś. p. Izabella Chłapowska wbrew doświadczeniom, którzy polecają sprzedać majątków, nie tylko utrzymuje, ale nawet wykupuje ziemię z rąk wroga. Ci, co Ją pamiętają w tych czasach — a jest ich coraz mniej wśród nas — mówią z podziwem o Jej pracowitości i sumienności, o Jej zaparcieciu się siebie i poczuciu obowiązku, słowem o Jej charakterze. W dzisiejszych czasach rozpreżenia etycznego z uwielbieniem patrzy się na istotę, która kierowała sobą i dziećmi według zasad, uświęconych wiekiem doświadczeniem. A miała po kim odziedziczyć najlepsze tradycje, skoro ojciec Jej był Kalkstein, a matka Bnińska. Była matroną polską w najistotniejszym tego słowa znaczeniu.

Później dzieci dorosły i zdjęły z Niej ciężar pracy. Teraz byłaby sobie zaślubiła na spokojną starość. Niestety, inaczej chciało przeznaczenie, bo oto ciężka choroba przyczyniała się do coraz to nowszych

Ofiary na Pomnik Najsw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

wpłacono do kasy komitetu do dnia 17. 8. 1931.

Wl. Szybiak, Nowy Sącz	5.-	L. Kaczmarek, Zabikowo	3.-	A. Herdowa, Krotoszyn	3.25
Minik, Poznań, 7 p. strz. kon.	5.-	A. Rybarczy, Zabikowo	3.-	An. Goer, Dakowy Mokre z	5.-
St. Gizelowa, Poznań z podz.	5.-	J. Chłociński, Janikowo	5.-	podz. za otrzym. łąski z prośbą	5.-
za odebrane łąski z prośbą	10.-	Z. Jędrzejczakówna i M. Ol-	2.-	o dalszą opiekę i iblog.	3.-
o dalsze bogostawieństwo	26.35	szewski, Krotoszyn	1.-	M. Śliwińska, Miedzychód	5.-
Z. Strigl, Łyśca (3 dolary)	1.-	St. Tomczak, Buczek	1.-	Sporzy, Kościan	5.-
M. Kunza, Kraków	3.-	H. H., Poznań	5.-	Prow. Nowacka, Hlowiec na	2.-
Urbanek, Poznań	1.-	B. Polakowa, Dziedzice	3.-	pewną intencję	2.-
A. Szulczyk	1.-	Z. Kotzianówna, Dziedzice	3.-	W. Durczewski, Dłot	5.-
J. A. S. z podz. za cudowne	10.-	Z. Polak, Jaworze	3.-	A. Manuszak, Wierzbiczany	5.-
wyleczenie córki i siostrzen.	10.-	G. Grzegorzyczanka, Michał-	3.-	Górnowie, Gniew	20.-
Hel. Plocka, Wolica	3.-	kowice	3.-	J. Ganokna, Oszmiana	2.-
M. M. z Łazarza za wywłuch	20.-	J. Strzemień, Warezawa	2.-	T. Mikołajski, Tezew	2.-
prośby prośba o dalsze	20.-	U. Sawilska, Bydgoszcz	5.-	J. Maciejewska, Września	2.-
X. Janke, Wągrowiec	2.-	St. Radziejewski, Krobia	15.-	H. Rostalska, Bełkowice	3.-
Jagodzińska, Poznań	0.50	J. Benneuszówna, Kruszwica	3.-	L. Bartczakowa, Września	4.-
A. K. z prośbą o stałą o posa-	3.-	W. Piechocka, Września z po-	3.-	P. Samolewska, Września	6.-
dę dla córki i bogostaw. dla	3.-	dziełec N. Sercu Jez. i	3.-	St. Niedbalska, Nakło z podz.	5.-
całego domu	3.-	Matka Bosk. Nieust. Pom.	3.-	N. S. J. i M. N. i sw. Ant.	5.-
F-a Bracia Bieda, Sieraków	10.-	za odebr. łąski pol. się dal-	3.-	za wyzdrowienie męża	5.-
Fr. Lechna, Dopiewo	5.-	szej opiece	3.-	Matysiak, Brenno	5.-
Bizro Parafjalne, Mosina	20.-	A. Lasa, Rzeżecin	1.-	E. Kaczmarek, Skalmierzyce	5.-
A. Rakowska	3.-	A. Barczyńska, Smigiel	5.-	M. J. Stadnicka, Kraków	5.-
K. W.	100.-	X. Tad. Gronwald, Smigiel	10.-	M. Bembinista, Krotoszyn	5.-
Razem 100	100.-	E. Kowalska, Poznań	5.-	St. Makowska, Poznań	5.-
Bizro Parafjalne, Mosina	20.-	K. Stachowska, Poznań	5.-	A. Ramota, Nowy Tomysl	5.-
F. G.	1.-	J. Kozicki, Kraków	5.-	K. Łukaszewski, Wągrowiec	5.-
Kat. Beissert, Józefinowo	5.-	W. Baszkiewicz, Wągrowiec	10.-	z prośbą o bogost.	5.-
z podzięk. za wysł. prośby	5.-	St. Sławiński, Rzeszów	3.-	Cz. Sozańska, Kuzmiana	5.-
K. Banaszkowa, Zalesie	15.-	Fr. Wilkówna, Rzeszów	3.-	K. Wasińska, Łódź	10.-
St. Zychlewicz, Leszno	5.-	A. Mania, Zbąszyń z podz. za	3.-	Wyrostakowa, Naleczew	10.-
Drażewska, Poznań	10.-	odebr. łąski z prośbą o dal-	5.-	W. Koniuszewska, Kraków	10.-
Szymkowiakówna	2.-	szą pomoc	5.-	M. Hauzówna, Chodzież	50.-
Stan Janicka	2.-	J. Mania, Zbąszyń i W. Mania	2.-	X. M. Dunajski, Świecie	5.-
Grajek	2.-	z prośbą o zdrowie dla rodz.	2.-	J. Krazowska, Białystok	10.-
S. Fr. Wojtkowiak, Mińsk	2.-	A. Jastyżebiec, Inowrocław	3.-	J. Wojciechowski, Czerw. Wieś	5.-
Cz. Sikorski, Poznań	5.-	L. Frańska, Włocławek	20.-	z podz. za odebr. łąski z proś-	10.-
Mag. M. Jarecki, Wągrowiec	3.-	Pr. Muellerówna, Grodzisk	3.-	bało dalsze	10.-
J. Bembinista, Skrzy-	3.-	L. Nowicki, Barcin	10.-	J. Hoffmann, Orle	10.-
dółkowo	3.-	H. Wolkenau-Jasińska, Ła-	3.-	K. Kaczmarek, Stegosz	3.-
K. Konieczek, Krokowo	3.-	chowice	3.-	J. Komazna, Poznań	5.-
J. Rybczyński, Katowice	3.-	W. Marcinak, Gdańsk	5.-	T. Wydrowski, Wolsztyn z	5.-
3 rata	5.-	M. Fokremski, Orchówko	3.-	proś. o pow. i blog. dla rodz.	5.-
J. Dombrowska, Wocławek	5.-	W. Skulina, Katowice	3.-	St. Plewówna, Niepar	5.-
W. Szulczykowa, Opalenica	20.-	C. Trochówna, Wieruszów	2.-	M. Podgórska, Kosów	5.-
St. Henryk Nowosad, Lwów	3.-	Wi. Płonka, Radziszów	2.-	Apt. Fr. Kowalczyk, Rasz-	10.-
M. Nowosad, Lwów	3.-	W. Paciorek, Radziszów	3.-	ków	10.-
M. Domiszewski, Lwów	1.-	M. Paciorek, Radziszów	3.-	J. Drażkiewicz, Środa	10.-
St. Szalacka, Wilno	2.-	T. Skawińska, Tarnopol	3.-		

Konto P. K. O. 207470. Sekretariat Al. Marcinkowskiego 21.

✠
Dnia 18. bm., o godz. 23,45 zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najukochańsza i troskliwa matka, córka, siostra, szwagierka i kuzynka, ś. p.

Helena Stałowska

z Kotowskich
I. voto Tschichowa Dziecko Marji przeżywszy lat 56. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 21. bm., o godz. 5 po poł. z kostnicy św. Józefa na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej, o czym zawiadamiają. Pw 6 093-56,259

w głębokim smutku pogrążeńi synowie, matka, siostra i rodzina. Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Pogrzeb ś. p.

Józefa Thomasa
odbędzie się w sobotę, dnia 22 b. m. o godz. 9 rano w Mosinie. nw 5124

Wróciłem Dr. Pomorski

specjalista w chirurgii i chorobach kobiecych.

Plac ś-to Krzyski 4.
11³⁰-1. 3-4
Lecznica prywatna. dzw 908-4

Wróciłem

Dr. med. i Dr. med. dent. L. Lakner
Lekarz specjalista w chorobach i chirurgii jamy ustnej i zębów.

10-12 4-6

Poznań, plac Wolności 9. Tel. 2814. zw 10511

Wróciłem

Dr. Dziegiecki

lek. specjalista chorób skórnych, pęcherza i wenerycznych. Poznań, ul. Półwiejska 19, tel. 29-19. Przyjm. 10-12 i 4-6 prócz środy po poł. W niedzielę i święta 10-11. zw 10555

Wróciłem

Dr. med. R. E. Matuszewski

choroby kobiece i położnictwo
9-10 4-6. zw 10554

Wielkie Garbary nr. 40. Telefon nr. 14-80

Znam to od 24 lat!

Śłuchaj więc rady starszyczn:

Czyść obuwie

pastą

Erdal

z czerwoną żabą.

Iw 280/90

Mamy na sprzedaż franko las, lub też franko wagon Murowana Goślina

51 mp użytkowych wałków grabowych I. kl.
31 mp użytkowych wałków grabowych II. kl.
w długościach po 2 m.

105.04 m³ dłużyc wiązu
65.35 m³ dłużyc grabowych

Drzewo jest zdrowe, ładne, proste i bezszpeczne z wyrobu 1930/31

Zarząd Leśny Majętności Uchorowo, pow. Oborniki. Pw 6091-56,255

✠
Dnia 18 b. m. zasnął w Bogu, nasz najukochańszy mąż, ojciec, dziadek, ś. p.

Michał Janiszczak

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 21 b. m. o godzinie 4 po południu

Rodzina. nw 5199

Swarzędz, dnia 19 sierpnia 1931

Niespodzianka dla Pań!!!

Po powrocie z Warszawy przywiozłam

100 oryginalnych modeli kapeluszy damskich

a takowe mogą Panie obejrzeć po cenach bardzo przystępnych w nowo otworzonym magazynie kapeluszy damskich pod firmą:

„KRYSZYNA“, POZNAŃ ul. Fredry 6

Staraniem mojem będzie sumienną i fachową obsługą zadowolić Szan. Panie. Przyjmujemy zamówienia. Kapelusze żałobne w 24 godz.

Z poważaniem

Krystyna D. Majtasowa.

zw 10557

Teatr Varieté „Alhambra“
(Dom Rzemieślniczy) — ulica Fr. Ratajczaka 21

Codziennie o godz. 8,30 wiecz.

Przedstawienie Galowe! Szlagiery nadzwyczajne!

Dzieci Dango — Gozdawa, humorysta
Roll, artysta na trapazie — 3 Gładjatorów
Prof. Fouad Cluk-Cluk Fakir
Brusseł i Erika, Duet ekscentryczno-taneczny
Stups, muzyczny clown (bez konkurencji)
La bella Aszevart, trupa włoska w swoich oryginalnych tańcach, śpiewach i akrobacjach
Ceny miejsc tylko od 1-3 zł

Przedprzedaż biletów u p. Szrejnbrowskiego, ul. Gwarna. Od godz. 6 przy kasie Teatru.

zw 10563

Zwiedzajcie

Targi Rówieńskie

30. 8. — 6. 9.

Poznańcie nowych odbiorców i ich wymagania. Ułatwicie zbyt swoim wyrobom.

Pw 6094-72,60

WINA

BIAŁE AUSTRJACKIE

NYKA & POSŁUSZNY

POZNAŃ, WROCŁAWSKA 33/34.

Pw 6085-20,157

REDAKTOR

społecznik, obeznany ze stosunkami Polski zachodniej, potrzebny od 1 października lub później do większego pisma codziennego na prowincji na stanowisko naczelnego redaktora. Zgłoszenia pisemne z życiorysem, podaniem dotychczasowej działalności i referencji, oraz warunków uprasza się pod nw 5120 do eksp. Kurjera Poznańskiego

30 dobrych

koni roboczych

sprzeda korzystnie

Małcki, Droga Dębińska 11. Tel. 1190

Pw 6087-33,58

Łózka żelazne

Wanny do prania
Okucia do drzwi
" " okien
Linki i siłowne
Gwoździe i łączuchy
Sruby i nitki
Druć do prasow. słomy
B.achę mosiężną
poleca korzystnie
Jan Deierling
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 6095 33,47

Przedsiębiorstwo fabryczne w większym mieście powiatowym **poszukuje zaraz** lub od 1 września r.b. biegłej

stenotypistki

władającej również językiem niemieckim. Zgłoszenia z życiorysem, odpisem świadectw i podaniem wymagań składać do Biura Ogłoszeń „Par“, Poznań, Aleje Marcink. pod nr. 33,44 Pw 6 074-33,44

Nic, mój panie, z tego, ja kupuję tylko perfumowany krochmal Szczepanowski!

Pw 6 092-56,242

Rychliki

białe kupuje stale po najwyższych cenach dziennych

Bernard Schlage, Gdańsk-Oliwa

telefon 453-02 nw 5120

Kino „RENAISSANCE“

Dziś podwójny program. Sensacyjno-kryminalny film p. t. „Zapomniane Twarze“ Nadprogram sensacja cowbojska „Siła przed prawem“ Pw 6 099-33,69

ZA BEZCEN

oddajemy pozostałe po Sprzedaży Poseznowej w wielkich ilościach nagromadzone

RESZTKI

Poza tem polecamy wszelkie inne towary znajdujące się u nas w ogromnym wyborze na składzie po cenach BARDZO NISKICH n. p.

Płótna białozłote	już od	m.	0,75 zł
Crepe de chine jedwab prawdziwy		m.	5,75 "
Crepe Georgette	"	"	8,50 "
Toile de soie	"	"	5,40 "
Tweed na sukienki, czysta wełna	"	"	4,50 "
Jedwabie sztuczne	"	"	1,35 "

również MATERJALY MĘSKIE, dywany kołdry, firanki, bieliznę, pończochy i t. p. bardzo korzystnie
Specjalną UWAGĘ zwracam na NOWY DZIAŁ SKÓREK FUTRZANYCH obsadowych do płaszczy i kostjumów damskich oraz futer męskich.

J. Woźniak

POZNAŃ ul. Rynkowa, tuż przy St. Rynku. Pw 6 094-33,68

Lokal handlowy

przy Starym Rynku 44, ca 210 m², nadający się także na cele fabryczne **zaraz do wydzierżawienia.** Zgłoszenia przyjmuje **Czesław Szymankiewicz,** Stary Rynek 44. Pw 6089-33,60

Lokal handlowy

przy ul. Marsz. Focha 43, zajmowany dotychczas przez Bank Spółdzielczy Urzędników Polskich, z wbudowanym trezorem do wynajęcia od 1 września b. r. Blizszych informacji udzieli **Czesław Werwicki,** Wały Zygmunta Augusta 10a, telefon 55-34. zw 10554

Przyjmę na stancję

panienki szkół średnich lub studentki. Utrzymanie zdrowe, obfite, opieka troskliwa, pomoc w naukach (francuski niemiecki, angielski) dom inteligentny, pianino, telefon. zw 10551

Inżynierowa Nowicka, ul. Grotgera 14, m. 6. Telefon 60-96 (Łazarz).

Lekarz - dentysta

z kilkoletniem doświadczeniem jako asystent i zastępca zgłosić może się zaraz na stałą posadę w praktyce prywatnej. Szczegółowe podania przyjmuje **Dr. Chwałkowski,** Kierownik Przychodni lekarsko-dentystycznej Kasy Chorych miasta Poznania, św. Marcin 6, parter, dom klinikiicznej im. Wicherkiwicz. zw 10553

Lokal handlowy

obszerny 24 mtr. długi, 1 okno wystawowe przy Al. Marcinkowskiego 25 natychmiast do wynajęcia wprost od właściciela. Zgłoszenia **W. Konkiewicz, Poznań, Stary Rynek 8.**

Pw 6 097-33.65

Do 10 000 dolarów

wplacę za odpowiednim zabezpieczeniem hipotecznym do poważnego przedsiębiorstwa w Poznaniu, jako czynny wspólnik. Szczegółowe oferty do Kurjera Pozn. zw 10562

UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej Spirydjona Jasińskiego we Wrześni zwalnia się z obowiązku zarządcy masy upadłościowej kupca Stefana Miedzińskiego i w miejsce jego mianuje się zarządcę masy upadłościowej emeryt. st. sekr. sądu Stanisława Banzaka. Września, dnia 8 sierpnia 1931. **Sąd Grodzki.** nw 4722

W sprawie postępowania zapobiegawczego nad majątkiem firmy **Seweryn Chojnacki** w Poznaniu, Stary Rynek 52 zatwierdza się układ zawarty na terminie w dniu 29 lipca 1931. **Poznań, dnia 5 sierpnia 1931. Sąd Grodzki.** nw 4725

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Klacz
dobrze ujeżdżona, chodząca także w powórze, 7 lat, bardzo spokojna, półkwi okazynie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51196

Dom
1 piętrowy z ogrodem, pięknie położony nad Wartą, 15 minut od centrum, bardzo korzystnie i spiesznie do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdw 51394

Dom
w mieście pow. z stajnią 1 morga roli oraz z żywym i martwym inwentarzem zaraz korzystnie do sprzedania, Pietrzak, Miedzynychód nad Wartą, Plac Kościuszki 6. nw 5111

2 1/2 morgi
rolę z domem pięknie położone sprzedam, Gutsch Rosnowko, p. Komorniki.

Płaszcz damskie
przebiegowe i zimowe, najnowsze fasony, oraz płaszcze żabone w wielkim wyborze po cenach fabrycznych poleca Dział miarowy Fabryka Konfekcji Damskiej W. Kowalski i S-ka, Wielkie Garbary 22, narożnik Wielkiej I. piętro. Pw 6075-55.246

Gramofony — Płyty
Przybory
sprzedają po najniższych cenach. Feliks Balon, Woźna 12. Pw 5 909-33.45

Pies
wyżeł, br. seter (suczka) w pierwszym polu, dobry aport, także i na wodzie, I-a nos, oraz 6 tygodniowy ang. pointer (pies) natychmiast do sprzedania, Józef Wawrzyniak, Pniewy Wilk, nw 5 067

Magiel
w dobrym stanie na sprzedaż. Grzesiecki, Jarocin (Wlkp.) ul. 3 Maja. zdw 51 607

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24-42 Pw 11 540

Willa
w Wieluniu n. Notecia 6 pokoi, 2 kuchnie, chlew, garaż, ładny ogród owocowy z powodu śmierci właściciela zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 733

Sypialnie
ładne, kompletne sprzedaje rzeczyciel tania Stolarnia, Kwiatowa 6. zdw 50 589

Samochód
używany w dobrym stanie, kryty, okazynie do sprzedania. Wiadomość Miedzynychód 23, mieszkanie 12, w podwórzu, tel. 59-76. zdw 51 250

Plugi parowe
„Fowler”, 16 konne, 12 atm., w ruchu komplet, sprzedaje Szczechowiak Poznań, Małeckiego 21. zdw 51 321

Pies do polowania
Gryfon w 3 polu z powodu śmierci właściciela na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 51 488

Dąbrowskiego 41
nowo otwarty skład poleca po cenach najniższych sprzet kuchenne, szkło, fajansy i porcelane. zdw 51 822

Dom
2-piętrowy w Krotoszinie sprzedam za 45 tysięcy złotych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 860

Św. Teresa
obraz olejny 100—80 sprzedam tania. Ratajczaka 13, mieszkanie 13 zdw 52 068

Egzystencja
zapewniona dla rzutkiego kupca, skład kawy i delikatesów z mieszkaniem, z powodu dwóch innych przedsiębiorstw korzystnie do nabycia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 149

Piekarnia
mechaniczna urządzona, w pełnym biegu, dobrze zaprowadzona, odstąpię natychmiast Cena zł 7 500. Matena, Toruń, Mickiewicza 135. Pw 6 081-64.235

Perski dywanik
250x140 chusta turecka, parawanik na sprzedaż. Fr. Ratajczaka 38, mieszkanie 5. zdw 52 043

Resztówek
pozostałych prywatnej parcelacji kilka 100 do 800 morg. ładne siedziby korzystnie poważnym nabywcom sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 053

Z
powodu wyjazdu sprzedam taksożki z koncesją tylko za gotówkę Ford 1928 w dobrym stanie. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 52 051

Pianino
zagraniczne, eleganckie, zupełnie nowe sprzedam. Niegolewskich 10, II, prawo. zdw 52 067

Jadalnię
debowa, bogato rzeźbiona, bardzo tania. Stolarnia Bukowska 9. zdw 52 071

Parcele — Szeląg
bardzo korzystnie sprzedaje właściciel. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 119

Mały
samochód Fiat 509 w dobrym stanie, nowe opony korzystnie do nabycia. Patr. Jackowskiego 49. zdw 52 118

Piżmowce
eleganckie futerko 425 złotych. Krüger, Górna Wilda 84. zdw 52 113

Zakład frzyski
damsko-męski, nowoczesny zaraz na sprzedaż. Toruń, Szeroka 19, W. Wisniewski. zdw 51 502

Samochód
używany, 6 osobowy, nadający się na półcieżarówkę sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 925

Drogerje
śródmieście Poznania korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 917

Sprzedam
gazowe, nowe ocynkowane spawane 2 calowe rury około 300 metrów po 3 zł 50 gr za metr. Wiadomość Kurjer Pozn. zdw 51 916

Maszyna
do szycia (ręczna) na sprzedaż. Marszałka Focha 82, III, lewo. zdw 51 911

Głośnik
dynamiczny, nowy, sprzedam tania. Ogrodowa 12, m. 7. zdw 51 903

Starożytnie meble
mahoniowe, brzożowe, świeczniki, obrazy, stara porcelana na sprzedaż. Skarbowska 4, parter, lewo. zdw 52 044

Lokal
w śródmieściu z oddzielną sprzedażą butelkowa korzystnie do odstąpienia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 810

Ślusarnia
z elektrycznym zapędem w Poznaniu, dobrze urządzona, tokarka, autog, spawaniem, obfite przybory, 2 sztance mimosłódkowe z szynami na artykuły masowe, galwanizacja niklem i miedzią z dobrimi specjalnościami, tania dzierżawa, bardzo korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 889

Rower
tania sprzedam. Poplińskich 4, m. 2. zdw 51 887

Ogród
w pobliżu Poznania, 4 000 m², części obsadzona, 2 stawy rybne, strumyk na sprzedaż. Zgłoszenia Waroczyk, Mickiewicza 11. zdw 51 877

Ladę
z marmurowymi płytami długości 3 m. sprzedam Św. Marcin 18. zdw 51 874

W
Poznanium nowa willka 7 ubikacyj wszystkie wolne sprzedam. — Szamarzewskiego 37, skład kolonialny.

Teki płócienne zł 1,50
Teki skórzane zł 7,50
Torby szkolne zł 2,90
Piórniki zł 0,85
Wiktor, Czysta, Poznań, Plac Wolności 5. — Szkoła 11. Pw. 5911-43.61

Dom
przy Poznaniu, 1/4 morgi ogrodu, cena handlowa 4 000, z powodu wyjazdu spiesznie sprzedam. Jeżycka 36, skład. zdw 52 081

Sprzedam
kilka parcel pod budowę w Naradowicach 750 zł za parcele. — Spiesznie zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 52 090

Najtaniej porcelanę
Szkoło, Wyprawy
Alpaka — Stoje do zapraw — Fajans — Różne Prezenty — Fanty kupuje się tylko wprost z Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze zdw 53 086

Dom
nowy, 7 lokatorów, skład kolonialny, dochód 3 700 zł sprzedam 25 000 zł wpłaty 10 000 reszta na 6 lat. Kossmann Fredry 6. zdw 52 103

Parcele
sprzedam korzystnie. Szurkowski Św. Marcin 13. rw 2409

Maszynę
do szycia meska „Singer” tania. Wroniecka 4, Krzywiński. zdw 52 143

Para
łóżek orzechowych z materacami, nowe ubranie pump. Górczyk, Dąbrowskiego 24. zdw 51 942

Reklamówka
„Ford” nowa, okazynie na sprzedaż. Zgłoszenia: Stanisław Szostak, Kościelnia. zdw 51 951

Westfalska
kuchnie sprzedam, Wierzbicę 4, parter. zdw 51 954

Okazjal
Teren 20 tysięcy mtr. kw., czterema gotowymi ulicami okolony, przy ul. Grunwaldzkiej tania za gotówkę na sprzedaż także i w częściach mniejszych Oferty Kurjer Poznański zdw 51 949

Okazja
Dom nowy maszynowy chlew, woda, kawał ogrodu natychmiast sprzedam Mieszkanie pokój i kuchnia dla kupującego wolne. — Lambryczak, Zabikowo (Stare), ul. Sienkiewicza 13. zdw 51 893/4

„Centrala mebli”
Swarzędz poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 5703-30.35

2
morgi ziemi sprzeda. Rataje 20, Ciorga. zdw 52 013/14

70 stacji
na głośnik całkowicie ekranowany „Neutrovox” komplet, okazynie sprzedam. Jurga, Kolejowa 18. od godziny 20. zdw 51 961

5 KUPNA

Kto
fabrykuje pastę do polerowania metalów (mosiądz i aluminium)? Próby i ceny uprasza: Fabr. W. Stranicki, wyroby metalowe, Tarnowskie Góry (Górny Śląsk) Sienkiewicza 4. zdw 51 743

Dom
możliwie nowy, ogród pod wieksem miastem, do 12 000 zł kupie. Dokładne oferty, możliwie fotografiami: Jezowiczowa, Filibów, pow. Suwałki. zdw 51 747

Dom
z ogrodem wolnym mieszkaniem blisko Poznania kupie. Oferty z cenę Kurjer Pozn. zdw 51 924

Główki
woskowe dwie ładne do okna wystawowego kapeluszy kupie. — Ruszkowski, Półwiejska 6. zdw 51 881

Magiel
używany, dobrym stanie kupie. Konwiński, Września, Dzieci Wrzesińskich 9. zdw 51 875

Poszukuję
kupna folwarku w cenie 120—160 tysięcy złotych, wpłace 80 000. Szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 51 927

Kupię
skład kolonialny z maglem, mieszkaniem w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 51 933

Rower
męski zamienie na fuzję. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 978

Kupię
rentujący się dom, przy wpłacie 20 tys. zł lub parcele na budowę w Poznaniu lub przedmieściu. — Oferty Kurjer Poznański zdw 51 995

Kupię
warsztat kilimiarSKI na spłaty. — Oferty Kurjer Poznański zdw 51 991

Meble
używane i wszelkie inne rzeczy kupuje i przyjmuje w komis. Nowy Dom Komisowy, Woźna 16. Pw 6072-3-56.238/9

Posiadłość
do 5 morg ziemi, nadająca się dla kolodziejstwa w miasteczku lub w kościelnej wiosce kupie. Oferty Kurjer zdw 52 156/7

Motor
prąd zmienny, 1 do 1 1/2 K. M. kupie. Zgłoszenia: telefon 75-55. zdw 52 144

Poszukuję
kupna samochodu krytego w dobrym stanie gotowego do jazdy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 52 127

Wydrę
wirgijska na kolnier meksi okazynie kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański jw 1277

Fiat 501
wymagający remontu okazynie kupie. Zgłoszenia telefon 20-32. jw 1278

Motocykl
kupie tylko nowoczesny, zapłace placem budowlanym nad morzem wartości 3 000 zł. Dokładne oferty uprasza Makowski, Wejherowo, Klasztorna 9. zdw 50 983

6 KAMIENICE

Kamienice
przy Starym Ryнку, cena 48.000. sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 138

7 PIENIĄDZ

Wspólnika
(część) czynnego lub cichego ewentualnie pożyczki, poszukuje do generalnego przedstawicielstwa na całą Rzeczpospolitą z gotówką 2 do 3 tysięcy zł na opatentowany instrument, już zareklamowany w całej Polsce. Poważni reflektanci zechcą złożyć swe oferty pod „Fisha”, do „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 54. Pw 6 077-63.454

300 000
złoty razem lub częściowo na I. hipoteke do wypożyczenia. Zgłoszenia dokładne Kurjer Poznański zdw 51 975

10 000 zł
na I. hipoteke gospodarstwa 60 morgowego, w dobrej kulturze, blisko Poznania poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 51 963

Szukam
wspólnika do dekoracji trumien z gotówką do 5 000 zł. Firma zaprowadzona od 30 lat. Zgłoszenia F. Michalski, Kościelnia. zdw 51 953

20 000
oddam na I hipoteke. Kurjer Poznański zdw 52 007

Wspólnik
dla sfinansowania bardzo korzystnej dostawy rządowej poszukiwany. Potrzeba ca 5 000 zł. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdw 51 985

5—6 000 zł
pożyczki na I hipoteke poszukuje. Procent podług umowy Oferty Kurjer Poznański zdw 52 107

3 000 dolarów
na 2 miejsce lub 8 000 dol. na 1 miejsce kamienicy w Poznaniu po 15% poszukuje właściciel zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 52 105

Kapitalisty
mającego do dyspozycji najmniej 10 000 zł poszukuje się do przedsiębiorstwa. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rw 2413

Posadę stałą
dam kto pożyczki na rok 1 500 złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 116

Poszukuję
pożyczki 500 zł, procent miesięczny. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 128

8 DO WYNAJĘCIA

6 pokojowe
meblami/odstąpię lub zamienie na mniejsze. Adres Kurjer Poznański zdw 51 974

Dwa
pokoje, kuchnia do gospodarza zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 51 675

Apartment
komfortowy 7 pokoi. I. piętro, Słowackiego 38, zaraz wynajmie gospodarz. zdw 51 288

Dwupokojowe
nowe zaraz czynsz 2 000 (Wilda) Rausch, administrator, Grobla 27 zdw 51 324

Wydzierżawie
1—2 pokoje kuchnia gospod. Adres Kurjer Pozn. zdw 51 919

Mieszkanie
5 pokojowe w pobliżu Starego Ryнку od gospodarza zaraz do wynajęcia. Wiadomość telefon 63-77 lub oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 51 890

Mieszkanie
6 pokojowe III. piętro. Ratajczaka 31. Wiadomość tamże. zdw 51 928

Trzypokojowe
z kuchnią, łazienką wynajmie za Bramą Warszawską, Czerniejewska 22. zdw 51 970

Dwa
pokoje z kuchnią do wynajęcia w Lasku przy szosie Poznań — Puszczkowsko. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 993

5 pokojowe
i 3 pokojowe, willa, ul. Ostrołęcka od 1 października. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 035

Pokój
z kuchnią lub dwa czynsz zgóry. Gospodarz. Jeżycka 39, narożnik Kochanowskiego. zdw 52 094

Mieszkanie
1 pokojowe wprost od gospodarza dzierżawa 2 lata. Łakowa 10. zdw 52 088

Mieszkanie
5 pokojowe, kuchnia, łazienka, ogród, czynsz zgóry. Swarzędz, ul. Kórnicka 26 a. rw 2405

Dwa
razy po pokoju z kuchnią, w Debcu od gospodarza do wynajęcia 300 zł, rok zgóry, potem 45 miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 055

Pokój
Łazarz 450, dzierżawa naprzód. Agencja Kurjera Poznańskiego, Przewcznica 1 a. zdw 51 121

5
pokoi z przynależnościami na mieszkaniu i biura ze składnicami, ewentualnie garażem, pobliżu Starego Ryнку od gospodarza zaraz do wynajęcia. Wiadomość — telefon 63-77 lub oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 52 105

9 SZUKA MIESZK.

Prośba!
Wdowa po inwalidzie, biedna, szuka stróżstwa lub pokoju i kuchni za miesięczną dzierżawę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 626

Mieszkanie
3—4 pokojowe, możliwe śródmieście wynajmie. Czynsz zgóry. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 898

Dużego
lub 2 pokoi z kuchnią poszukuje. Spiesznie Kurjer Poznański zdw 51 895

Mieszkania
1—2 pokojowe poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 947

Poszukuje
1 lub 4 pokoi z kuchnią i łazienką w lepszym, czystym domu na Łazarzu lub Jeżycah w okolicy Matejki lub Grunwaldzkiej, pokój jadalny i sypialnia musi być większy, czynsz zapłaci z góry. Zgłoszenia proszę kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 51 870

Mieszkania
3-4 pokojowe z komfortem, nie wyżej II, pietra w śródmieściu poszukuje samodzielny kupiec. Wyklucza się odstępnę oraz pośredników. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 51 886 z podaniem warunków objęcia.

Urzędnicza
państwowa poszukuje większego mieszkania od gospodarza na dzierżawę naprzód. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 964

Jednego
lub dwóch pokoi z kuchnią za dzierżawę wprost od gospodarza poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 952

Mieszkania
3 lub 4 pokojowe poszukuje, czynsz roczny z góry. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 983

Mieszkania
4-5 pokojowe poszukuje od 1. 10 lub później dyrektor banku. Reflektuje się tylko na mieszkania pełnym komfortem, dobrej dzielnicy (górną część miasta). Oferty Kurjer Poznański zdw 51 979

Bezdzietne
małżeństwo szuka pokoju z kuchnią wprost od gospodarza lub portierstwa we willi. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 984

Urządnic
bankowy poszukuje trzy lub dwupokojowe mieszkania wprost od gospodarza. Szczegółowe warunki do Kurjera Poznańskiego zdw 51 943. Agenci wykluczeni.

2
pokoi z kuchnią poszukuje. Czynsz płaci z góry. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 039

Mieszkania
2-3 pokojowe poszukuje, płaci odstępnę lub dzierżawę naprzód. Oferty warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 52 003

Szukam
mieszkania 3-4 pokojowe (w śródmieściu) wprost od gospodarza (czynsz z góry). Oferty Kurjer Poznański zdw 52 109

Pokoju
kuchnia poszukuje za dzierżawę miesieczną. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 112

Emigrant
sumienny z małą rodziną szuka stróżstwa wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 038

Poszukuje
pokoju kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 066

Poszukuje
4-5 pokojowe mieszkania — śródmieście lub bliższa okolica. Piśmienne zgłoszenia z podaniem warunków H. Lewandowska, św. Marcin 22 n.w. 5118

Szukam
mieszkania 4-5 pokojowe — wprost od gospodarza. Podać warunki. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 117

11 POKOJE UMEBL.

Umeblowany pokój
ewil, drugi do bezinteres. dyspozycji z urządzeniem kuchni i kompletnej wyprawy domowej, ulica Wierzbicze, 10 minut dworzec, plac Wolności u samotnej osoby tanio dla intelig. małżeństwa bez dzieci lub pana wzięt. starszej pani. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 367

Dobrze
umeblowany, frontowy, parterowy, czysty, niekrepujący. Rybaki 21, mieszkanie 3. zdw 52 142

Panienci
szkolne przyjmie na pokoje z całkowitem utrzymaniem. Adres Kurjer Poznański zdw 51 069

1 lub 2
pokoje ładne, słoneczne, Matejki 1. I. zdw 51 294

Dwuosobowy
elektryka, dobrze utrzymany — Jezińska 1, m. 7. zdw 51 366

Pokoje
komfortowe, solidnym, Ratajczaka 29, III., lewo. zdw 51 387

Pokój
trzyosobowy wynajmie 1. 9. 31. Aleje Marcinkowskiego 3 a, mieszkanie 7. zdw 51 788

Pokój
czysty, Półwiejska 38, I., prawo. zdw 51 672

Odpadki
dla świni do oddania. Restauracja ul. Zamkowa 4 a. zdw 51 923

Komfortowy
panu, Telefon 1019, zdw 51 907

Pokój
niekrepujący, Wierzbicze 31 a, II., m. 7. zdw 51 902

Kształcące
2 panienci z utrzymaniem przyjmie od 1. 9. troskliwa opieką zapewniona. Sokolnicka, Fr. Ratajczaka 33 telefon 51-68. zdw 52 151

Pokój
umeblowany, Szwajcarska 21, m. 15. zdw 51 594

Niekrepujący
27. Grudnia 9, III. zdw 52 158

Wspólny
pokój panience z pianinem lub bez. Sw. Wojciecha 3, m. 5. zdw 52 164

Pokój
na 2 osoby z urządzeniem kuchni. Warchlewski, Przecznicza 2. zdw 52 139

Stancja
śródmieście, Wrocławska 19, II. front, gimnazjastów, handlowców, przemysłowców. zdw 52 148

Śródmieście
pokój panu wynajmie. Cieszkowskiego 9, m. 8. zdw 52 152

Śródmieście
duży frontowy, gimnazjastów utrzymanie opieką 100. — Aleje Marcinkowskiego 17 a, II., lewo. zdw 52 047

Pokój
słoneczny, balkonem — blisko Zamku inteligentnej pani w dzierżawie. Cieszkowskiego 6, mieszkanie 7. zdw 52 057

Pokój
dla dwóch osób do wynajęcia. — Poznańska 26, m. 9. zdw 52 061

Pokój
2 lub 1 zaraz, Bukowska 9, II. zdw 52 126

Pokój
dwuosobowy urządzeniem kuchni u samotnej osoby. Górna Wilda 80, II prawo. zdw 52 125

Frontowy
duży, ładnie umeblowany, fortepian lepszej osobie wynajmie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 52 114

Pokój
Słowackiego 29, I prawo. jw 1282

Pokój
duży i mały elektryczność, osobne wejście, Kochanowskiego 1, III, lewo. jw 1283

Ładny
słoneczny pokój do wynajęcia. Szyperka 3 parter mieszkanie 7. zdw 51 897

Umeblowany
św. Marcin 64, m. 28 zdw 51 891

Pokój
dobrze umeblowany, słoneczny, w centrum z utrzymaniem dla 2 panienek lub gimn. wynajmie — ewtl. pomoc w nauce. Plac Nowomiejski 10 b, m. 4. zdw 52 057

Przyjmę
dwie kształcące się panienki pokój dostatek utrzymanie, opieką troskliwa, fortepian, ewentualnie lekcje muzyki, śpiewu. Adres Kurjer Poznański zdw 51 888

Pokój
słoneczny, dobrze umeblowany niekrepujący, Chwaliszewo 70, I., prawo, mieszkanie 3. zdw 51 871

Pokój
na dwie osoby Wypiańskiego 18, Z. Błokowa, 3-5. zdw 51 912

Słowackiego
37, pokój z wygodami wolny, Plebańska. zdw 51 929

Małżeństwu
z osobnym wejściem, Grunwaldzka 20 b, mieszkanie 11. zdw 51 933

Przyjmę
studująca młodzież, utrzymanie. Łazarz, Małeckiego 27, m. 6. zdw 51 966

Świętokrzyski
3, III., prawo, dwa łącznie pokoje dla 4 panów uczeszcujących szkół. zdw 51 900

Małżeństwu
2 pokoje urządzeniem kuchni. Rynek Jeżycki 2, III., lewo. zdw 52 000

Małżeństwu
Dezór, Umińskiego 7, III. zdw 51 999

Pokój
umeblowany frontowy, czysty elektryczność jednej osobie wynajmie Poplińskich 7, parter — mieszkanie 4. zdw 52 009

Gimnazjastów
przyjmę, dobre odżywianie, opieką, blisko gimnazjum Marcinkowskiego i Czajkowskiego, — Adamczakowa, Dąbrowskiego, 56. zdw 52 015

Czysty
z klatki. Prusa 17, m. 7. zdw 52 027

Pięknej
okolice dwuosobowy ładnie umeblowany wynajmie. Libelta 3, m. 4. zdw 51 989

Pokój
Wrocławska 38, m. 31. zdw 51 996

Elegancki
słoneczny dwuosobowy pokój z utrzymaniem wynajmie. Telefon. Wały Wasów 3 b, m. 3. zdw 51 994

2 pokoje
łącznie eleganckie, elektryczność, panu, małżeństwu, kuchnia, Stachowiak, Bukowska 7, II. zdw 51 992

Pokój
z utrzymaniem lub bez. Ratajczaka 11 a, m. 67, I. wejście. zdw 51 990

2 osobom
wynajmie pokój duży, słoneczny zaraz lub od 1. 9. Mickiewicza 7, m. 9. zdw 49 632

Przyjmę
2 uczni z utrzymaniem, blisko gimnazjum Marcinkowskiego — Paderewskiego Rynek Łazarzki 1, m. 10. zdw 52 040

Gimnazjastów
utrzymaniem opieką domowa 7 klasista w domu, Emilji Sczanieckiej 10, mieszka 1. zdw 52 016

Ojciec
córka pokój urządzeniem kuchni. Oferty cena Kurjera Poznańskiego zdw 52 034

Łączne
pokoje z utrzymaniem bez. — Strzelecka 25, mieszkanie 8. zdw 52 031

Panom
panienkom, małżeństwu. Łąkowa 17, podwórze, prawo, m. 35. zdw 52 030

2 pokoje
używalność kuchni nowoczesne wygody Młyńska 2, m. 16. zdw 52 078

Pokój
wspólny, Łąkowa 16, III, prawo zdw 52 077

Pokój
z centralnem, Śniadeckich 20 m. 3. zdw 52 069

Pokój
umeblowany, Działyskich 10 — mieszkanie 4. zdw 51 098

Elegancki
wynajmie Wały Jana 11, parter, prawo. zdw 51 100

Pokoje
ładne wolne, Grobla 20 a, I, lewo zdw 52 110

2 gimnazjastów
przyjmę, opieką troskliwa pomoc nauce z utrzymaniem — bez tanio Tonder, Wierzbicze 37 a. zdw 52 111

Małżeństwu
pokój umeblowany z piecykiem żelaznym, Wolnica 6, m. 5. rw 2407

Pokój
Woźna 25, II, prawo. rw 2408

Pokoje
dwa, jednoosobowy inteligentnym wynajmie. Pocztowa 21, I., prawo zdw 52 130

Inteligencji
dwa łącznie dwuosobowe, telefon, utrzymaniem, bez, Chelmońskiego 21, I., lewo. zdw 52 135

Piekarnia
z mieszkaniem do sprzedania. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 145

12 SZUKA POKOJU

Niekrepujący
Łazarz od 1 dla małżeństwa, podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 51 783

Czystego
pokoju bez pościeli, w lepszym domu z światłem elektr. z urządzeniem fortepianu oraz całkowitem utrzymaniem poszukuje dla panienci w okolicy Państw. Szkoły Handl.-Przemysł. Oferty proszę: Trzemeszno, św. Jana 18, mieszkanie 5. zdw 51 738

Poszukuje
2 czystych pokoi umeblowanych z używalnością kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 499

2 próżnych
lub próżnego i umeblowanego pokoju z urządzeniem kuchni poszukuje zaraz Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 51 957

Małżeństwu
poszukuje skromnie umeblowanego pokoju śródmieścia. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 906

Lekarz
bez praktyki kasowej poszukuje w centrum 3 pokoi umeblowanych z wiktem, nie wyżej II, pietra. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 896

Poszukuje
niekrepującego pokoju umeblowanego na Jeżycah. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 51 930

Poszukuje
się 1 względnie 2 pokoi w śródmieściu, nadających się na biura. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 51 946

Pan
poszukuje pokoju telefonem blisko Starego Rynku. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 989

Bezdzietne małżeństwo
poszukuje 2 umeblowanych pokoi z urządzeniem kuchni przy ul. Matejki lub ulicach pobocznych. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 988

Pokoju
skromnie umeblowanego z urządzeniem kuchni poszukuje młode małżeństwo z dzieckiem od 1. 9. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 859

2
panów poszukują pokoju niekrepującego w centrum miasta przy małej rodzinie. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 52 131

2 próżnych pokoi
szuka inteligentne, bezdzietne małżeństwo Oferty Kurjer Poznański zdw 51 926

Pani
pokój słoneczny umeblowany, niekrepujący niedaleko Ratajczaka. Zgłoście Niegołęwskich 6, II., lewo. zdw 51 023

Kawaler
szuka pokoju, pobliżu śródmieścia Oferty cena Kurjer Poznański zdw 52 042

Próżnego
większego pokoju używaniem kuchni zaraz poszukuje, centrum spokojny dom, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 075

Pokoju
skromnego niekrepującego w śródmieściu do 30 zł poszukuje pan. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 073

Dla uczennic
szkół tanio pensjonat Aleje Marcinkowskiego 19. zdw 51 088

Małżeństwo
młode poszukuje próżnego pokoju Oferty Kurjer Poznański zdw 52 065

Próżnego
lub dostawienie mebli śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 141

2 pokoi
umeblowanych z używalnością kuchni poszukuje małżeństwo bezdzietne, okolica Łazarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 52 052

Panienska
poszukuje skromnego, czystego, frontowego okolicy Wildy do 35. — Kurjer Poznański zdw 52 054

Pokoiku
do 20 Oferty Kurjer Poznański jw 1281

13 LOKALE

Ubikacje
nadające się na biura w centrum miasta od zaraz do wydzierżawienia w Jarocinie Wlkp. Rynek C Kempilski. zdw 51 809

Po „Carltonie“
Plac Wolności 17 lokal z przynależnościami i mieszkaniem od zaraz. Zgłoszenia portier zdw 51 240

Skład
do wynajęcia Kramarska 25. zdw 51 962

Skład
nadający na każdą branżę do wynajęcia. Adres Kurjer Pozn. zdw 52 049

Ubikacje
na przemysł lub składnice do wynajęcia. Sobczak, Wrocławska nr. 19. zdw 52 053

Pokój
umeblowany z telefonem na biuro wynajmie. Skarbowska 17, m. 4. zdw 52 072

14 DZIERŻAWY

Były salon fryzjerski
bez urządzenia, wtem dwa pokoje kuchnia elektryczność, gaz do wydzierżawienia w powiatowym mieście, Święta egzystencja dla fryzjerów damskich. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 634

Wydzierżawie
majątek 91 ha na Pomorzu blisko Gdańska. Wiadomość Kurjer Poznański zdw 51 915

Poszukuje
zaraz dzierżawę lub kupna majątku do 1 800 mórg dobrej gleby. Łaskawe oferty proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod dw 854

Składu
z ubikacją próżnego za dzierżawę miesieczną poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 001

Dzierżawę
gościńca, rzeźnictwo, handel bydłem, gospodarstwo, świetny interes, dla choroby odstąpię. Odpowiedz smaczek. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 295

Warsztaty, garaże
dla każdego przedsiębiorstwa przy Mostowej zaraz do wydzierżawienia. Globisz, Kwiatowa 4. zdw 50 330/31

2
ubikacje sklepowe razem ca 50 mtr. kw. na składowicę przy Rynku Wileckim (Górna Wilda 71) do wynajęcia. Zgłoszenia na miejscu u stróżki. Pw 6083-33.59

2 duże pokoje
z korytarzem, frontowe, słoneczne przy ul. Wielkiej, I, pietra, na biura handlowe lub dla pp. Adwokatów, Lekarzy, Dentystów zaraz od gospodarza do wydzierżawienia. Zgłoszenia „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 33.64 Pw 6 098-33.64

Dzierżawa
160 mórg, żywe, martwe irwentarce, objęcie 6.000; 800 mórg, pszenna ziemia, objęcie 30.000. — Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. zdw 52 134

15 LETNISKA

Letnisko
nad jeziorem Góreckim przyjmie gości. Cena 5 zł. Gdzie? wekaże Kurjer Poznański zdw 52 116

Krynica
Pensjonat „Reduta“ Heleny Nowackiej, komfortowo urządzonej, najpiękniejsza okolica źródła, przyjmuję na wczasie kuracjuszy na warunkach ryczałtowych. t. j. całodziennym wykwitnem utrzymaniem, lekarzem, kąpielami mineralnymi, taksa zdrowia, samochodem za cenę łączną pobyt 4 tygodniowy zł 485, pobyt 2 tygodniowy zł 250. Urzędniczy państwowi stosowne zniżki dw 828

Bystra koło Białej
Cały rok czynne „Uzdrowsko Dra Szarewskiego“ dla osób wymagających odpoczynku względnie leczenia z wykluczeniem czynnej gruźlicy płuc. Ceny bardzo przystępne. Prospekt na żądanie. nw 4570

Puszczykowo
pensjonat „Trzech Róż“ poleca pokoje na miesiąc wreszcie od 30 zł miesiecznie. Zgłoszenia na miejscu. zdw 51 883

Letnisko i kąpielisko
Krzycko p. Leszno poleca pokoje z całkowitem dobrem utrzymaniem kąp. i łódka razem 5,50 dziennie, piękne jezioro, las, plaża przy domu. zdw 52 028

16 OSOBISTE

Za długi
córki naszej Stanisławy Buchrymówny, która się oddała bez naszego zezwolenia z domu rodzicielskiego nie odpowiadamy. Jan i Bronisława Buchrymowie, Niedźwiady, p. Żnin zdw 52 019

Fangrat
Pana (szpakowaty, bez okrycia głowy) zatrudniony Franc, Ratajczaka 14 proszę pani od Fangrata o podanie adresu do Kurjera Poznańskiego zdw 52 101

Dzwon 61-91
Posłańcy, Przecznicza 1 a, uskutecznią doręczanie listów, paczek, przewoźki bagażu, przeprowadki, formalności lombardowe tanio, dyskretnie. zdw 52 120

21 ZGUBY

Dnia
3 sierpnia r. b. zaginął mi w Poznaniu portfel skórzany z zawartością różnych papierów, dowodu osobistego i węgla na sumę 2 000 (dwa tysiące) złotych, wystawionego in blanco przez p. Stefanję Machalową, a żyrowanego przez p. Zygmunta Machalę Wszelkie zaginione dokumenty i wspomniany weksel unieważniam Jan Kokot. zdw 52 022

22 ROZMAITE

Pchły u psów
usuwa natychmiast „Pulimora“. Nie trujące, nie tłuszczone, bez zapachu. Zwykle zmazanie za pomocą szmatki. Do nabycia w Drogerji „Uniwersum“, Poznań ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 5 902-31.65

2.90 zł
prima jedwabne pończochy poleca specjalny Magazyn Pończoch J. Schubert Poznań, ulica Wrocławska 3 Pw 5 716-31.48

Na jesień
niezbędne suknie kostiumy, swetry, jumpry, pullovery wykonuje przerabia „Trioot“. Szymańskiego 10, przy Świątokrzyskim, mieszkanie 12. Pw 5908-33.27

Płachty
nieprzemakalne, tkaniny brzożowe, derki na konie dostarcza najtaniej Wejman Syn, Poznań, Kościelna 24. zdw 51 054

Pracownia
futer przyjmuje wszelkie prace kuśnierskie tanio, obsługa rzetelna. Piekary 10, 5. zdw 51 542

Koidry
wykonuje stare przerabia. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdw 51 921

Retusz
oraz wszelkie powiększenia szybko i tanio. Michałowicz Zielona 3, m. 5. zdw 51 914

Potrety
wykonuje olejno, akwarela, węgiel, Graczyński, Ratajczaka 13. zdw 51 904

Kino Odeon
od dziś wyświetla arcyfilm dźwiękowo-śpiewny p. t. „Poganim“. Ceny miejsc niższe dla 2 osób o 30%. zdw 52 159

1 rok
gwarantuje za zegarki u mnie reparowane. — Sprzedam zegarki używane. — Zychliński, Wielkie Garbary 36. r 2 259

Kasjerce
pierwszorzędnej sile pragnę wyznaczyć posadę na wsi w woj. poznańskiej. Osoba obezmana nadzwyczaj bieżle w swym zawodzie. Zna się znakomicie na książkowości, korespondencji i wszelkich pracach biurowych. Sumienna, dzielna i rzetelna mogąca się powołać na najlepsze polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdw 52 011

Gimnazjum humanistyczne
Dam kompletne utrzymanie uczniowi, opiekę, pomoc w gimnazjum za utrzymanie i mieszkanie uczniowi w Poznaniu. Zgłoszenia Stanisława Berowska, Ostrzeszów. zdw 52 150

Ziemiańska rodzinna
przyjmie na stancje w Warszawie panienki tylko z towarzysztwa. Mieszkanie w Al. Ujazdowskich, opieką, konwersacja francuska i angielska. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 977

Sierota
szuka posady do pomocy pani.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 010

Osoba
inteligentna z gotowaniem i
szukam poszukuje posady od 1. 9.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 51 967

Książkowa
samodzielną siłą pierwszorzędną,
dokładną znajomością wszelkich
spraw podatkowych, socjalnych
wyplac, pisanie na maszynie ko-
respondencji (znajomość bilan-
sów), szuka posady od 1. 10. lub
przedz. Świadectwa referencje
pierwszorządne. Miejsce ob-
jęta. Łaskawe zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 51 303

Wypożyczę
2000 zł za udzielenie mi posady
w składzie kolonialnym lub de-
kafesów, ewentualnie jako podró-
żujący z własnym motocyklem.
Oferty Kurjer Poznański zdw 51 592

Urzędnik gospodarczy
kawaler, lat 30, z 8 letnią prak-
tyką, obeznany z książkowictwem
Izby Rolniczej, Szumana, sprawa-
mi sołectwami, poszukuje za-
raz lub 1. 10. posady. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 51 827

Osoba
inteligentna, młoda, z lepszej ro-
dliny, z dobrymi świadectwami,
z kilkoletnią praktyką, poszukuje
posady gospodyni lub wyrczy-
cielki. — Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 51 746

Nauczycielka
inteligentna przyjmie posadę do
dzieci, jako bona, zastąpi panią,
lub zajmie się chora. Wymaga-
nia skromne. Zgłoszenia do Ku-
rjera Pozn. pod zdw-51 742

Bona
frelanka, 10 lat praktyki, bar-
dzo dobre świadectwa, szuka po-
sady od 1. 9. lub później. Łaska-
we zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdw 51 775

Ogrodnik sofer
lat 23, trzeźwy, sumienny, roczna
praktyka szoferka, zamilowany
kierowca z praktyką warsztato-
wą i 10-letnią praktyką ogrodni-
czą poszukuje posady 1 września
jako żonaty lub samotny. Oferty
uprasza F. Szumana, Goniembski
powiat leszczyński, zdw 50 876

Ogrodnik
z długoletnią praktyką, kwia-
ciarz szkółkarz, bartnik, samotny
w starszym wieku szuka posady
w renomowanym ogrodzie od każ-
dego czasu. Wł. Antkowiak, La-
sek, ul. Łączna, p. Zabikowo,
Poznań, zdw 51 585

Panna
inteligentna z własną pościelą,
znająca smaczną kuchnię, szuka
posady do samotnej osoby. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 51 938

Dyrektorka
krawiecka kierowniczką pierw-
szorzędnych warszawskich salo-
nów młód poszukuje posady, może
wyjechać. Mickiewicza 36, m. 11,
zdw 51 538

Drogerzysta
siła aptekarska poszukuje posady
aptece, drogerji lub hurtowni.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 640

Niania
dobrze polecona poszukuje po-
sady do 1-2 dzieci. Wymagania
bardzo skromne. Obecnie w kry-
tycznym położeniu. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. zdw 51 937

Nauczycielka
dyplomowana, matura gimnazjal-
na i seminarjalna trzyletnia
praktyka Szkoły Wydziałowej.
języki polski, niemiecki, francu-
ski poszukuje posady. Oferty Ku-
rjer zdw 51 622

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady
Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 664

Rolnik
samotny w sile wieku z dłu-
gotletnią praktyką w kraju i zagra-
nicą potrafi sprostać wszel-
kim wymaganiom, uczywi i su-
mienny obeznany z wszelkimi
dziedziami gospodarstwa rolne-
go jak również z obsługą wszel-
kich maszyn rolniczych poszukuje
stanowiska jako urzędnik go-
spodarczy Łaskawe oferty Ku-
rjer Poznański zdw 50 356

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Odwieczna pieśń“.
- Aurora: „Płonąca granica i Buffalo Bill“.
- Colosseum: „Ofiarna Noc“.
- Corso: „Śmiertelna walka“.
- Edison: „Przygody brzydaj-
era Gerarda“.
- Harfa: „Grzech Kus“.
- Metropolis: „Faust“ i rewja
p. t.: „I tak i nie“.
- Odeon: „Poganin“.
- Renaissance: „Zapomniane
twarze“.
- Słońce: „Szeptana miłość“.
- Tęcza: Królewska tancerka.
- Wilsona: „Tańczący Wiedeń“.

Piekarz
cukiernik samodzielny, kawaler,
lat 27, poszukuje posady. Zgło-
szenia Kurjer Poznański zdw 51 606

Do apteki
wstąpi zaraz lub później pier-
wszorządna męska siła pomocni-
cza, wielkomięska i prowincjo-
nalna długoletnia praktyka, Po-
znańczyk, polski, niemiecki, mło-
dy, dzielny, sumienny, biegły,
egzamin truczizn. Świadectwa
pierwszorządne. Oferty Kurjer
Poznański zdw 50 887

Kuchmistrz
żonaty pierwszorządny poszukuje
posady zaraz lub od 1. 10. 31 r.
w chwilach wolnych mógłby się
zająć polowaniem, Józef Budasz
Sierniki, p. Rogoźno Wlkp.
zdw 50 938

Nauczycielka
z trzyletnią praktyką przyjmie
prywatną posadę z dniem 1-go
września b. r. Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 51 521

Dziewczyna
dobrej rodziny poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 920

Maszynistka
poszukuje posady, skromne wyna-
grożenie, Kurjer Poznański
zdw 51 900

Poszukuję
posady do gotowania i pomocy
Kurier Poznański zdw 51 899

Dziewczyna
uczywi, skromna do wszystkiego
z gotowaniem poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 885

Biuralistka
początkująca poszukuje posady
biurowej lub jako ekspedjentka.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 51 884

Dziewczyna
uczywi, czysta, długoletniemi
świadectwami do wszystkiego z
gotowaniem, poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 876

Dziewczyna
szuka stałej, dobrej posady. —
Miejsce objęta. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 51 936

Poszukuję
posady z praniem. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 51 935

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego
szuka posady od zaraz lub od
pierwszego Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 50 934

Mamka
zdrowa, czysta, szuka posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 932

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 51 940

Pomocnik
obuwniczy szuka posady. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 51 938

Syn
z lepszego domu, wykształceniem
6 klas gimnazjalnych poszukuje
posady jako siła biurowa, naj-
chętniej u adwokata. Łaskawe
oferty Kurjer Pozn. zdw 51 976

Redaktor
młody, zdolny poszukuje stano-
wiska. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego pod zdw 51 956

Kucharka
dobrem gotowaniem i dobrymi
świadectwami poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 51 950

Posady
szuka emeryta strażnika granicznej,
żonaty, inkasenta, woźnego, sajo-
wego lub innej za mniejszym wy-
nagrodzeniem. Oferty Kurjer Po-
znański r 2 374

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje po-
sady. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 003

Poszukuję
posady do wszelkiej pracy z go-
towaniem. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 51 931

Posady
korespondenta w gazecie, przed-
siębiorstwach handlowych poszu-
kuje, Władan 6 językami. Oferty
Kurjer Poznański zdw 51 680

Tokarz
starszy samodzielny w pracy,
także samochodowej poszukuje
posady. Miejsce objęta.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 807/8

Introligator
inwalida wojenny poszukuje sta-
łej posady Zgłoszenia uprasza
Tow. Pomocy Inwalidom Wojen-
nym. Poznań, Fredry 7, pokój 47,
telefon 39-97. zdw 51 971 a

Bona - wychowawczyni
energiczna, z pozwoleniem nau-
czania, przyjmie posadę zaraz. —
Zna początki muzyki. Oferty do
Kurjera Poznańskiego
zdw 52 020

Posługaczka
poszukuje posady na cały dzień.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 087

Praktykant
zbożowy posiadający 2 letnią
praktykę w Rolniku Spółdz. po-
szukuje odpowiedniej posady, ce-
lem ukończenia nauki, za skrom-
nym wynagrodzeniem. Zgło-
szenia do Kurjera Pozn. zdw 52 026

Absolwentka
wyższych „Zeńskich Kursów
Technicznych“ poszukuje odpo-
wiedniej posady. Oferty proszę
skierować pod zdw 52 024 do Ku-
rjera Poznańskiego.

Panienska
lat 23, dobrze wychowana z je-
zykiem polskim i niemieckim,
umiejąca gotować, prasować
sztywną bieliznę, szyć i hafto-
wać, przyjmie posadę wycho-
wawczyni, lub inną w religijnym
domu. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdw 52 023

Uczywi
dziewczyna poszukuje całodziennej
pracy bez spania. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 036

Kucharka - służąca
skromna, sumienna, wiek średni
poszukuje posady. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 52 080

Sierota
umiejąca dobrze gotować, szuka
posady zaraz lub od 1. 9. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 074

Dziewczyna
czysta, uczywi z cośkolwiek go-
towaniem szuka posady zaraz. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 089

Posługaczka
uczywi szuka posady na cały
dzień. Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 084

Place budowlane od 50 groszy

za metr pod Poznaniem na dłu-
gotnie spłaty sprzedaje Dom
Handlowo - Komisowy Abdank-
Kołaczowski, Z. Narewski, Ale-
je Marcinkowskiego 13, pokój 15,
telefon 29-58. zdw 10 564

Dyplomowana
nauczycielka szkoły powsz. po-
szukuje posady do dzieci ewentl.
jako wyrczycielka starszej pani
Wymagania skromne. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 53 097

Poszukuję
posady początkującej biuralistki
względnie kasjerki. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 52 091

Gospodyni starsza
samodzielną z kilkoletnią prak-
tyką poszukuje posady od 15. 9.
lub 1. 10. chętnie w pensjonacie
kaszynie lub hotelu. Zgłoszenia
Słowackiego 36, mieszkanie 2.
zdw 53 104

Introligator
poszukuje pracy. Szeligowski. —
Gniezno, 3 Maja 22. nw 5121

Sierota
młody powierzonej, poszukuje
posady od 1. 9. do dzieci, po-
kolowej lub wszystkiego, chętnie
na wsi. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 52 136

Służąca
samodzielną, gotowaniem, do
wszelkich prac domowych, z wla-
sna pościelą, szuka posady w
lepszym domu. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 52 140

Zajmę
się nauką dzieci w zakresie 4 kl.
wstępnych — przygotowawczych
do I. gimn., poza lekcjami pracą
domową. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 52 147

Panienska
inteligentna poszukuje posady
biurowej najchętniej w majątku.
Wynagrodzenie skromne. Łaska-
we zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 154

Kucharka
poszukuje posady od 1. 9. do
wszelkich prac domowych. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 059

Posługaczka
poszukuje posady z gotowaniem
od 1. 9. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 52 060

Dziewczyna
uczywi z dobrymi świadectwami
poszukuje posady do wszystkiego
od 1 września. Pościel własna.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 52 065

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem od
1. 9. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 063

Dziewczyna
młoda, sumienna, uczywi, posu-
kuje posady do prac domowych.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 062

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady
od 1. 10. lub 15. 10. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 51 804

Sierota
zamłowaniem do dzieci, ma zmy-
cie, robotki, prasowanie sztywnej
bielizny oraz gotowanie, poszu-
kuje posady od 1. 9. 31. lub później.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 842

Sierota
młodsza, uczywi, pracowita, z
dobrymi świadectwami do prac
domowych szuka posady zaraz.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 371

Elew gospodarczy
poszukuje posady w majątku, za-
młowanie, energiczny, wysoki,
lat 19, syn rzadcy ukończył 4 kl.
gimnazjum oraz trzyletnią prak-
tykę biurową. Małe wynagrodze-
nie, będzie zobowiązany i praco-
wał wytrwale. Miejsce ob-
jęta. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 51 294

Osoba
samotna, uczywi, szuka posady
na cały dzień. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 51 710

Nauczycielka
domowa z językiem niemieckim,
francuskim, muzyka, szuka po-
sady. Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 831

Ekspedjentka
z prowincji, branza towarów
krótkich i kapeluszy, poszukuje
posady zaraz lub później. Adres
Kurjer Poznański zdw 51 829

Panienska
lepszej rodziny szuka jako po-
czątkująca do bufetu lub do
wszelkich prac domowych, miej-
sce objęta. Oferty Kurjer
Poznański zdw 51 763

Dziewczyna
uczywi z długoletniemi świadec-
twem szuka posady Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 51 819

28 WOLNE MIEJSCA

Książkowego bilansistę (kę)
czynnym udziałem. — Potrzebne
1 000 zł. Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 922

Młodsza
uczywi posługaczka z Łazarza
na godzinę przedpołudniową po-
trzebna. Oferty Kurjer Poznań-
ski r.w. 2406

Potrzebna
zaraz dobra kucharka do wszyst-
kiego z pieczeniem, gotowaniem.
Od 4-7. Dr. Górski, Działal-
skich 6, I. zdw 51 910

Marszantki
zdolne, samodzielne potrzebne.
Ruezkowski Półwiejska 6.
zdw 51 880

Panienska
wychowawczyni do dwojga dzie-
ci 7 i 10 lat potrzebna od 1. 9.
Panienska, miłująca dzieci, z do-
brego domu, z lepszym wykształ-
ceniem, muzykalnie i znająca się
na szyciu, mogą nadesłać zgło-
szenia z fotografią i odpisami świa-
dectw do H. Konieczkowskiej, Byd-
goszcz, Gdańska 41.
Pw 6 079-63.456

Ekspedjent dekorator
potrzebny od 1. 9. do składu bla-
watów, tylko pierwszorządna
młodsza siła, w dekoracji, pisa-
niu plakatów i t. p. biegiy Zgło-
szenia z fotografią, odpisami
świadectw do „Par“, Bydgoszcz,
Dworcowa 54, pod „Ekspedjent-
dekorator“. Oferty nieuwzględ-
nione pozostaną bez odpowiedzi.
Pw 0 078-63.455

Córka
inwalidy lub wdowy wojennej
nakładaczka na kamieniodruk
może otrzymać posadę. Zgło-
szenia do Tow. Pomocy Inwalidom
Wojennym Poznań ul. Fredry 7,
pokój 47, telefon 39-97 zdw
51 972 a

Nauczycielka
wychowawczyni do chłopca 7 let-
niego z znajomością szycia i haf-
tu na skromnych warunkach po-
trzebna na wieś na Pomorze od
1 września rb. Zgłoszenia z od-
pisem świadectw, fotografia oraz
podaniem warunków do Kurjera
Poznańskiego zdw 51 945

Potrzebna
na wieś od 1 września z skrom-
nymi wymaganiami, młoda nau-
czycielka domowa z językiem
francuskim niemieckim i muzyką
do dzieci od 6-10 lat Zgłoszenia
do Kurjera Pozn. zdw 51 955

Krawcowa
dobra potrzebna, Fredry 12, mie-
szkanie 8. zdw 51 948

Marszantka
działa potrzebna, Kraszew-
skiego 1. zdw 52 004

Dzielnia
ekspedjentka z branży bławatów
i tow. krótkich potrzebna, H. Ka-
raś, Pocztowa 3. zdw 52 002

Robotnik
młodszy potrzebny kaucja 300 do
400 zł. Oferty Kurjer Poznański
zdw 52 005

Krawczynię
samodzielną do sukien, płaszczy,
kostiumów przyjmie Willman,
Matejki 51. zdw 52 006

Uczennicę
do krawieczyny na rok nauki
przyjmie Salon młód „Mira“ —
Marzańska Focha 36.
zdw 52 003

Oferty wydajemy tylko za przedłożeniem dowodu

W ostatnim czasie zdarzają się coraz to lic-
niejsze wypadki, że inserenci zgłaszają się do
ekspedycji naszej po odbiór ofert bez dowodu,
upoważniającego do ich podejmowania. Oświad-
czamy wobec tego, że w interesie samych inse-
rentów oraz dla zasady sztyrowanych ogłoszeń,
wydajemy oferty oraz udzielamy o nich zycz-
onych informacji tylko za przedłożeniem otrzy-
manego przy nadaniu ogłoszenia dowodu, upo-
ważniającego do podejmowania ofert.

Przestrzegamy przed zagubieniem tego
dowodu, gdyż reklamacyj nie uwzględniamy.

Administracja

zdw 29 521/2

Poszukuję
od 1 września r. b. młodego na-
uczyciela domowego do 2 chłopców,
celem przygotowania do kl. II i IV
gimnazjalnej humani-
stycznej w polskim i łacinie. Wyma-
gam pod każdym względem
pierwszorzędnych referencji i po-
danie warunków. Hr. Czarnecka,
Gogolewo, p. Niepart, pow. go-
styński, zdw 52 046

Uczennica
potrzebna do zakładu fryzjerskie-
go. M. Scheller, Pocztowa 31.
zdw 52 032

Chłopak
do posyłek, tylko uczywi, może
się zgłosić. Biłski, Łakowa 10,
skład. zdw 52 029

Skromna
panna do dzieci, umiejąca udzia-
lać lekcji szkolnych ewentl. po-
czątki muzyki, znająca coś-
kolwiek szycie może się natychmiast
zgłosić: Kraszewskiego 11, I, p-
lewo. zdw 52 087

Bankowiec
lub buchalter otrzyma natych-
miast stałą posadę w Spółdzielni
w Poznaniu za wypożyczenie zł
1500 na 4-6 miesięcy. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 52 102

Elewa
gospodarczego z praktyką posu-
kuje. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 51 931

Inwalida
wojenny bandażysta może otrzy-
mać posadę. Zgłoszenia do Tow.
Pomocy Inwalidom Wojennym
Poznań ul. Fredry 7, pokój 47
telefon 39-97 zdw 51 973a

Masażystka
nawet początkująca znajdzie sta-
łą praktykę. Zgłoszenia rysopi-
sem Oredowiank zdw 51 982

Biuralista
młodszy, względnie wspólnik z
gotówką 1000 zł. potrzebny. Oferty
Oredowiank zdw 51 972

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego
potrzebna, Mickiewicza 17, II,
lewo. zdw 52 618

Krawców
na płaszcz damskie, tylko siły
pierwszorządne, przyjmie na sta-
łą pracę poza domem fabryka
konfekcji damskiej H. Wildowa
i Syn, Wodna 2. Pw 6 096-53.06

Dochodową pozycję
zdobywa ten, co przejmie Parowy
Zakład Wulkanizacyjny z
liczną stałą klientelą za zł. 3.500.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 52 132

Hafciarka
na monogramy i heklowanie mo-
że się zgłosić od 8-10. Kanta-
ka 4, Siostry Streich. zdw 52 133

Frelanki
do 2 matych dziewczynek z do-
skonalemi referencjami posu-
kuje. Zgłoszenia między 11-13
przed poł. Poznań, Mickiewicza
27, m. 1. zdw 52 050

Pomocnik fryzjerski
obeznany z ondulacją i manicure
na dobrą i stałą posadę może się
zaraz zgłosić. J. Ruszkowska, —
Kepno Wlkp. Rynek 39,
nw 5122

Uczennice
do haftu potrzebne Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 51 879

Humor zagraniczny

- Tatusiu, Edziu oświadczył się o moją rękę.
- Czyś szczęśliwa?
- Coprawda zał mi mamy, nie chciałam jej opuścić
- Możeś ją z sobą zabrać.

(Lond. Opin.) S. F.

Przedpłata</